

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

**Analýza a potenciální možnosti rozvoje cestovního
ruchu a rekreace na chorvatském pobřeží
s důrazem na vodní sporty**

Autor práce: Zuzana Macháčková, učitelství pro ZŠ Z - TV
Vedoucí práce: Mgr. Michal Vančura, Ph.D.

České Budějovice, 2010

Bibliografická identifikace

Název diplomové práce: Analýza a potenciální možnosti rozvoje cestovního ruchu a rekreace na chorvatském pobřeží s důrazem na vodní sporty.

Jméno a příjmení autora: Zuzana Macháčková

Studijní obor: zeměpis – tělesná výchova

Pracoviště: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie.

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Michal Vančura, Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2010

Anotace: Diplomová práce se zabývá analýzou chorvatského cestovního ruchu s důrazem na vodní sporty, konkrétně na jachting. První částí práce je teoretická část týkající se problematiky geografie cestovního ruchu. Navazuje na ni kapitola s názvem Předpoklady pro cestovní ruch v Chorvatské republice, kde jsou aplikovány jednotlivé předpoklady cestovního ruchu na území Chorvatské republiky. Druhá část práce je založena na analýze vývoje a současného stavu cestovního ruchu a rekreace v Chorvatsku, se zaměřením na statistiku návštěvnosti a statistiku ubytovacího zařízení. Stěžejní částí práce jsou kapitoly věnovány jachtingu a jachtařským přístavům na chorvatském pobřeží. Hlavním úkolem této poslední části byla analýza jachtařských přístavů podle oficiálních statistik, vytvoření vlastní typologie jachtařských přístavů a navržení vlastní trasy po lokalitách s kvalitními podmínkami pro jachting. Součástí diplomové práce jsou také tabulky, grafy a mapy, které slouží především k doložení a upřesnění získaných poznatků.

The Summary: The graduation thesis deals with the analysis of Croatian tourism with emphasis on water sports, specifically yachting. The first part is a theoretical part which concerns problems of geography of tourism. Next chapter entitled Presumptions for tourism in the Republic of Croatia, where they are applied to particular presumptions of tourism on the territory of the Republic of Croatia. The second part is based on an analysis of development and current state of tourism and recreation in Croatia, with a view to statistics of visit rate and statistics of accommodation. The fundamental sections are chapters devoted to sailing and marinas on the Croatian coast. In the last part was the main task the analysis of marinas according to official statistics, to create own typology of marinas and to devise own route across the sites with quality conditions for sailing. The tables, graphs and maps, which serve mainly to demonstrate and clarify the findings are components of this graduation thesis.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Podpis studenta

Datum.....

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce, panu Mgr. Michalovi Vančurovi, Ph.D., za odborné rady a pomoc při vypracování diplomové práce. Dále děkuji Chorvatskému turistickému sdružení v Praze za poskytnuté informace a materiály, které mi pomohly při vypracování mé diplomové práce.

Zuzana Macháčková

Obsah

1. Úvod	8
2. Metodika práce	9
3. Zdroje dat a informací	10
4. Geografie cestovního ruchu a rekreace	12
4.1 Vymezení pojmu rekreace.....	13
4.2 Podstata a základní definice cestovního ruchu.....	13
4.3 Předmět geografie cestovního ruchu.....	15
4.4 Druhy a formy cestovního ruchu.....	16
4.4.1 Druhy cestovního ruchu.....	16
4.4.1 Formy cestovního ruchu.....	18
4.5 Zdroje a předpoklady cestovního ruchu a rekreace.....	20
4.5.1 Selektivní předpoklady.....	21
4.5.2 Lokalizační předpoklady.....	22
4.5.3 Realizační předpoklady.....	24
4.6 Typologie míst cestovního ruchu a rekreace.....	28
5. Geografie cestovního ruchu v Evropě.....	29
5.1 Geografie cestovního ruchu a rekreace v jihovýchodní Evropě.....	30
6. Předpoklady pro cestovní ruch v Chorvatské republice.....	31
6.1 Lokalizační předpoklady.....	33
6.3 Realizační předpoklady.....	36
6.4 Selektivní předpoklady.....	39
7. Analýza vývoje a současného stavu cestovního ruchu a rekreace v Chorvatsku.....	41
7.1 Příjezdy a přenocování turistů od roku 1990 - 2009.....	42
7.2 Příjezdy a přenocování zahraničních turistů od roku 1990 - 2009.....	45
7.3 Příjezdy a přenocování turistů podle jednotlivých měsíců v roce 2008.....	47
7.4 Způsob organizace cesty od roku 2001 - 2009.....	49
7.5 Příjezdy a přenocování turistů podle turistických oblastí od roku 1990 - 2009....	50
7.6 Příjezdy a přenocování turistů podle druhu ubytovacího zařízení do roku 2001 - 2008.....	53
7.7 Ubytovací kapacita v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení podle počtu pokojů, apartmánů a podle počtu lůžek od roku 2002 - 2008.....	56

7.8 Počet lůžek podle turistických oblastí v roce 2006 a 2007	57
8. Podmínky pro jachting na chorvatském pobřeží.....	59
8.1 Jachtařské přístavy.	61
9. Typologie jachtařských přístavů podle Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky ke dni 6. 4. 2009	64
9.1 Analýza jachtařských přístavů za rok 2009.....	67
10. Vlastní typologie jachtařských přístavů za rok 2009	71
11. Návrh trasy po lokalitách s kvalitními podmínkami pro jachting.....	76
12. Závěr	79
Seznam literatury.....	81
Seznam příloh.....	84

1. Úvod

Chorvatská republika patří mezi oblíbené turistické destinace mnoha českých turistů. Výběr tématu diplomové práce byl proto založen na otázce cestovního ruchu v Chorvatsku a vodních sportů provozovaných na chorvatském pobřeží.

Díky kvalitním přírodním podmínkám je chorvatské pobřeží Jaderského moře velmi oblíbeným cílem všech vyznavačů vodních sportů. Jsou zde kvalitní podmínky pro potápění, jachting, windsurfing, rybolov, kanoing, vodní lyžování a ostatní vodní sporty. Mezi nejatraktivnější vodní sporty realizované v Chorvatsku se řadí jachting, windsurfing a potápění. Protože obliba jachtingu podél chorvatského pobřeží Jaderského moře v posledních letech stoupá a zároveň má tento vodní sport oproti ostatním kvalitnější podmínky pro provozování a lépe vybavená střediska s jachtařskými přístavy, je tato diplomová práce z hlediska vodních sportů zaměřená na jachting a jachtařské přístavy (tzv. mariny) na chorvatském pobřeží.

Hlavním cílem této práce je analýza chorvatského cestovního ruchu s důrazem na vodní sporty (konkrétně na jachting). Prvním dílčím cílem je zhodnocení předpokladů cestovního ruchu v Chorvatsku. Druhým dílčím cílem je analýza jachtařských přístavů podle oficiálních statistik a posledními dílčími cíli je vytvoření vlastní typologie jachtařských přístavů a návržení trasy po lokalitách s kvalitními podmínkami pro jachting.

Analýzy vycházejí z těchto hypotéz:

1. Předpoklad poklesu počtu turistů v Chorvatsku v období 90. let a celkové zlepšení stavu cestovního ruchu od roku 2000.
2. Předpoklad větší intenzity CR na chorvatském pobřeží.
3. Předpoklad větší koncentrace jachtařských přístavů v turistických oblastech s větší návštěvností.
4. Předpoklad menšího zastoupení jachtařských přístavů zařazených do první kategorie z hlediska kvality zařízení a vybavení marin.

2. Metodika práce

Tuto práci tvoří tři stěžejní části. První částí práce je kapitola zaměřená na geografii cestovního ruchu, z pohledu podstaty a významu cestovního ruchu, předmětu zkoumání, základního třídění cestovního ruchu a předpokladů cestovního ruchu (dále jen CR). Součástí přípravy byla práce s odbornou literaturou, převážně novějšího data vydání, týkající se problematiky geografie cestovního ruchu a rekreace. Tato první část práce je řešena ve čtvrté kapitole - Geografie cestovního ruchu a rekreace, na kterou navazuje šestá kapitola - Předpoklady pro cestovní ruch v Chorvatské republice, kde jsou aplikovány jednotlivé předpoklady cestovního ruchu na území Chorvatské republiky. Ostatní metodické otázky jsou řešeny v šesté kapitole a veškeré zdroje informací uvedeny v seznamu literatury.

Druhou částí práce bylo získání základních dat relevantních pro analýzu vývoje a současného stavu CR a rekreace v Chorvatsku a následné zpracování vlastního textu. Z hlediska statistického zjišťování byly hlavním zdrojem dat a informací údaje ze Státního statistického úřadu Chorvatské republiky a údaje z Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky. Veškerá statistická data jsou čerpána z internetových stránek těchto státních organizací, které jsou vytvořené v chorvatském a anglickém jazyce. Před vlastním statistickým zjišťováním jsem nejdříve navštívila Chorvatské turistické sdružení v Praze, kde mi byly poskytnuty informace o těchto internetových zdrojích dat a nabídnuty informační a propagační materiály a brožury o cestovním ruchu v Chorvatsku. Ze získaných dat jsou k jednotlivým analýzám chorvatského cestovního ruchu připojeny tabulky, grafy a mapy, které slouží především k doložení a upřesnění získaných poznatků. I přestože v Chorvatsku dominují hlavně pobytové návštěvy přímořských letovisek, je analýza cestovního ruchu provedena za celý chorvatský stát. Chorvatskému pobřeží je tedy věnována zvlášť až poslední část této práce. Další metodické otázky spojené s druhou částí práce jsou řešeny v sedmé kapitole – Analýza vývoje a současného stavu CR a rekreace v Chorvatsku.

Poslední částí práce jsou kapitoly věnující se jachtingu a jachtařským přístavům na chorvatském pobřeží. Hlavní kapitolou je zde devátá kapitola – Typologie jachtařských přístavů podle Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky ke dni 6. 4. 2009, a desátá kapitola – Vlastní typologie jachtařských přístavů za rok 2009. Ostatní metodické otázky spojené s tvorbou této poslední části jsou řešeny v těchto uvedených kapitolách.

3. Zdroje dat a informací

V Chorvatské republice existuje řada organizací, institucí, turistických sdružení a agentur orientující se na cestovní ruch a statistiku v Chorvatsku. Podrobné informace a statistická data o Chorvatsku je možné získat i na různých webových stránkách, které jsou dostupné hlavně v chorvatském a anglickém jazyce a částečně i v češtině. Nejrozsáhlejší českou internetovou stránkou o Chorvatsku je „Průvodce po pobřeží Chorvatska“: www.chorvatsko.cz. Tyto stránky vznikají ve spolupráci s cestovní kanceláří Vítkovice Tours a obsahují popisy turistických oblastí a informace o přírodních podmínkách, o možnostech ubytování, dopravy, zábavy, kultury a sportu a jiné informace pro turisty.

Mezi hlavní organizace zabývající se cestovním ruchem a statistickým zjišťováním v Chorvatsku patří především Chorvatské turistické sdružení, Státní statistický úřad Chorvatské republiky, Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, Ministerstvo moře, dopravy a infrastruktury, Velvyslanectví Republiky Chorvatsko v České republice a Chorvatské sdružení turistických agentur.

Převážná část dat a informací je zpracována podle statistických dat Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky, kde jsou dostupná statistická data týkající se cestovního ruchu v Chorvatsku za rok 1990 a dále od roku 2001 do roku 2009. Z tohoto státního orgánu byla čerpána data týkající se příjezdů a přenocování celkového počtu turistů a počtu zahraničních turistů podle země původu, organizace cesty, rozložení cestovního ruchu během celého roku a počtu turistů v župách. Dále také data o počtech turistů ubytovaných v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení, data o počtech lůžek podle turistických oblastí a data týkající se počtu marin zařazených do kategorií. Hlavní publikací Státního statistického úřadu Chorvatské republiky je publikace s názvem „Statistické informace“, která obsahuje sociálně geografické údaje o Chorvatské republice včetně údajů o cestovním ruchu, kde jsou uvedena data od roku 2002 do roku 2008. Z této publikace byla čerpána data týkající se ubytovací kapacity jednotlivých druhů ubytovacího zařízení měřené počtem pokojů, apartmánů a počtem lůžek.

Poslední část této práce byla zpracována pomocí práce s internetem a pomocí brožur o nautice, jachtingu a marinách v Chorvatsku, které v češtině vydalo Chorvatské turistické sdružení. Z internetu byly informace čerpány hlavně z českých internetových stránek o Chorvatsku a jachtingu (www.chorvatsko.cz, www.aayacht.cz), a také

z chorvatských stránek Ministerstva moře, dopravy a infrastruktury a ze stránek chorvatské společnosti Adriatic Croatian International Club (www.mmpi.cz, www.aci-club.hr). Dále jsem pracovala především s tímto atlasem - Chorvatsko - atlas turistických zajímavostí s měřítkem 1: 200 000, a s mapou vydanou Chorvatským turistickým sdružením – Cestovní a turistická mapa Chorvatska s měřítkem 1:1 000 000 000. Další zdroje dat a informací jsou uvedeny v deváté a desáté kapitole týkajících se jachtingu a jachtařských přístavů.

4. Geografie cestovního ruchu a rekreace

Geografie cestovního ruchu je součástí socioekonomické geografie, která se zabývá studiem cestovního ruchu. Je předmětem několika vědeckých disciplín – ekonomiky, sociologie, medicíny, psychologie, pedagogiky, urbanismu, územního plánování a geografie. Je tedy vědou hraniční a syntetickou, protože navazuje na poznatky z jiných přírodních, ekonomických i společenských věd.

Novodobý cestovní ruch vznikl koncem 19. století a začátkem 20. století v období průmyslové revoluce. Důsledkem vzniku tohoto cestovního ruchu byl rozvoj výrobních sil a výrobních vztahů a s nimiž související postupné zkracování pracovního času a prodlužování mimopracovního času. Dalšími důsledky byla také potřeba uspokojování základních životních potřeb a určitý stupeň technického rozvoje, který umožnil výstavbu potřebných zařízení pro cestovní ruch.

Rozhodujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu se v současnosti stal postupující proces urbanizace, tj. koncentrace obyvatelstva, průmyslu a dopravy do městských sídel, což způsobilo odtrhnutí lidí od přírody a zhoršování životního prostředí. Ve vyspělých zemích se cestovní ruch stal masovým jevem a ekonomicky i sociologicky důležitým fenoménem s hlavním cílem regenerovat pracovní schopnost člověka, rozvíjet jeho osobnost a zabezpečit potřebu člověka se realizovat, v souvislosti s růstem životní úrovně a prodlužováním délky volného času. V řadě zemí jsou nejvyhledávanějším segmentem cestovního ruchu přímořské pobyty neboli pobytové návštěvy přímořských letovisek, které patří mezi nejstarší masovou formu moderního cestovního ruchu.

Cestovní ruch je dnes jedním z hlavních odvětví světového hospodářství. V posledních letech dochází k dynamickému rozvoji především v mezinárodním cestovním ruchu v důsledku uplatňování vědy a techniky v praxi, a to hlavně díky rozvoji dopravních možností. Mezinárodní cestovní ruch je jednou z nejvýnosnějších ekonomických činností. Podle Světové organizace cestovního ruchu (WTO) se mezinárodní cestovní ruch v posledních deseti letech řadí svým obratem vedle automobilového a ropného průmyslu mezi 3 nejvýkonnější odvětví. (Johnston, R. J., Gregory, D., Pratt, G., Watts, M., 2000, s. 840, 841) Největší podíl mezinárodního cestovního ruchu připadá na Evropu. Postavení jednotlivých zemí v mezinárodním cestovním ruchu se hodnotí podle počtu zahraničních turistů, délky jejich pobytu a podle jeho podílu na celkové hodnotě exportu.

Vývojové trendy příjmů i návštěvnosti v oblasti cestovního ruchu jsou po 2. světové válce kladné a mají vzestupnou tendenci. Pouze v některých obdobích se objevují určité výkyvy, které jsou způsobeny především vlivy ekonomickými a politickými. „*Předpokládá se, že rozvoj cestovního ruchu bude neustále pokračovat i v 21. století s tím, že v souladu s urbanizací a globalizací ekonomiky na straně jedné a rozvojem dopravních systémů na straně druhé, dojde k restrukturalizaci stávajících turistických destinací a rozšiřování dalších rekreačních prostorů.*“ (Štěpánek, V., Kopačka, L., Šíp, J., 2001, s. 28)

4.1 Vymezení pojmu rekreace

„*Pod pojem rekreace zahrnujeme druhy činností nebo odpočinku, které přináší fyziologické zotavení a psychické uvolnění a představují tak protiváhu nepříznivým vlivům běžného života nebo pracovního prostředí.*“ (Wokoun, R., Vystoupil, J., 1987, s. 9)

Rekreací tedy rozumíme veškeré činnosti mající povahu relaxace jako kompenzačního faktoru při pracovním zatížení. V širším slova smyslu znamená rekreace zotavující odpočinek, při kterém dochází k fyzickému zotavení a psychickému uvolnění. Při realizaci rekreačních aktivit platí, že není nutné opouštět místo trvalého bydliště. Jestliže ale dochází k rekreaci mimo místo vlastního trvalého bydliště, dochází tak zároveň k účasti na cestovním ruchu. Rekreace je současně cestovním ruchem.

4.2 Podstata a základní definice cestovního ruchu

Cestovním ruchem rozumíme možnost vycestování lidí a jejich pobyt mimo místo trvalého bydliště. Nejcharakterističtějšími znaky cestovního ruchu, jak uvádí R. Wokoun a J. Vystoupil (1987, s. 11), jsou dvě složky - pohyb a pobyt, které vystupují v objektu a subjektu cestovního ruchu. Objektem cestovního ruchu je prostředí, krajinná sféra s předpoklady pro cestovní ruch. Subjektem cestovního ruchu je člověk neboli účastník cestovního ruchu. Spojení objektu se subjektem zprostředkovává doprava. Cílem účastníka cestovního ruchu je rekreace, poznávání a navazování kontaktů s lidmi ve volném čase. Cestovní ruch je realizován v rekreačním prostoru. Důležité je, aby tento prostor měl příznivé podmínky s minimálním narušením, může být ale realizován i ve městech s atraktivními lidskými výtvoři.

V literatuře týkající se geografie cestovního ruchu je uváděno několik definicí, které vysvětlují pojem cestovní ruch. Vzhledem k odlišným přístupům jednotlivých vědeckých disciplín k cestovnímu ruchu a jeho neustálému vývoji je podstata cestovního ruchu často vysvětlována odlišným způsobem. Podle charakteru definicí člení E. Kopšo různé názory na vymezení CR do 4 skupin, které uvádí také R. Wokoun a J. Vystoupil (1987, s. 12):

1. První skupina autorů charakterizuje CR jako dopravní jev, kdy vycházejí z přepravy osob a ze vztahu mezi místem trvalého bydliště a místem cestovního ruchu.
2. Druhá skupina zdůrazňuje jako hlavní kritérium změnu geografického prostředí za účelem rekreačních, zdravotních, kulturních a jiných potřeb. Cestovní ruch teda chápe jako časoprostorový jev.
3. Sociologické pojetí redukuje cestovní ruch na soubor vztahů mezi osobami, které se přechodně zdržují na určitém místě a stálými obyvateli tohoto místa.
4. Poslední skupina autorů představuje ekonomické pojetí cestovního ruchu. CR charakterizují jako spotřebu hmotných a nehmotných statků, kterou účastníci CR hradí z prostředků získaných v místě trvalého bydliště.

E. Kopšo (1992, s. 13) definuje cestovní ruch jako *„formu uspokojování potřeb reprodukce fyzických a duševních sil člověka, a to mimo každodenní životní prostředí a obvykle ve volném čase, jako i potřeb společnosti mimo každodenního životního prostředí.“*

Podle Světové organizace cestovního ruchu je cestovní ruch definován jako *„činnost osob, cestujících do míst mimo jejich obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden rok, za účelem trávení volného času a obchodních a jiných účelů.“* (Johnston, R. J., Gregory, D., Pratt, G., Watts, M., 2000, s. 840 - World Tourism Organization, 1993)

Naproti tomu K. Ivanička (1983, s. 280) uvádí definici cestovního ruchu od autorů W. Hunzikera a K. Krapfa, která byla přijata ve Švýcarsku. Tito autoři definují cestovní ruch jako *„soubor všech vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu návštěvníků, pokud cílem jejich pobytu není trvalé usazení, nebo trvalá výdělečná činnost.“* Předpokladem je zde spotřebitelské zaměření a dovoz finančních zdrojů do navštěvované oblasti.

V cestovním ruchu jde tedy vždy o určitou formu uspokojování osobních potřeb člověka za účelem odpočinku, rekreace, poznávání, léčení, kulturního i sportovního vyžití, společenské komunikace, rozptýlení a zábavy. Během těchto mnohotvárných činností dochází k obnově fyzických a duševních sil člověka, jež se realizují v rekreačním prostředí, tedy v jiném než pracovním a domácím prostředí a zároveň jde o účelné využívání volného času účastníků cestovního ruchu. Chápání podstaty cestovního ruchu se postupně měnilo a jedním z požadavků CR se stalo pozitivní saldo mezi přiváženými a vyváženými finančními prostředky.

4.3 Předmět geografie cestovního ruchu

Geografie cestovního ruchu se zabývá studiem obecných zákonitostí, činitelů a faktickým rozmístěním cestovního ruchu. Obecně tedy lze říci, že se geografie cestovního ruchu zabývá geografickými problémy terciéru a obyvatelstva.

Předmětem geografie cestovního ruchu se zabývá řada autorů. Podle I. Hamarnehové (2008, s. 11, 12) geografie cestovního ruchu:

- zkoumá CR z hlediska ekonomických procesů, které jsou nutné k zajištění účasti lidí na cestovním ruchu;
- dále zkoumá účinky cestovního ruchu, které mají vliv na ekonomiku států, regionů i ekonomiku světovou;
- hodnotí potenciál území pro CR a vzájemný vztah CR a životního prostředí;
- všímá si cestovního ruchu z pohledu jeho vazby na geografické prostředí, na význam tohoto prostředí pro rozvoj cestovního ruchu a vztah mezi místy bydliště a místy CR;
- zkoumá CR ve vztahu k člověku, jeho potřebám a jeho motivům účasti na cestovním ruchu a také zkoumá vzájemné vztahy mezi účastníky cestovního ruchu a místním obyvatelstvem rekreačních oblastí.

Předmět geografie cestovního ruchu se podle V. Hrala (2005, s. 110) orientuje na:

- vyhodnocování činitelů ovlivňujících rozvoj a rozmístění CR obecně a v konkrétních oblastech;
- analýzu cestovního ruchu jako specifické formy migrace obyvatelstva mezi oblastmi cestovního ruchu ve vnitrostátním nebo mezinárodním měřítku;
- vliv CR na změny ve struktuře a rozmístění hospodářství;

- vyhodnocování oblastí pro různé formy CR na základě přírodních a společenských předpokladů. (Hrala, V., 2005, s. 11)

Kromě již uvedené Světové organizace cestovního ruchu existuje poměrně velké množství mezinárodních organizací zabývajících se cestovním ruchem:

- Světová organizace cestovního ruchu (WTO - World Tourism Organization, sídlí v Madridu),
- Mezinárodní turistické sdružení (AIT - Alliance Internationale do Tourismu),
- Mezinárodní federace mládežnických ubytoven (IYHF - Internacional Youth Hostel Federation),
- Světové sdružení cestovních kanceláří (UFTAA - Universal Federation of Travel Agents Assosiationes),
- Světové sdružení cestovních kanceláří (WATA - World Assosiationes of Travel Agencies).

4.4 Druhy a formy cestovního ruchu

4.4.1 Druhy cestovního ruchu

Druhy cestovního ruchu lze rozlišit podle několika kritérií - podle místa realizace, délky trvání, podle rozložení cestovního ruchu během celého roku, způsobu organizace a podle výběru účastníků cestovního ruchu.

Místem realizace cestovního ruchu může být území vlastního státu nebo cizí stát, v tomto případě dělíme cestovní ruch na domácí a zahraniční CR. **Domácí CR** se uskutečňuje v rámci jednoho státu, přesněji v prostoru vymezeném státními hranicemi daného státu. Účastníky cestovního ruchu se mohou stát i samotní obyvatelé státu. **Zahraniční CR** je spojený s vycestováním a pobytem obyvatel mimo území svého státu. Představuje přechodné migrace mezi jednotlivými státy. Podle charakteru vycestování účastníků a ekonomických účinků se zahraniční CR dělí na aktivní, pasivní a tranzitní. Aktivní CR bývá nazýván jako příjezdový CR neboli incoming. Účastníky aktivního CR jsou zahraniční návštěvníci v dané zemi, jde o příjezd cizinců do daného státu. Pasivní CR bývá nazýván jako výjezdový neboli outgoing. Pasivním CR se rozumí vycestování vlastních občanů do zahraničí. V případě průjezdů zahraničních účastníků cestovního ruchu přes území určitého státu, z důvodu dosažení cíle jejich cesty v jiném státě, se jedná o tranzitní zahraniční CR. Dalšími druhy cestovního ruchu z hlediska

realizace cestovního ruchu může být také mezinárodní CR, kdy se jedná o domácí aktivní zahraniční CR na území určitého státu nebo vnitrostátní CR, což je zahraniční CR v několika státech.

Z hlediska délky trvání neboli délky pobytu účastníků na cestovním ruchu se rozděluje cestovní ruch na krátkodobý a dlouhodobý. **Krátkodobý CR** trvá 1 až 3 dny, nejvíce však 4 dny, tedy 3 přenocování, kdy účastník využívá svého volna především na konci pracovního týdne. Člení se na výletní (jednodenní) a víkendový (2 – 3 denní). **Dlouhodobý CR** trvá víc jak 4 dny a jde o formu delších zájezdů nebo souvislé doby pobytů mimo místo trvalé bydliště.

Podle rozložení cestovního ruchu během celého roku je možné dělit cestovní ruch na celoroční a sezónní. **Celoroční CR** probíhá po celý rok a naopak **sezónní CR** se uskutečňuje jen v určité části roku, zpravidla v letní nebo v zimní sezóně. Sezónní CR můžeme tedy dělit na letní CR a zimní CR.

Podle možnosti rozhodování účastníků cestovního ruchu dělíme CR na organizovaný a neorganizovaný. Liší se od sebe určitým stupněm omezení při rozhodování a způsobu zabezpečení na účasti cestovního ruchu. Jestliže má účastník možnost vlastního rozhodování při volbě cílového místa, způsobu a zaměření činnosti a výběru služeb, jedná se o **neorganizovaný CR**. Účastník si vše zajišťuje sám bez prostřednictví organizace. Je spojený s individuální organizací programu a jeho libovolnou změnou. Tento druh cestovního ruchu tvoří 70% veškerého cestovního ruchu. Naopak **organizovaný CR** omezuje účastníky při vlastním rozhodování, účastníci se tak řídí předem stanoveným programem na základě společných a pevných bodů. Organizovaný CR bývá zajišťován cestovními kancelářemi, turistickými, společenskými a jinými organizacemi. Je možné ho dělit na skupinové zájezdy a individuální zájezdy.

Výběr účastníků cestovního ruchu může být omezen na základě určitých kritérií. Pokud se mohou účastnit všichni přihlášení účastníci, jedná se o **volný CR**. Pokud je omezení na určitou skupinu lidí nebo jedná-li se o výběr účastníků, pak mluvíme o **vázaném CR** (výběrový). Typickým příkladem vázaného CR může být lázeňská léčba, výběrová rekreace členů odborů, podniková a závodová rekreace nebo rekreace dětí a mládeže.

Cestovní ruch se také dělí podle druhu použitého ubytovacího zařízení na ubytování v hromadných zařízeních (např. hotel, motel, hostel, penzion, kemp atd.) a

ubytování v soukromí (např. domy, chaty, chalupy, pokoje pronajímány majitelem). Podle kvality ubytování se rozděluje ubytovací zařízení do kategorií označených pomocí hvězdiček. Příslušná kategorie tedy označuje určitý stupeň vybavení a standart ubytovacího zařízení. Jsou stanovena přesná pravidla, jaké služby musí kategorizované ubytovací zařízení poskytovat. Čím více hvězdiček, tím lépe je ubytovací zařízení vybaveno. Pětihvězdičkové ubytovací zařízení označuje ubytování na nejvyšší úrovni.

Dalším možným způsobem dělení CR je dělení podle použitého dopravního prostředku na železniční, automobilový, lodní a letecký nebo podle počtu účastníků na individuální, kolektivní, skupinový.

Uvedené druhy cestovního ruchu jsou čerpány z literatury E. Kopša (1992), S. Mirvalda (1996), R. Wokouna a J. Vystoupila (1987), V. Štěpánka, L. Kopačky a J. Šípa (2001).

4.4.2 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu se člení podle převládající činnosti účastníků cestovního ruchu a podle motivu účasti lidí na cestovním ruchu. Mají specifické požadavky na zabezpečení služeb, na jejich rozsah a kvalitu.

Z hlavních forem CR jsou zde uvedeny formy, které uvádí S. Mirvald (1996). Patří sem rekreační CR, poznávací CR, kulturní CR, sportovně turistický CR, léčebný CR a specifické formy CR.

Nejčastější formou cestovního ruchu je **rekreační CR**, který je charakteristický pobytem na jednom místě a je spojený s regenerací fyzických i duševních sil. Při rekreačním cestovním ruchu je možné provozovat různé sportovní činnosti, koupání, chataření, chalupaření, patří sem ale i pobyt na zahrádce nebo návštěva lesa.

Poznávací CR je zaměřen na poznávání přírodních a kulturních zajímavostí. Účastníci se seznamují s přírodou, historií, kulturou, technikou, sídelními systémy, ekonomickými objekty.

Cílem **kulturního CR** je nejen poznávání, ale i kulturní prožitky vyvolané uměleckými památkami a sbírkami, architekturou, muzei, galeriemi, kulturními tradicemi a etnografickými zajímavostmi (např. folklór, kroje, lidové zvyky, lidová architektura) a kulturními akcemi (např. festivaly, slavnosti, výstavy, koncerty, divadla).

Sportovně turistický CR je zaměřený na upevňování fyzické kondice a utváření volných vlastností a je charakteristický aktivním provozováním sportu. Součástí je turistika, cykloturistika, mototuristika, vysokohorská (lyžařská) turistika, horolezectví, vodní a zimní sporty, individuální a kolektivní sporty nebo návštěvy sportovních akcí (např. olympiády nebo mistrovství světa).

Léčebný CR má zdravotně regenerační funkci. Jeho funkcí není jen odstraňování chorob nebo jejich následků, ale i jejich prevence. Bývá spojen nejen s vlastním léčením ale i kulturním a poznávacím vyžitím.

Jako poslední formu CR uvádí S. Mirvald **specifické formy CR**, kam zařazuje mototuristiku, sociální turistiku (tj. speciální programy pro sociálně slabší), kongresovou turistiku nebo návštěvu sportovních akcí.

Jiní autoři, jako například V. Štěpánek, L. Kopačka, J. Šíp (2001), dělí formy CR na pobytový CR, poznávací CR, kulturní CR, sportovní a sportovně – turistický CR, léčebný CR, nové specifické formy CR a venkovský CR (rurální). V případě porovnání se S. Mirvaldem je charakteristika těchto forem CR podle výše zmiňovaných autorů totožná. Výjimkou je venkovský CR, kdy se jedná o pobyt na venkově a patří sem např. agroturistika (pobyt na funkční zemědělské farmě), zelená turistika (pobyt v přírodě), chalupaření, chataření, lov a rybolov.

Podle určitého rozsahu aktivit, týkajících se uspokojování potřeb, člení R. Wokoun a J. Vystoupil (1987) formy CR do 3 základních skupin. První skupinou jsou formy oddychového CR, které jsou charakterizované aktivitami zaměřenými na fyzickou a psychickou regeneraci člověka. Do této skupiny forem autoři řadí rekreační CR, sportovně – turistický CR, lázeňsko – léčebný CR a kulturně – poznávací CR. Druhou skupinou jsou formy zaměstnaneckého CR, který autoři charakterizují jako činnosti spojené s výkonem pracovních povinností účastníků CR (profesionální spolupráce, účast na vědeckých kongresech, obchodní cesty, profesionální návštěvy veletrhů a výstav a všechny další služební cesty). Poslední skupinou jsou ostatní (zvláštní) formy CR. Tato skupina je určena specifickými aktivitami účastníků, kteří nejsou zaměřeni bezprostředně jen na regeneraci sil člověka nebo na výkon pracovní činnosti. Zahrnuje se sem CR mládeže, CR důchodců a sociální CR.

4.5 Zdroje a předpoklady CR a rekreace

Tato podkapitola - Geografie cestovního ruchu - je zaměřena na předpoklady CR a rekreace, kterými se zabývají I. Hamarnehová (2008), V. Hrala (2005), R. Wokoun a J. Vystoupil (1987) a S. Mirvald (1996). Veškeré poznatky a informace, získané z literatur těchto jmenovaných autorů, jsou uvedeny v následujícím textu.

Mezi obecné činitele, které mají vliv na možnosti rozvoje CR a rekreace patří poloha navštíveného místa, reliéf, klima, vodstvo, rostlinstvo, živočišstvo, kulturně historické pamětihodnosti, některé demografické a sídelní geografické charakteristiky, hospodářská situace, komunikační poměry a materiálně technická základna CR a rekreace.

Rozvoj a rozmístění cestovního ruchu ovlivňují tři základní předpoklady cestovního ruchu. Podle určování lokalizace, objemu, časového průběhu a struktury cestovního ruchu je lze rozdělit na selektivní, lokalizační a realizační předpoklady. Všechny předpoklady cestovního ruchu spolu vzájemně souvisí, ovlivňují se a zároveň se projevují v prostorovém, územním uspořádání.

Selektivní předpoklady vyjadřují způsobilost dané oblasti podílet se na cestovním ruchu aktivně i pasivně. Předurčuje je ekonomická i kulturní úroveň a daná politická situace společnosti. Umožňují vybrat ty obyvatele nebo ty oblasti, které mají nejlepší předpoklady pro účast na cestovním ruchu. Mají primární postavení v rozvoji cestovního ruchu.

Lokalizační předpoklady mají rozhodující postavení při konkrétní lokalizaci realizace cestovního ruchu a ovlivňují funkční využití konkrétní oblasti cestovního ruchu, z hlediska přírodních možností a charakteru a kvality společenských podmínek. O jejich využití rozhodují selektivní a realizační podmínky. Jsou limitujícím faktorem rozvoje cestovního ruchu a na jeho rozvoj mají kladný nebo záporný vliv. Ve vztahu k rozvoji CR mají ale druhotný význam.

Realizační předpoklady umožňují samotnou realizaci CR a rekreace, tedy vlastní uskutečnění cestovního ruchu. Mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování různých forem a druhů cestovního ruchu.

4.5.1 Selektivní předpoklady

Selektivní předpoklady, označující se i jako stimulační předpoklady, se člení na objektivní a subjektivní. Mezi **objektivní selektivní předpoklady** patří politické, ekonomické, demografické, urbanizační a ekologické faktory.

Mezi základní **politické faktory** ovlivňující rozvoj cestovního ruchu patří mírové uspořádání světa bez válečných konfliktů. Dále ovlivňuje rozvoj CR vnitropolitická situace a charakter politického systému. V případě stabilizace politického systému dochází k intenzivnějšímu rozvoji vnitrostátního cestovního ruchu a k vyššímu zapojení do mezinárodního cestovního ruchu. V současnosti je to případ právě Chorvatska. Naopak konfliktní situace znamená degradaci cestovního ruchu. Mezi politické faktory řadíme také omezení cestovního ruchu díky státním hranicím nebo směnitelnosti měny. Tyto faktory omezují volný pohyb obyvatelstva a soustřeďují ho na určité koridory (přístavy, letiště, hraniční přechody).

Rozvoj **ekonomického charakteru** ovlivňuje dosažená životní úroveň obyvatelstva a objem fondu volného času. Finančně lépe zabezpečené obyvatelstvo zpravidla vyhledává místa vzdálenější a pobytově dražší. Zkracování pracovní doby a prodlužování dovolených umožňuje zapojovat do cestovního ruchu stále více obyvatel.

Významným faktorem je i **urbanizace**. Od počátku 20. století vzrostla role města v životě společnosti a tudíž i podíl městského obyvatelstva. Velkoměstské aglomerace a konurbace patří k oblastem s největšími požadavky na cestovní ruch.

Cestovní ruch narušuje **životní prostředí**, podílí se na zvýšeném využívání všech zdrojů. Na zdravém a neporušeném životním prostředí je však závislý. Různé formy cestovního ruchu vyhledávají často obyvatelé oblastí s poškozeným životním prostředím.

Mezi základní **demografické charakteristiky** ovlivňující rozvoj cestovního ruchu patří zaměstnání a vzdělání obyvatelstva, věková struktura, podíl městského obyvatelstva a stupeň koncentrace. Pozitivně na cestovní ruch působí také vlastnictví auta a rekreačního objektu.

Subjektivní předpoklady jsou tvořeny řadou psychologických a dalších pohnutek, kterými je ovlivněno rozhodování obyvatel na účasti cestovního ruchu a výběru lokality pro cestovní ruch. Velký vliv zde má reklama, propagace a módnost jednotlivých středisek a oblastí cestovního ruchu a zkušenosti účastníků s cestováním. Během krátké

doby tak může dojít ke zvýšení přílivu návštěvníků v určitých oblastech. „*Čím více lidé cestují, tím více by mělo přibývat kulturního respektu, tolerance a porozumění kulturním rozdílům.*“ (Hamarnehová, I., 2008, s. 22)

4.5.2 Lokalizační předpoklady

Mezi lokalizační předpoklady se řadí přírodní předpoklady a atraktivity a společenské předpoklady a atraktivity.

Mezi **přírodní předpoklady a atraktivity** patří klimatické poměry, hydrologické poměry, reliéf a morfologické poměry, rostlinstvo a živočišstvo dané oblasti. Uplatňují se zejména v plošně rozsáhlých areálech a ovlivňují cestovní ruch a jeho rozmístění v tom, že jsou stacionární a konstantní, čímž vytvářejí předpoklad pro regionalizaci cestovního ruchu. Přírodními atraktivitami se rozumí jednotlivé přírodní zvláštnosti.

Výběr rekreačního prostoru z hlediska **klimatu** ovlivňují různé hodnoty teplot, vlhkosti vzduchu, množství srážek a jejich rozložení, výška sněhové pokrývky a délka slunečního svitu. Klimatické předpoklady konkrétní oblasti jsou dány její polohou v určitém podnebném pásu. Největší význam pro cestovní ruch a rekreaci mají mírný a subtropický podnebný pás. V subtropické oblasti je hlavním centrem Středomoří a to nejen díky přírodním dispozicím. Vyskytují se zde nejpřitažlivější přímořské oblasti na světě a hlavní sezónou je zde letní období. Přitažlivost subtropického klimatu je dána vysokou hladinou letních teplot, množstvím sluneční radiace, příznivým rozdělením srážek a pravidelným chodem počasí. Ostatní podnebné pásy jsou pro CR a dlouhodobé pobyty nevhodné.

Další z důležitých předpokladů pro CR jsou **hydrologické poměry**. Rozvoj CR ovlivňuje atraktivnost, mohutnost a využitelnost podzemních a povrchových vod. Podzemní vody pro tuto práci nejsou příliš důležité, proto jsou zde dále popsány jen povrchové vody. Povrchové vody zabírají plošně rozsáhlejší území. Míru cestovního ruchu v těchto oblastech ovlivňuje především teplota, čistota a hloubka vody, její průhlednost a barva. Dále také kvalita pobřežních pláží a přilehlého zázemí, přístup k vodě a využitelnost břehů pro rekreaci a kvalita dna. Z povrchových vod je nejpřitažlivějším reprezentantem moře, které má význam především pro dlouhodobé pobyty. Moře poskytuje účastníkům cestovního ruchu mnoho činností, mezi které patří rekreační činnosti (koupání), rekreační sporty (jachting, surfing, potápění, atd.) a kulturně poznávací činnosti. Mezi hlavní turistické oblasti patří Středozemní moře.

Díky jeho fyzické i estetické kvalitě pobřežních vod se u jeho pobřeží soustřeďuje polovina mezinárodního cestovního ruchu Evropy. Mezi atraktivity patří vysoká teplota vody (v letní sezóně 24 – 28°C), poměrně vysoká salinita (v některých oblastech má i léčebné účinky), výtečné pláže, relativně malé dmutí a exotická mořská fauna.

Reliéf a morfologické poměry mají vliv na horizontální a vertikální členitost dané oblasti. Horizontální členitost má vliv na charakter a kvalitu pobřeží povrchových vod. Minimální hodnotu mají pobřeží bažinatá, skalnatá, strmá a těžko přístupná z vnitrozemí. Naopak nejvyšší hodnotu mají písčité pláže a to podle jejich rozsahu a dalších atraktivit v jejich blízkosti (skalní útvary, jeskyně, ostrovy při pobřežní linii), ovšem za předpokladu příznivých klimatických podmínek. Tyto kritéria kromě dalších atraktivních oblastí splňuje i pobřeží Jaderského moře, a to především v oblasti Makarské riviéry. Pro turistický ruch je významná i vertikální členitost, zvláště zajímavé jsou hory (rodinná rekreace, turistika, dlouhodobé pobyty, aj.) a velehory (sportovní vyžití – lyžování, alpinismus, vysokohorská turistika, rafting, aj.). Významné díky svému geologickému složení jsou například i krasové oblasti (např. Plitvická jezera v Chorvatsku), které mají vliv i na kvalitu pobřeží.

V neposlední řadě, cestovní ruch a rekreaci ovlivňuje také **rostlinstvo a živočišstvo**, jejichž význam pro cestovní ruch není ale tak výrazný. Pro cestovní ruch jsou nejvhodnější lesní porosty, hlavně stále zelené smíšené lesy, a vzácně se vyskytující rostlinné druhy a společenstva, která jsou chráněná. Rozmanitá vegetace související s rozmístěním ve vhodném podnebném pásu doplňuje tvárnost krajiny a přitahuje tak turisty. Významnou složkou cestovního ruchu jsou návštěvy rezervací, národních parků a chráněných oblastí. Živočišstvo se v cestovním ruchu uplatňuje prostřednictvím chráněné a lovné zvěře a rybolovu. Atraktivitami cestovního ruchu v případě fauny jsou zoologické zahrady, cesty turistů za exotickou zvěří nebo odstřel zvěře a lov ryb ve volné přírodě.

Společenské předpoklady a atraktivita uspokojují poptávku po poučení, vzdělání a zábavě a jsou výsledkem tvořivé činnosti člověka. Charakteristickým rysem je jejich územní koncentrace, většinou jde o bodové rozmístění s konkrétní vazbou na obyvatelstvo. Tam kde je velká hustota obyvatel, tam je i více atraktivních staveb nebo událostí. Řada z nich má jen doplňkový význam pro jiné formy CR. Do společenských předpokladů a atraktivit můžeme začlenit kulturně historické památky, kulturní zařízení

a kulturní akce, sportovní a zábavní zařízení a akce. Podle funkce a charakteru poutají zájem návštěvníků jako stálé objekty nebo jako jednorázové akce. Rozhoduje u nich jejich kvalita, umělecká hodnota a ojedinělost.

Největší význam mají **kulturně historické památky**. Jejich využití je dáno zvláštností, uměleckou a historickou hodnotou. Prostřednictvím nich se účastníci cestovního ruchu seznamují s historií, architekturou, technickými památkami a kulturou konkrétních oblastí. Patří sem architektonické, technické, národně historické a přírodní památky a lidová architektura.

Kulturní zařízení se podle typu dělí na zařízení soustřeďující sbírky různého druhu (muzea, galerie, knihovny, skanzeny, aj.) a zařízení, jejichž prostřednictvím se realizují kulturní i jiné akce (divadla, hudební sály, kina, amfiteátry, kongresy, sympozia). Mezi kulturní akce se řadí hudební, taneční a filmové festivaly, koncerty, divadelní představení, festivaly, karnevaly, náboženské slavnosti, poutní místa a folklórní a další slavnosti.

Sportovní a zábavní zařízení a akce zabezpečují tvorbu a realizaci služeb přímo ve střediscích ČR a rekreace. Uspokojují potřeby účastníků cestovního ruchu. Mezi sportovní zařízení se řadí přístavy, loděnice, lyžařské vleky a lanovky, lyžařské tratě a můstky, různá hřiště, bazény, kluziště, tělocvičny a speciální sportovně rekreační plochy a dráhy. Sportovními akcemi jsou například olympijské hry, světová nebo regionální mistrovství v různých sportech, světové poháry, atd.

4.5.3 Realizační předpoklady

Součástí realizačních předpokladů jsou dopravní předpoklady a předpoklady materiálně technické základny. Realizace cestovního ruchu je tedy zprostředkována pomocí dopravy, která umožňuje dosáhnout dané oblasti cestovního ruchu, a materiálně technické základny, která umožňuje oblast cestovního ruchu využít, a to prostřednictvím ubytovacích, stravovacích a jiných zařízení.

Dopravní předpoklady zajišťují spojení mezi výchozím místem účastníka a navštěvovanou oblastí. Doprava rozhoduje o využívání prostoru cestovního ruchu a řadí se mezi základní služby. S rozvojem poptávky po cestovním ruchu význam dopravy po jeho realizaci i rozmístění roste. V současnosti v řadě oblastí dochází k modernizaci dopravy, což zvyšuje dostupnost rekreačních oblastí, umožňuje snižovat přepravní

náklady a zvyšovat kapacitu, rychlost, kvalitu a bezpečnost. V souvislosti s masovým rozvojem CR je stále větší část dopravní infrastruktury budována výhradně pro potřeby cestovního ruchu (dálnice, letiště, horské tratě, lanovky, vleky). Potřeby dopravy podnítily vybudování náročných zařízení, které se pak samy stávají přitažlivými pro cestovní ruch (mosty, viadukty, tunely v horských a jiných oblastech, ale i provoz a zařízení velkých letišť, přístavů a umělých vodních cest).

Z hlediska dopravních předpokladů se hodnotí dostupnost oblastí cestovního ruchu a dopravní situace přímo v místě, kde se cestovní ruch realizuje. Zjišťuje se dosažitelnost regionů cestovního ruchu na základě časové dostupnosti jejich středisek a kapacitní dostupnost, která je zjišťovaná na základě průměrného počtu sedadel v dopravních prostředcích. Dále se sleduje hustota komunikací, vzájemná spojitost a dostupnost turistických center a jejich dopravní hierarchie. Použití určitého druhu dopravního prostředku při cestovním ruchu je ovlivněno vzdáleností, formou cestovního ruchu a dostupností krajiny pro jednotlivé dopravní prostředky.

V cestovním ruchu je využívána doprava silniční (automobilová nebo autobusová), železniční, letecká, vodní vnitrozemská, vodní námořní, vertikální a doprava pěší. K masovému rozvoji cestovního ruchu přispěla doprava silniční, která se stala vedoucím odvětvím přepravy účastníků cestovního ruchu ve vnitrostátním a mezinárodním měřítku. Největší část však zaujímá individuální motorismus hlavně v domácím cestovním ruchu a víkendové rekreaci. Tento druh dopravy převažuje především v přepravě na kratší vzdálenosti. Pro přesuny na dálkových trasách jsou nejvíce využívány silniční magistraly (dálnice), kde převažuje provoz hlavně v sezóně.

Přepravu na velké vzdálenosti umožňuje železniční doprava, která funguje pro potřeby cestovního ruchu v kontinentálním měřítku. Železniční doprava byla prvním odvětvím dopravy, které rozšířilo možnosti jeho rozvoje a využití atraktivních oblastí v mezinárodním měřítku. Modernizuje se z hlediska obecných potřeb ale i pro účastníky cestovního ruchu. V poslední době se stává atraktivním objektem cestovního ruchu.

Pro přepravu na velké vzdálenosti hlavně v mezikontinentálním měřítku je nejvíce využívána letecká doprava. Její význam v mezinárodním CR roste, díky tomu, že je ze všech druhů dopravy nejrychlejší. Účastníkům cestovního ruchu slouží pravidelné lety a speciální lety, tzv. chartery, spojující atraktivní místa a oblasti prakticky na celé zeměkouli.

Vodní vnitrozemská doprava slouží jako přeprava výletní, rekreační a okružní na kratších úsecích řek, jezerech a nádržích. Význam námořní dopravy z hlediska cestovního ruchu jako účelové formy přepravy k dosažení vzdálených atraktivních oblastí klesá. Udržuje ale přepravu účastníků na vnitřních mořích a při přepravě na ostrovy bez leteckého spojení. Protože nemůže konkurovat rychlostí, orientuje se na komfort služeb. Využívá se při okružních trasách spojující poznávání společenských a přírodních atraktivit na pevnině. Pro plavbu na volném moři jsou pro účastníky cestovního ruchu organizovány náročné kulturní a jiné programy. Rekreační plavby jsou dnes realizovány podél všech kontinentů, nejvíce jich je zprostředkováno po obvodu Středozemního moře a při pobřeží severní a severozápadní Evropy.

Vertikální doprava zpřístupnila horské a velehorské oblasti a umožnila masový rozvoj zimních sportů a rekreace. Součástí vertikální dopravy jsou tedy lanovky a vleký. Mezi dopravu pěší patří cykloturistika a lyžování.

Materiálně technickou základnou (dále jen MTZ) se rozumí všechna zařízení, která umožňují a podporují rozvoj rekreace a CR. Podle funkčního dělení, tedy dělení podle účelu, kterému zařízení slouží, se materiálně technická základna dělí na základní a doplňková zařízení.

Základním zařízením MTZ je ubytovací a stravovací zařízení, které poskytují základní služby pro účastníky cestovního ruchu. Ubytovací a stravovací zařízení tvoří podstatnou část MTZ zabezpečující realizaci cestovního ruchu. Jejich rozsah i úroveň limituje využití přírodních možností a kulturně historických a jiných atraktivit konkrétních oblastí. Kapacita těchto zařízení vytváří možnosti pro koncentraci a tedy i faktické rozmístění cestovního ruchu.

Ubytovací zařízení umožňuje pobyt účastníků cestovního ruchu a rekreantů během jejich účasti v jednotlivých formách a druzích CR a rekreace. Ubytovací zařízení je podle I. Hamarnehové (2008) možné rozdělit na 3 základní skupiny. Jako první skupinu I. Hamarnehová uvádí zařízení volného CR, která jsou přístupná všem zájemcům na komerčním základě (hotely – veřejná zařízení k přechodnému ubytování, motely, penziony, kempy, turistické ubytovny, aj.). Druhou skupinou jsou zařízení vázaného CR (podniková, odborářská, klubová rekreační zařízení s omezením přístupu) a třetí skupinou jsou rekreační objekty v osobním vlastnictví občanů (chaty, chalupy, aj.). Jiným možným způsobem dělení ubytovacích zařízení je dělení podle S. Mirvalda

(1996), který ve své literatuře rozděluje ubytovací zařízení na pevná hromadná ubytovací zařízení a pohyblivá ubytovací zařízení. Mezi pevná hromadná ubytovací zařízení patří hotely, motely, botely (kotvící lodě), kempinky, ubytovací hostince, turistické ubytovny a chatové osady. Mezi pohyblivá ubytovací zařízení řadí lůžkové železniční vozy, automobilové přívěsy, rotely (autobusové přívěsy) a lodě. Ubytovací zařízení bývají často ohniskem rozvoje středisek CR, jejich úroveň je dána kvalitou ubytování a počtem lůžek.

Stravovací zařízení zabezpečují základní a doplňkové stravování. Stravovací zařízení ovlivňuje CR výrazně ve městech, při hlavních komunikacích a v centrech pěší turistiky. Zařazujeme sem restaurace, jídelny, pohostinství, motorest, provozovny rychlého stravování (bufety a rychlé občerstvení) nebo kavárny, vinárny, cukrárny a pivnice.

Doplňková zařízení doplňují základní služby. Doplňkovými zařízeními jsou kulturní, sportovní a zábavní zařízení, ke kterým patří například divadla, kina, koncertní sítě, knihovny, kulturní kluby, hřiště, bazény, lyžařské sjezdovky, tělocvičny, herny, noční kluby, zábavné parky. Dále sem patří speciální zařízení (cestovní kanceláře, průvodcovské agentury, informační centra, směnárny, hraniční přechody, celní a pasové služby), obchodní sítě (obchody, hypermarkety), všeobecně prospěšná zařízení (zařízení komunálních služeb zabezpečující dodávky vody a energie, veřejné osvětlení, aj., zařízení funkčních služeb - zdravotnická zařízení, policie, záchranná a horská služba a ostatní osobní služby – kadeřnictví, masážní salóny). Tyto služby mohou zvýšit motivaci k účasti na CR v určité lokalitě.

Hodnocení MTZ se opírá o analýzu její kapacity, struktury, výkonů a časovém průběhu a teritoriálním rozložení. Charakterizuje se stupeň vybavenosti a využití MTZ.

4.6 Typologie míst CR a rekreace

Typologie míst (středisek, oblastí) CR a rekreace znamená činnost, kdy na základě převažující aktivity, současně se zhodnocením zdrojů a předpokladů pro CR a rekreaci, určíme typ, zaměření (specializaci) místa CR a rekreace. Vychází se z údajů o realizované návštěvnosti. Jako hlavní kritéria se používají výkony MTZ, počet turistů a přenocování ve střediscích, aspekty sezónnosti, délka pobytu účastníků, vliv jejich přítomnosti na hospodářský život i sociální strukturu obyvatel, apod. Hodnoty těchto údajů slouží jako podklad pro typizaci míst CR a rekreace. Hlavními ukazateli při typizaci středisek CR a rekreace je podle J. Wokouna a J. Vystoupila (1987) objem CR vyjádřený počtem přenocování za rok, průměrná délka pobytu turistů (poměr celkového počtu přenocování k počtu turistů přihlášených v ubytovacím zařízení), sezónnost CR (poměr počtu přenocování v letním období k počtu přenocování v zimním období) a intenzita CR (poměr počtu přenocování v půlroce s větším počtem přenocování k počtu stálých obyvatel místa CR).

Výsledkem typizace CR a rekreace jsou jednotlivé typy míst CR a rekreace. Nejčastějšími typy míst CR a rekreace jsou místa lázeňská (klimatické lázně, přímořské lázně, lázně s minerálními prameny), místa rekreační (různé typy: letoviska, střediska zimních sportů či rekreace, střediska vodních sportů, střediska letní rekreace), místa cestovního ruchu (střediska turismu, podobné jako předchozí typ), místa s kulturně historickými památkami, místa veletržní a výstavní (střediska s významnou koncentrací veletrhů a výstav), místa poutní, festivalová, politická, administrativní, hospodářská a další.

5. Geografie cestovního ruchu v Evropě

Evropa jako celek patří k hospodářsky nejrozvinutějším regionům světa a současně je i oblastí největší koncentrace mezinárodního CR. Přes polovinu příjmů v mezinárodním CR připadá právě na Evropu. Nejčastějšími účastníky světového cestovního ruchu jsou Evropané, kteří tvoří asi polovinu všech turistů cestujících do zahraničí. Nejvyšší podíl účastníků na cestovním ruchu je z vyspělých zemí západní a severní Evropy, kdy se pasivního CR nejčastěji účastní obyvatelé Německa. Evropa se tak z hlediska nejvyššího počtu návštěvníků a nejvyšších příjmů z mezinárodního CR řadí na první místo. Hlavním důvodem je všeobecně poměrně vysoká životní úroveň obyvatel evropských států, vysoký podíl městského obyvatelstva, výhodné ekonomické podmínky i kvalitní turistická infrastruktura a pestré a atraktivní přírodní prostředí i cenné a zachovalé kulturně historické předpoklady rozptýlené téměř po celé Evropě. Podmínkou rozvoje CR je i již zmiňovaná politická stabilita. Politická nejistota nebo přímé válečné akce negativně ovlivňují cestovní ruch. Typickým příkladem může být území bývalé Jugoslávie, kde vzhledem k válečným konfliktům silně poklesla intenzita cestovního ruchu a to i v oblastech geograficky blízkých, kterých se válka přímo nedotkla. K nejatraktivnějším turistickým oblastem v Evropě patří jižní Evropa, kde nejvýznamnější destinací je pobřeží Středozemního moře. (Mirvald, S., 1996; Štěpánek, V., Kopačka, L., Šíp, J., 2001; Hamarnehová, I., 2008)

Tab. č. 1: Nejnavštěvovanější země podle příjezdu zahraničních turistů

pořadí	země	světadíl	příjezdy zahraničních turistů (v mil.)		
			2008	2007	2006
1.	Francie	Evropa	79,3	81,9	78,9
2.	USA	Severní Amerika	58,0	56,0	51,0
3.	Španělsko	Evropa	57,3	58,7	58,2
4.	Čína	Asie	53,0	54,7	49,9
5.	Itálie	Evropa	42,7	43,7	41,1
6.	Velká Británie	Evropa	30,2	30,9	30,7
7.	Ukrajina	Evropa	25,4	23,1	18,9
8.	Turecko	Evropa	25,0	22,2	18,9
9.	Německo	Evropa	24,9	24,4	23,5
10.	Mexiko	Střední Amerika	22,6	21,4	21,4

Zdroj: <http://en.wikipedia.org>, staženo 10. 3. 2010

5.1 Geografie cestovního ruchu v jihovýchodní Evropě

Chorvatsko patří mezi státy ležící v jihovýchodní Evropě a je jedním z nástupnických států bývalé Jugoslávie, které prošly v posledním desetiletí 20. století zásadními změnami způsobenými zhroucením komunismu a následnými válečnými konflikty na území bývalé Jugoslávie. Rozdíly v historickém a kulturním vývoji, nestejná hospodářská úroveň a hluboké národnostní rozpory jednotlivých republik bývalé Jugoslávie vedly v roce 1991 k jejímu rozpadu a k občanské válce, která nejvíce postihla Bosnu a Hercegovinu a Chorvatsko. Války na Balkáně tak negativně ovlivnily intenzitu cestovního ruchu v jihovýchodní Evropě a turistická návštěvnost se zde měnila právě v závislosti na momentální vojenské a politické situaci. Bývalá Socialistická federativní republika v době stabilizace své vnitropolitické situace bez válečných konfliktů patřila k nejvyhledávanějším turistickým destinacím díky kvalitním přírodním předpokladům a řadou významných kulturně historických památek. Rozpadem Jugoslávie došlo k pádu komunismu a vzniklo 5 samostatných států (Slovinsko, Chorvatsko, Jugoslávská svazová republika, Bosna a Hercegovina, Makedonie). Pomocí Daytonské dohody se podařilo mezinárodnímu společenství na konci roku 1995 v těchto zemích nastolit mír a obnovit zde hospodářství a rozvoj mezinárodního CR. V současnosti je ze zemí bývalé Jugoslávie nejvíce turisticky navštěvované hlavně Chorvatsko a Slovinsko. (Mirvald, S., 1996; Štěpánek, V., Kopačka, L., Šíp, J., 2001; Hrala, V., 2005; Hamarnehová, I., 2008)

Tab. č. 2: Příjezdy zahraničních turistů podle zemí Jižní a Jihovýchodní Evropy

země	příjezdy zahraničních turistů (v tis.)		
	2005	2004	2003
Španělsko	55,577	52,43	50,854
Itálie	36,513	37,071	39,604
Řecko	14,276	13,313	13,969
Portugalsko	-	11,617	11,707
Chorvatsko	8,467	7,912	7,409
Bulharsko	4,837	4,63	4,04
Slovinsko	1,555	1,499	1,373
Rumunsko	1,43	1,359	1,105
Bosna a Hercegovina	213	190	165
Makedonie	197	165	158
Albánie	46	42	41

Zdroj: <http://unwto.org>, staženo 10. 3. 2010

6. Předpoklady pro CR v Chorvatské republice

Tato další část práce je věnována lokalizačním, realizačním a selektivním předpokladům cestovního ruchu v Chorvatsku. V úvodní části jsou nejprve shrnuty základní informace o Chorvatské republice a poté jsou jednotlivé předpoklady rozebrány podrobněji. Lokalizační předpoklady jsou zaměřeny na reliéf, podnebí, hydrologické poměry a kulturně historické památky Chorvatska a realizační předpoklady jsou věnovány dopravě a ubytovacímu zařízení. V rámci selektivních předpokladů jsou zde uvedeny ekonomické předpoklady týkající se výše příjmů a HDP z chorvatského cestovního ruchu. Převážná část informací byla čerpána z internetových stránek o Chorvatsku uvedených v seznamu literatury v internetových odkazech.

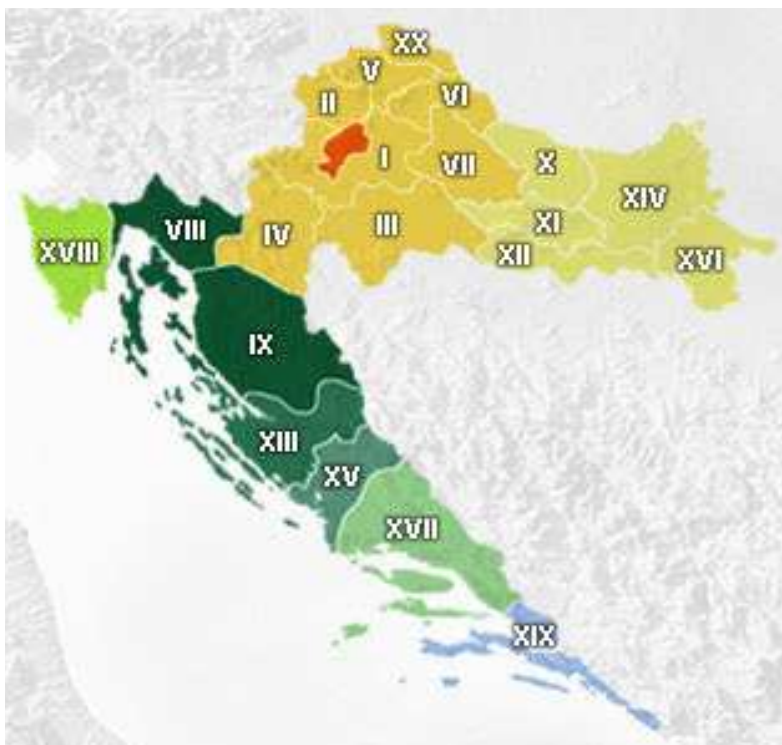
Chorvatsko je stát s velmi nepravidelným tvarem nacházející se v severozápadní části Balkánského poloostrova. Na severozápadě se rozprostírá od východních svahů Alp k Panonské nížině a na východě k břehům Dunaje. Střední část tvoří Dinárské pohoří s nejvyšším vrcholem Dinara (1831 m. n. m.) a na jihu státu je Chorvatsko ohraničené Jaderským mořem. Díky své poloze bývá často označováno jako panonsko-jadranská země. Svou rozlohou patří Chorvatsko mezi středně velké evropské země, jako jsou Dánsko, Irsko, Slovensko nebo Švýcarsko. Rozloha pevniny je 56 594 km² a rozloha vnitřního a teritoriálního moře je 31 067 km². Sousedí se Slovinskem, Maďarskem, Srbskem, Bosnou a Hercegovinou a Černou Horou, při mořské hranici s Itálií, Slovinskem a Černou Horou.

Vzhledem k politickému systému je Chorvatsko parlamentní demokratickou republikou v čele s prezidentem. Chorvatská republika vznikla vyhlášením samostatnosti 25. 6. 1991 a úředním názvem je Republika Hrvatska (česky Chorvatská republika). Podle oficiálních statistik ze sčítání obyvatel z roku 2001 žije v Chorvatsku 4 437 460 obyvatel, z toho většinu obyvatel představují Chorvaté (cca 78%) a národnostními menšinami jsou zde Srbové, Bosňané, Slovinci, Maďaři, Češi, Italové a Albánci. Hlavním městem je Záhřeb se 786 tis. obyvateli. (zdroj: www.dzs.hr, staženo 23. 9. 2009) Toto největší a hlavní město je průmyslovým, obchodním, dopravním, kulturním i vědeckým střediskem země. Úředním jazykem je chorvatština psaná latinkou a úřední měnou je chorvatská kuna (1 kuna = 100 lipa).

Podle administrativního dělení je Chorvatská republika rozdělena do 21 žup neboli krajů:

1 Záhřebská župa	12 Brodsko-posávská župa
2 Krapinsko-zagorská župa	13 Zadarská župa
3 Sisacko-moslavinská župa	14 Osijecko-baranjská župa
4 Karlovačká župa	15 Šibenicko-kninská župa
5 Varaždinská župa	16 Vukovarsko-sremská župa
6 Koprivnicko-križevačká župa	17 Splitsko-dalmatská župa
7 Bjelovarsko-bilogorská župa	18 Istrijská župa
8 Přímořsko-gorskokotarská župa	19 Dubrovnicko-neretvanská župa
9 Licko-senjská župa	20 Mezimužská župa
10 Viroviticko-podrávská župa	21 Záhřeb
11 Požežsko-slavonská župa	

Mapa č. 1: Administrativní dělení Chorvatské republiky

Zdroj: <http://cz.mfa.hr>, staženo 14. 3. 2010

6.1 Lokalizační předpoklady

Reliéf

Území Chorvatska se dělí na pás hornatého jadranského přímoří a hustě osídlenou část chorvatského vnitrozemí. „*Topograficky je země rozdělena na nížinu mezi řekami Sáva a Dráva, která se rozprostírá k vrcholům a horám na severu, krasovou oblast Dinárských Alp a přímořskou nížinu, která se táhne od Istrie přes Dalmácii podél jaderského pobřeží.*“ (Oliver, J., 2005, s. 22) Geograficky velmi výraznou částí Chorvatska je Jadranské přímoří. Pobřeží Jaderského moře lemuje široké pásmo vápencových Dinárských hor, které je tvořené pohořím Snježnik, Risnjak, Velebit, Dinara a Biokovo. Tato Dinárská soustava vytváří atraktivní kulisu přímořským útesům a skalnatým a oblázkovým plážím. Povrch se v Chorvatsku zvedá směrem k mimořádně členitému pobřeží Jaderského moře, které je v pohoří Velebit vysoké, strmé a skalnaté a v Dalmácii nízké a písčité. Celková délka chorvatského pobřeží je 5835,3 km, z toho pobřežní čára pevniny měří 1777,3 km a délka pobřeží ostrovů je 4058 km. Podél pobřeží Jaderského moře se táhne řetěz 1185 ostrovů, z nich 47 je obydlených. Chorvatské ostrovy jsou z hlediska cestovního ruchu přírodními atraktivitami celého území. Největším ostrovem je Krk (409,9 km²), Cres (405,78 km²) a Brač (394,57 km²) a dalšími chorvatskými ostrovy jsou Hvar, Pag, Korčula, Dugi otok, Mljet, Rab, Vis, Lošinj aj. Většina chorvatských ostrovů má hornatý povrch a protáhlý tvar ve směru severozápadu na jihovýchod a leží rovnoběžně s pobřežními horami. Atraktivní součástí přímoří jsou také hluboké zálivy, z nichž největší je Kvarnerský záliv na severu a Kaštelský záliv ve střední Dalmácii. Směrem do moře vybíhá několik poloostrovů. Mezi dva největší poloostrovy patří Istrie a Pelješac.

Podnebí

Klima je v Chorvatsku různorodé, ve vnitrozemí převládá mírné kontinentální a při pobřeží Jaderského moře je příjemné středomořské subtropické klima s mnoha slunečnými dny, suchým a horkým létem a mírnou a vlhkou zimou. Průměrná teplota ve vnitrozemí je v lednu -2 - 0°C (ve vyšších polohách je o něco nižší) a v srpnu 20°C (v nejvyšších polohách kolem 12°C). Na pobřeží je průměrná teplota v lednu 5 - 9°C a v srpnu 22 - 25°C. Před drsnými vlivy z vnitrozemí je pobřeží Jaderského moře chráněno řetězem Dinárských hor. Ve všech ročních obdobích stoupají teploty vzduchu na pobřeží od severozápadu k jihovýchodu. Vzhledem ke své poloze mají ostrovy v létě

relativně poněkud nižší teploty než pobřeží pevniny. Nejteplejším měsícem v celém přímoří je červenec a nejchladnějším měsícem je leden. Nejvyšší průměrná teplota byla v červenci naměřena ve Splitu (25,9°C). Srážky jsou během roku nerovnoměrně rozloženy. Nejméně vodních srážek spadne v letních měsících, v červnu až srpnu, kdy nejsušším měsícem v celém přímoří je červenec. Letní sucho s minimem dešťů je tak pro turisty neocenitelnou záležitostí. Nejvíce srážek bývá koncem podzimu - v listopadu, a na začátku zimy - v prosinci. Nejméně vodních srážek mají ostrovy, 500 až 1 000 mm ročně. Na pobřeží se množství vodních srážek pohybuje od 1 000 do 1 700 mm ročně a v horách množství srážek stoupá až k 3 000 mm za rok. Sníh na pobřeží padá vzácně, ročně se v průměru objevuje po 1-3 dny, naopak ve vnitrozemí se drží asi 30-50 dní v roce. Charakteristickým rysem chorvatského klimatu jsou také větry vanoucí na Jadranu. Hlavním a nejznámějším větrem v Chorvatsku je vítr zvaný bóra, což je silný vítr vanoucí z pevniny na moře ze severu až severovýchodu a přináší sebou suchý chladný vzduch. V případě vzniku bóry může být plavba na moři velmi nebezpečná. Nebezpečný pro plavbu je také vítr jugo. Tento jihovýchodní vítr vanoucí od moře přináší teplý a vlhký vzduch, ze kterého může vzniknout silná souvislá oblačnost. Od jara do podzimu vane na pobřeží vítr nazývaný mistral, který vane také od moře ale ze severozápadu a přináší osvěžení. Tento stálý vítr je výborný pro jachtaře a surfaře. Často fouká několik dní za sebou a obvykle ve stejných denních hodinách.

Hydrologické poměry Jaderského moře

Jaderské moře, též nazývané i jako Jadranské moře nebo Jadran, se rozkládá mezi Apeninským poloostrovem na západě a Balkánským poloostrovem na východě. Teplota moře v letním období je v Chorvatsku kolem 25°C, kdy nejteplejší je v srpnu a nejnižší teplotu má v zimním období, v únoru. V zimě teplota vody podél pobřeží nikdy neklesne pod 10°C. Salinita Jaderského moře činí 38 ‰ a největší slanost je v jižní části Jadranu. Moře je průzračné a čisté, i v okolí velkých měst, a viditelnost je až do hloubky 30 m. Podle pravidelného měření kvality vody, které provádí Ministerstvo ochrany životního prostředí, patří Jaderské moře k nejčistším částem Středozemního moře.

Vysokou čistotu moře a pobřeží symbolizuje počet „Modrých vlajek“, které byly v roce 2009 uděleny 115 chorvatským plážím a 21 jachtařským přístavům (tzv. marinám). Z hlediska pláží jich má nejvíce západní Istrie, a to 44. V oblasti Kvarneru je

37 oceněných pláží, v Dalmácii 28 a ve vnitrozemí 6. Modrá vlajka je mezinárodní ocenění za vysoký standard ochrany přírody, čistotu moře a jeho okolí, úpravnost, vybavení, kvalitní sanitární a bezpečnostní podmínky na plážích a v marinách, kterou uděluje porota Nadace pro ekologickou výchovu při Radě Evropy. Chorvatská republika se do tohoto programu zapojila v roce 1997 a počet jejich oceněných pláží a marin každoročně přibývá. (zdroj: www.chorvatsko.cz, staženo 15. 3. 2010)

Mezi další hlavní krajinné typy v Chorvatsku patří zalesněné horské hřebeny, ostře zaříznutá říční údolí, krasové území se skalními hřebeny, kaňony, škrapy, propasti, jeskyně a krasové řeky, jezera, vodopády a velká rozmanitost biotopů.

Výjimečné přírodní bohatství je chráněno v 8 národních parcích – Plitvická jezera, Paklenica, Mljet, Kornatské ostrovy, Brijunské ostrovy, řeka Krka, Risnjak a Severní Velebit. Nejstarším a nejnavštěvovanějším národním parkem jsou Plitvická jezera, která jsou součástí světového přírodního dědictví UNESCO. Národní park Paklenica se nachází v jižní přímořské části pohoří Velebit v Severní Dalmácii. Mljet je ostrov ležící jihozápadně od Dubrovníka. Kornatské ostrovy patří mezi nejčlenitější souostroví ve Středozeří a zahrnují zhruba 90 ostrovů, ostrůvků a útesů ležících v Severní Dalmácii. Brijunské ostrovy jsou tvořené z 2 větších a 12 menších ostrůvků u západního pobřeží Istrie. Řeka Krka je nejkrásnější krasovou řekou v Chorvatsku a národní park Risnjak je pohoří severně od Rijeky. Nejmladším národním parkem v Chorvatsku je národní park Severní Velebit.

Díky svým vynikajícím přírodním předpokladům je v Chorvatsku nejvíce vyhledávanou turistickou destinací Jadranské přímoří. Pro turisty je přitažlivé nejen příznivým podnebím ale i mimořádnou horizontální členitostí pobřežní linie, rozsáhlými plážemi různého druhu (skalnaté, kamenité, oblázkové a písečné), přitažlivou morfologickou krajinou, subtropickou vegetací a teplým a průzračným mořem. Vzhledem k cestovnímu ruchu se využívá prakticky celé Jadranské pobřeží i přilehlé ostrovy.

Kulturně historické památky

Ze společenských předpokladů a atraktivit mají největší význam památky spojené s řeckou, římskou a slovanskou kolonizací dalmatského Jadranského pobřeží. Významnými středisky s kulturně historickými památkami jsou Poreč - Eufrazova bazilika z 6. st., Pula - římský amfiteátr, město Rovinj připomínající Benátky, Zadar s historickým centrem z antického Říma, katedrála v Šibeníku, středověký ráz města Trogir s historickým centrem, Diokleciánův palác ve Splitu a architektonický komplex města Dubrovníku s historickým centrem zapsaným na seznamu UNESCO.

6.2 Realizační předpoklady

Doprava

Dopravní systém v Chorvatsku pokrývá všechny klasické formy a je zde k dispozici celkem kvalitní síť komunikací. Silniční síť je rozložena rovnoměrně po celém území. Nejvýznamnější silniční komunikací je pobřežní Jadranská magistrála z Rijeki do Dubrovníku a vnitrozemská trasa z Lublaně přes Záhřeb do Splitu. Naproti tomu železniční spojení na jihu státu tvoří jediná trať Záhřeb-Knin-Split, s odbočkami do Zadaru a Šibeníku. Úseky tratí v Istrii a v jižní Dalmácii jsou odděleny od zbytku sítě státními hranicemi. V současné době se hodně investuje do výstavby rychlostních komunikací. Po dlouhá léta byly přístupové cesty z vnitrozemí na chorvatské pobřeží slabým článkem v rozvoji cestovního ruchu v Chorvatsku. Tento dopravní problém zde byl vyřešen navržením nových kvalitních dálnic, spojující především chorvatské vnitrozemí s Jadranem. Nejmodernější a nejnákladnější evropskou dálnicí je v Chorvatsku dálnice A1 Záhřeb-Split-Dubrovnik, která se tu buduje v rekordním čase. V roce 2005 byla zprovozněna dálnice Záhřeb-Split a Záhřeb-Rijeka. V roce 2007 byl otevřen nový úsek dálnice z Krapiny k hraničnímu přechodu Macelj na dálnici Záhřeb-Macelj (na sever od Záhřebu k hranicím se Slovinskem) a úsek ze Splitu směrem na jih do Šestanovce. V prosinci 2008 byl otevřen další nový úsek dálnice ze Splitu do Dubrovníku, Šestanovac - Zagvozd – Ravča. V provozu je tak v současné době 457 km dálnice ze Záhřebu do Dubrovníku.

Letecká doprava v Chorvatsku je zajišťována leteckou národní společností Croatia Airlines, která přímými lety spojuje Chorvatsko s řadou evropských měst. Mezinárodní letiště jsou v Záhřebu, Splitu, Dubrovníku, Pule, Rijeci, Zadaru, Osijeku a na ostrově Brač a Mali Lošinj.

Námořní dopravu zde umožňuje velké množství trajektových spojů propojující zejména ostrovy s pobřežím a mezinárodní spoje s Itálií. V Chorvatsku je 6 přístavů pro veřejnou dopravu mezinárodního významu - Rijeka, Zadar, Šibeník, Split, Ploče a Dubrovník. Hlavním provozovatelem lodní dopravy v Chorvatsku je společnost Jadrolinija, která zajišťuje převážnou většinu pravidelných mezinárodních a domácích trajektových linek a dále lodní a rychlé lodní linky a rychlé pobřežní trajektové linky.

Ubytovací zařízení

Z hlediska ubytování dochází v Chorvatské republice v posledních letech k celkovému zkvalitnění ubytovacího zařízení. Zavedením mezinárodního systému hodnocení kvality ubytovacích zařízení se tak v Chorvatsku hodně změnil standard ubytování. Na první místo se dostává luxus, přibývá služeb, zvyšuje se standard a rozšiřují se možnosti ubytování. V rámci hotelového ubytovacího zařízení vyrůstají úplně nové luxusní hotely špičkové úrovně a řada hotelů prochází komplexní rekonstrukcí, při níž se jejich komfort zvyšuje o jednu až dvě hvězdičky. Problémem však zůstává vysoký počet nefunkčních hotelů, což celkově činí 64 tisíc lůžek. Převážně se jedná o hotely, které byly za války v 90. letech devastovány či úplně zničeny. Většina jich už byla rekonstruována a modernizována či nově postavena, takže v současné době plně odpovídají mezinárodním standardům. Řada ubytovacích zařízení, používaných do roku 1991, je ale stále mimo provoz. Jen ve Splitsko-dalmatské župě zůstává neobnoveno 15% hotelových kapacit.

Materiálně technická základna je zajišťována velkým množstvím soukromých i státních ubytovacích zařízení. Ubytování je možné v hotelech různého typu, penzionech, motelech, kempech nebo hostelech a stále nejžádanějším zůstává ubytování v soukromí. Turistické agentury dnes nabízejí i nové typy ubytování, mezi které patří např. pobyt na majácích na pobřeží a ostrovech nebo pobyt ve vilách a módní se stávají i malé rodinné hotely.

Vzhledem k hotelovému ubytovacímu zařízení se nabízí možnost ubytování v hotelech, apartmánových hotelech, apartmánech a v turistických resortech neboli v turistických komplexech hotelového typu. Hotely jsou v Chorvatsku zařazeny do čtyř kategorií a označeny hvězdičkami od dvou do pěti, přičemž dvě hvězdičky označují jednodušší hotel a pět hvězdiček označuje luxusní hotel na špičkové úrovni s prvotřídními a doplňkovými službami. Nejvyhledávanější jsou tříhvězdičkové hotely,

kterých je v Chorvatsku největší počet. Nejméně je pětihvězdičkových hotelů, z nichž většina je soustředěna v Dubrovniku.

Ubytování v soukromí je k dispozici po celém Chorvatsku, nejvíce jich je však na pobřeží, kde se tento druh ubytovacích zařízení začíná velmi rychle rozrůstat. Soukromé ubytování u místních obyvatel poskytuje ubytování v soukromých pokojích, apartmánech nebo domech a je rozdělené do tří kategorií označené hvězdičkami od jedné do tří. Ubytování v soukromí se v Chorvatské republice stalo důležitým faktorem turistického ruchu na Jadranu. Mnoho turistů se rok co rok vrací ke stejným rodinám, kde už byli mnohokrát ubytováni. V poslední době se totiž kromě lepších finančních podmínek začíná ubytování v soukromí vyrovnávat svojí kvalitou i některým hotelovým zařízením.

Chorvatská republika je označována jako evropská jednička v kempinku. V současné době je v Chorvatsku 526 kempů, z nichž 161 má kapacitu přes 1000 míst a 365 kempů patří mezi malé kempy (tzv. minikempy) s kapacitou do 30 míst. Celková kapacita chorvatských kempů je 217 000 kempovacích míst a nejvíce kempů se nachází na Istrii. (zdroj: www.chorvatsko.cz, staženo 17. 3. 2010) Kempy v Chorvatsku jsou rozděleny do čtyř kategorií, od dvou do pěti hvězdiček. Většina chorvatských kempů má vysoký standard služeb a jsou dobře vybavené, jsou tu rozlehlé plochy s kvalitním sociálním zařízením, přípojkami na síť a širokou paletou služeb, včetně vlastních restaurací a obchodů.

Hostely jsou jednodušší a levnější turistické ubytovny pro mladé lidi, často tedy nazývané i jako mládežnické ubytovny. Síť hostelů je v Chorvatsku stále ještě v zárodečném stavu a ubytování tohoto typu je k dispozici obvykle jen ve velkých městech – v Pule, Krku, Punatu, Zadaru, Dubrovniku a v Záhřebu.

6.3 Selektivní předpoklady

Ekonomické předpoklady

Z hospodářského hlediska je Chorvatsko v rámci Evropy středně rozvíjejícím státem. Hospodářství zde velice utrpělo v období válek, kvůli kterým tak došlo k poklesu jeho vývoje a zároveň i k poklesu rozvoje zahraničního cestovního ruchu.

Z hlediska ekonomiky státu¹ je nejvýznamnějším zdrojem chorvatských příjmů cestovní ruch, který je orientovaný na pobřeží Jaderského moře. V dobách Jugoslávie 1/3 státních příjmů tvořila příjmy právě z cestovního ruchu (2-3 mld. USD ročně, což je více než 10% HDP). Chorvatsko patřilo k nejrozvinutějším zemím tohoto soustátí a cestovní ruch zde byl velmi dobře rozvinutý. V letech 1991 až 1995, kdy probíhala válka s Jugoslávií, hodnoty extrémně klesly. Válka zde způsobila škody ve výši 2,2 mld. USD. 30 % hospodářských objektů bylo těžce poškozeno, 35 obcí bylo zničeno a 550 měst a vesnic poškozeno. Rok 1999 měl na cestovní ruch v Chorvatsku také negativní dopad. Válka v Kosovu totiž zapsala region do podvědomí lidí jako válečnou oblast. Po skončení válek se Chorvatsko začalo znovu silně zaměřovat na rozvoj turistiky a od roku 2000 se zde ekonomická situace výrazně lepší (roční růst HDP se pohybuje v rozmezí 4 až 6%). V roce 2007 cestovní ruch zajišťoval téměř 15% HDP, což je více než v kterékoli zemi Evropské unie a příjmy z něj v témže roce dosáhly 7,81 mld. USD. Výše příjmů z chorvatského cestovního ruchu za rok 2009 se podle výsledků za 9 měsíců odhaduje na 6,4 mld. EUR. Oproti předchozímu roku, kdy příjmy činily 7,5 mld. EUR, došlo ke snížení o 15%.

Podle výzkumů World Travel & Tourism Council je význam cestovního ruchu v Chorvatské republice nad celosvětovým průměrem i nad průměrem EU. Ve srovnání s ostatními evropskými státy se Chorvatsko svým podílem cestovního ruchu na HDP vyrovnává Španělsku. Mezi evropské státy s vyšším podílem cestovního ruchu na HDP patří Estonsko a malé ostrovní státy Malta a Kypr. Chorvatská republika se tak řadí mezi evropské turistické velmoci (viz tabulka č. 3 níže).

¹ Údaje o příjmech z cestovního ruchu a hrubém domácím produktu jsou čerpány z internetových stránek www.dzs.hr, www.chorvatsko.cz, <http://cestovniruch.praha-mesto.cz>, staženo 16. 4. 2010, a dále z literatury I. Hamarnehové (2008) a J. Šípa (2001).

Tab. č. 3: Podíl cestovního ruchu na hrubém domácím produktu v evropských zemích v roce 2004

	podíl CR na HDP	celkový HDP v USD
Svět	10,60	45,053,892,754,518
EU	11,27	-
Chorvatsko	18,72	38,887,387,136
Malta	28,24	5,909,248,512
Kypr	23,08	16,996,028,416
Estonsko	21,28	13,933,270,016
Španělsko	18,65	1,126,047,809,536
Portugalsko	16,90	185,210,798,080
Rakousko	16,40	304,816,553,984
Bulharsko	15,65	27,187,673,088
Řecko	14,68	283,740,831,744
Švýcarsko	14,14	365,880,180,736
ČR	13,74	124,709,691,392
Slovinsko	12,42	35,122,339,840
Francie	12,34	2,136,450,662,400
Slovensko	12,27	47,422,185,472
Itálie	11,14	1,769,742,532,608
Belgie	10,17	371,273,465,856
Lucembursko	10,06	36,558,139,392
Finsko	9,99	195,450,814,464
Velká Británie	9,96	2,231,895,064,576
Německo	9,38	2,786,966,896,640
Nizozemí	9,29	628,834,697,216
Maďarsko	9,16	110,505,680,896
Dánsko	9,05	258,791,063,552
Litva	8,90	25,717,260,288
Irsko	8,89	200,426,569,728
Norsko	8,68	301,573,931,008
Polsko	7,82	303,976,218,624
Švédsko	7,77	357,355,061,248
Lotyšsko	6,64	16,041,817,088

Zdroj: <http://cestovnuruch.praha-mesto.cz>, www.geohive.com, staženo 16. 4. 2010.

7. Analýza vývoje a současného stavu cestovního ruchu a rekreace v Chorvatsku

V této kapitole je řešena analýza chorvatského cestovního ruchu se zaměřením na statistiku návštěvnosti a ubytování. Návštěvnost je hodnocena podle celkového počtu turistů a počtu zahraničních turistů, podle rozložení cestovního ruchu během celého roku, způsobu organizace cesty a podle počtu turistů v jednotlivých turistických oblastech. Analýza ubytování je provedena podle počtu turistů ubytovaných v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení a podle ubytovacích kapacit jednotlivých druhů ubytovacích zařízení měřené počtem pokojů a apartmánů a počtem lůžek. Dále je zde hodnocena ubytovací kapacita podle celkového počtu lůžek v jednotlivých turistických oblastech. Chorvatská republika je podle Chorvatského turistického sdružení rozdělena do 10 příslušných turistických oblastí. Do vnitrozemské části Chorvatska se řadí oblast Středního Chorvatska, oblast Slavonie a město Záhřeb a na chorvatském pobřeží se nachází směrem od severozápadu oblast Istrie, Kvarneru, Lika – Karlovac a oblast Dalmácie, která se dále dělí na Zadarskou, Šibenickou, Splitskou a Dubrovnickou turistickou oblast.

Mapa č. 2: Chorvatské turistické oblasti

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení – Nautické Chorvatsko, 2008

7.1 Příjezdy a přenocování turistů od roku 1990 - 2009

V roce 1990 přijelo Chorvatskou republiku navštívit celkem 8 496 858 turistů, z toho 5 020 144 tvořili zahraniční turisté a přenocování zde realizovalo 52 523 305 turistů, z toho 34 048 706 zahraničních turistů. Obdobný počet turistů je v Chorvatsku evidován opět až od roku 2002. Válečné konflikty, změna politického systému a změna socialistické ekonomiky na tržní ekonomiku tak negativně ovlivnila chorvatský turistický ruch a celkovou návštěvnost v dalších 90. letech. Během války v letech 1991 až 1995 klesl celkový počet turistů na nejnižší úroveň, přibližně o 70%. Chorvatské sdružení turistických agentur (UHPA) uvádí za rok 1992 celkový počet turistů z hlediska příjezdů 2 135 000 turistů a z hlediska přenocování 11 005 000 turistů. (zdroj: www.croatia-travel.org, staženo 11. 3. 2010)

Po dosažení míru a ukončení války v roce 1995 usilovala Chorvatská republika o znovu získání přízně původních 10 milionů turistů, kteří sem každým rokem přijížděli na konci 80. let. Vzhledem k tomu, že měla země nadále pověst válečné zóny, začal se zde turistický ruch vyvíjet kladně až od roku 2000. V roce 2001 bylo zaregistrováno 7 859 757 příjezdů, z toho 6 544 217 zahraničních turistů a 43 404 354 přenocování, z toho 38 383 677 zahraničních turistů. V důsledku upevňování chorvatského cestovního ruchu a zlepšování kvality služeb ubytovacího a stravovacího zařízení a infrastruktury, má podle získaných dat cestovní ruch v Chorvatské republice od roku 2001, z hlediska příjezdů a přenocování turistů, trvalý nárůst. V současné době se Chorvatsko opět zařadilo mezi země s největším nárůstem návštěvnosti a od roku 2005 sem každým rokem přijíždí 10 mil. turistů. Od roku 2001 do roku 2008 vzrostl celkový počet příjezdů turistů o 43,27%, v absolutní hodnotě je to nárůst o 3 401 050 turistů. Ročně tak přibývalo průměrně 5,29% turistů z hlediska příjezdů a 4,15% turistů z hlediska přenocování.

K poklesu návštěvnosti došlo v Chorvatsku až v roce 2009. V tomto roce přijelo Chorvatsko navštívit 10 934 474 turistů (9 334 822 zahraničních turistů) a přenocování realizovalo 56 299 647 turistů (50 500 617 zahraničních turistů), z čehož lze spočítat průměrných 5 noclehů na jednoho turistu. Celkový počet příjezdů turistů se zde snížil o 2,90% oproti roku 2008, tedy o 326 333 turistů. Celkový počet přenocování turistů klesl o 1,40%, tedy o 803 847 turistů. Jedním z možných důvodů poklesu návštěvnosti Chorvatské republiky v roce 2009 může být současná hospodářská krize

nebo i nový trend v cestování, kdy lidé začínají více navštěvovat vzdálenější a exotičtější turistická místa.

Z grafů vyplývá, že počet příjezdů a přenocování zahraničních turistů za posledních devět let má totožný vývoj jako celkový počet příjezdů a přenocování turistů. Od roku 2001 do roku 2008 vzrostl počet příjezdů zahraničních turistů o 43,86% (přenocování – 31,89%). Ročně tak v tomto rozmezí let přibývalo průměrně 5,36% zahraničních turistů z hlediska příjezdů a 4,05% zahraničních turistů z hlediska přenocování. V roce 2009 došlo k poklesu příjezdů zahraničních turistů o 0,85% a k poklesu přenocování o 0,25% vzhledem k roku 2001. Domácí CR má za posledních devět let také vzrůstající tendenci, roční přírůstky už ale nejsou tak výrazné. V průměru realizuje cestovní ruch ve své zemi ročně 1 579 610 domácích turistů a přenocování zde ročně realizuje průměrně 5 635 813 domácích turistů za posledních devět let.

V porovnání s Českou republikou² je počet zahraničních turistů v Chorvatské republice z hlediska příjezdů i přenocování za rok 2009 větší než v České republice. V roce 2009 přijelo do České republiky celkem 6 081 244 zahraničních turistů, což je o 3,3 mil. méně než v Chorvatsku. V případě přenocování zahraničních turistů v téže roce, přenocovalo v České republice 17 880 519 zahraničních turistů, což je o 32,6 mil. méně než v Chorvatsku.

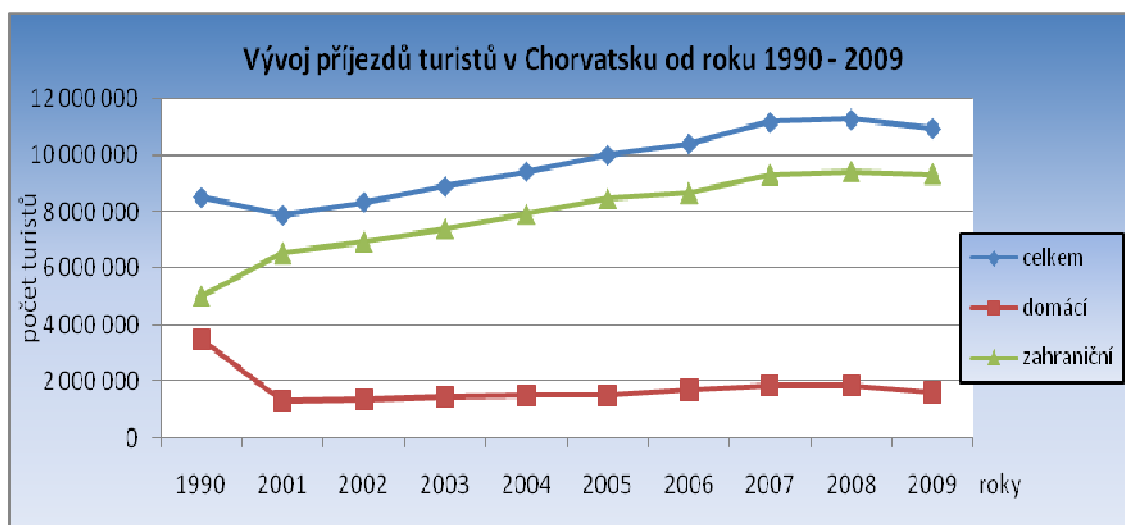
Tab. č. 4: Počet turistů podle příjezdů a přenocování od roku 1990 - 2009

rok	příjezdy			přenocování		
	celkem	domácí	zahraniční	celkem	domácí	zahraniční
1990	8 496 858	3 476 714	5 020 144	52 523 305	18 474 599	34 048 706
2001	7 859 757	1 315 540	6 544 217	43 404 354	5 020 677	38 383 677
2002	8 320 203	1 375 858	6 944 345	44 692 456	4 981 392	39 711 064
2003	8 877 981	1 469 388	7 408 593	46 635 103	5 311 993	41 323 110
2004	9 412 276	1 500 402	7 911 874	47 797 287	5 280 962	42 516 325
2005	9 995 070	1 528 184	8 466 886	51 420 948	5 434 431	45 986 517
2006	10 384 921	1 726 045	8 658 876	53 006 946	5 985 002	47 021 944
2007	11 162 406	1 855 715	9 306 691	56 005 492	6 430 862	49 574 630
2008	11 260 807	1 845 702	9 415 105	57 103 494	6 477 972	50 625 522
2009	10 934 474	1 599 652	9 334 822	56 299 647	5 799 030	50 500 617

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009

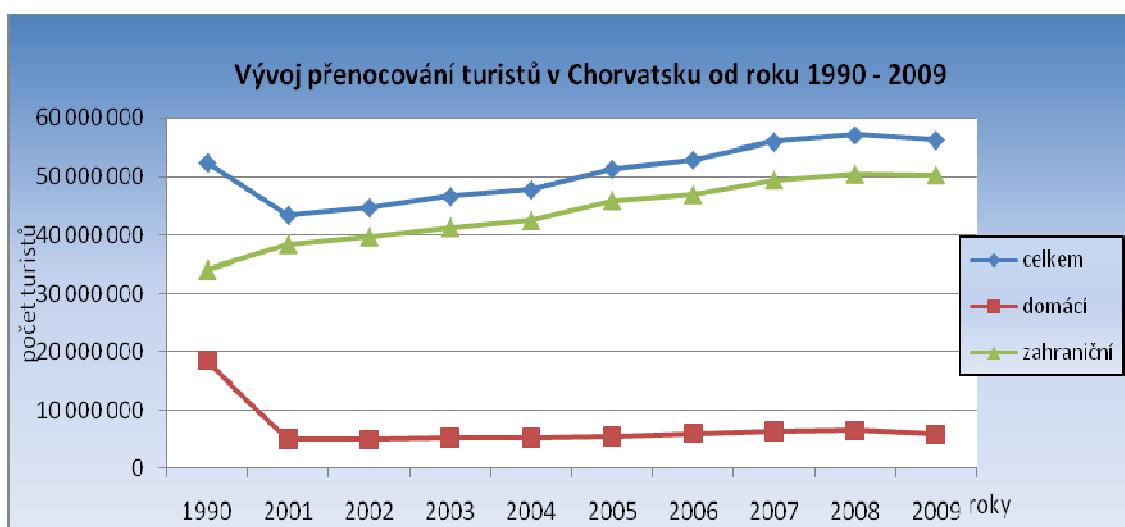
² Uvedená data jsou čerpána z internetových stránek CzechTourism: www.czechtourism.cz, staženo 12. 4. 2010.

Graf č. 1: Vývoj příjezdů turistů od roku 1990 - 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

Graf č. 2: Vývoj přenocování turistů od roku 1990 - 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

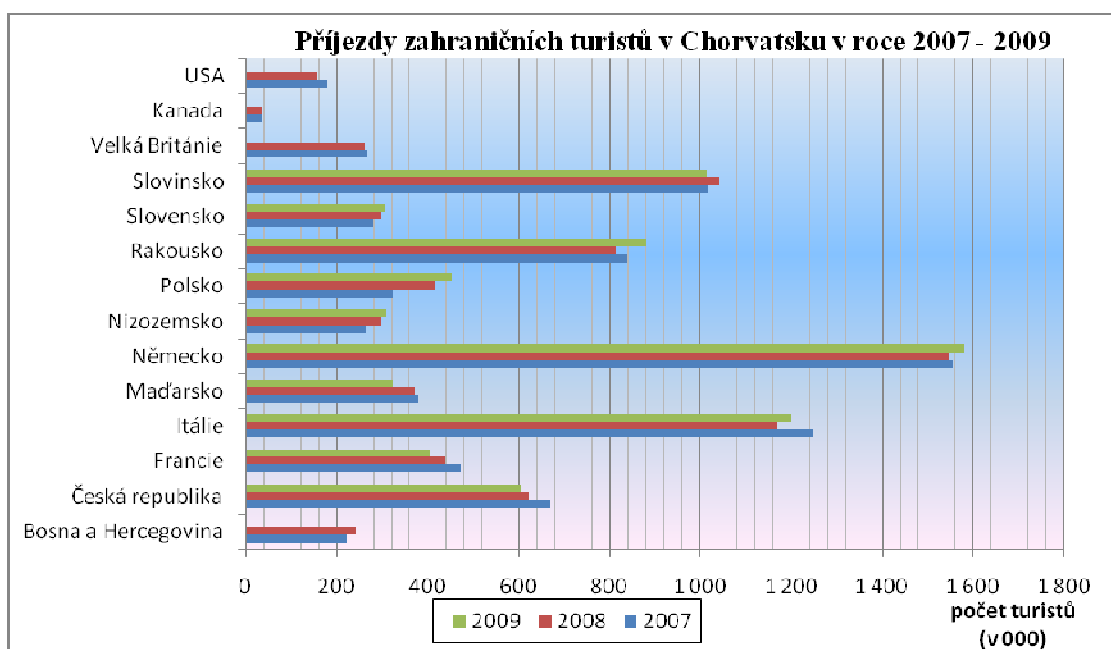
7.2 Příjezdy a přenocování zahraničních turistů od roku 1990 – 2009

Největší počet zahraničních turistů přijíždí každoročně do Chorvatska z evropských zemí (viz tabulka č. 1, příloha 1). Nejvíce turistů přijíždí z Německa. Za nimi následují turisté ze Slovinska, Itálie, Rakouska a na pátém místě jsou turisté z České republiky. Další místa obsazují Poláci, Nizozemci, Slováci, Maďaři a Francouzi (tj. top 10 evropských zemí).

Podle tabulky č. 2 (viz příloha 2) uskutečnili turisté z Německa v roce 2009 11 450 766 přenocování, což je 27,19% ze všech uvedených evropských zemí. Dále zde přenocovalo 6 635 477 turistů ze Slovinska (15,75% z top 10 evropských zemí), 5 135 275 turistů z Itálie (12,19% z top 10 evropských zemí), 4 514 902 turistů z Rakouska (10,72% z top 10 evropských zemí), 2 737 609 turistů z Polska (6,50% z top 10 evropských zemí), 2 446 431 turistů z Nizozemska (5,81% z top 10 evropských zemí), 2 000 420 turistů ze Slovenska (4,75% z top 10 evropských zemí), 1 644 280 turistů z Maďarska (3,90% z top 10 evropských zemí) a 1 532 973 turistů z Francie (3,64% z top 10 evropských zemí). Uvedené hodnoty z roku 2009 jsou podle tabulky č. 2 relativně shodné s hodnotami ostatních let. Návštěvnost zahraničních turistů z ostatních kontinentů je ve srovnání s těmito zeměmi minimální.

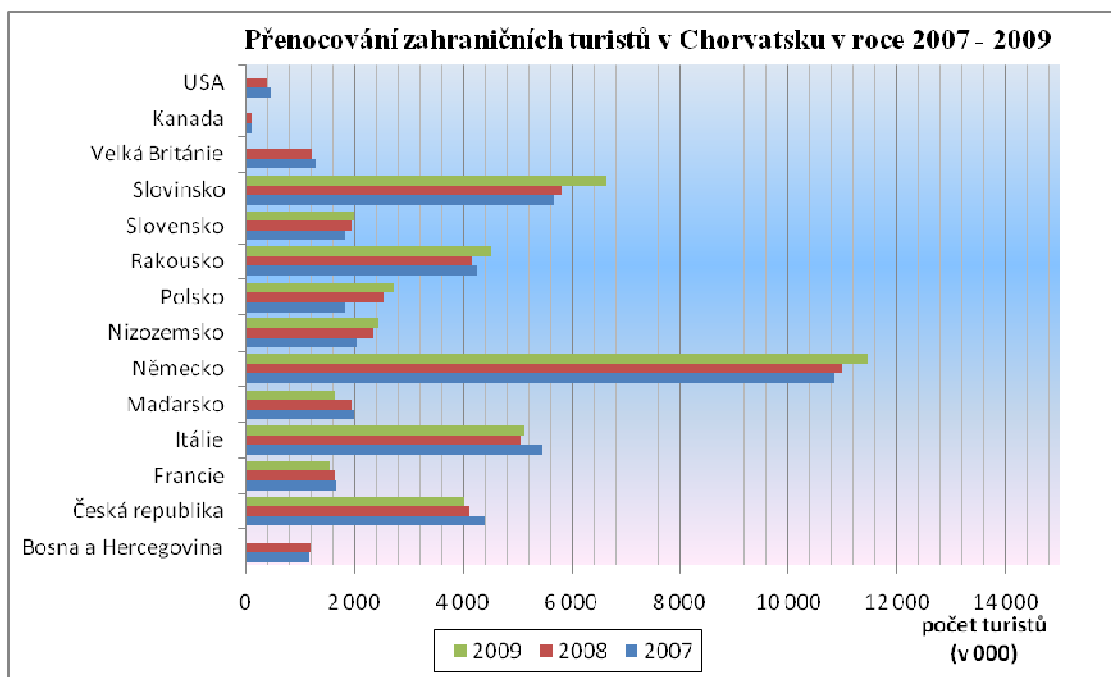
Pro české turisty, kteří patří mezi nejpočetnější evropské turisty v Chorvatské republice, je Chorvatsko jednou z nejoblíbenějších turistických destinací. Od roku 2001 sem přijíždí každým rokem 600 – 700 tisíc českých turistů a přenocování realizuje 4 – 5 milionů. Od roku 2001 se dá říci, že počet českých turistů v Chorvatsku kolísá, tedy střídavě stoupá a klesá. Ve srovnání s tímto rokem klesl počet českých turistů v roce 2009 o 18% z hlediska příjezdů i přenocování. Turisté z České republiky uskutečnili v roce 2009 4 020 096 noclehů, při průměrném počtu 6,6 noclehů na jednoho turistu.

Graf č. 3: Příjezdy zahraničních turistů v roce 2007 – 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

Graf č. 4: Přenocování zahraničních turistů v roce 2007 – 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

7.3 Příjezdy a přenocování turistů podle jednotlivých měsíců v roce 2008

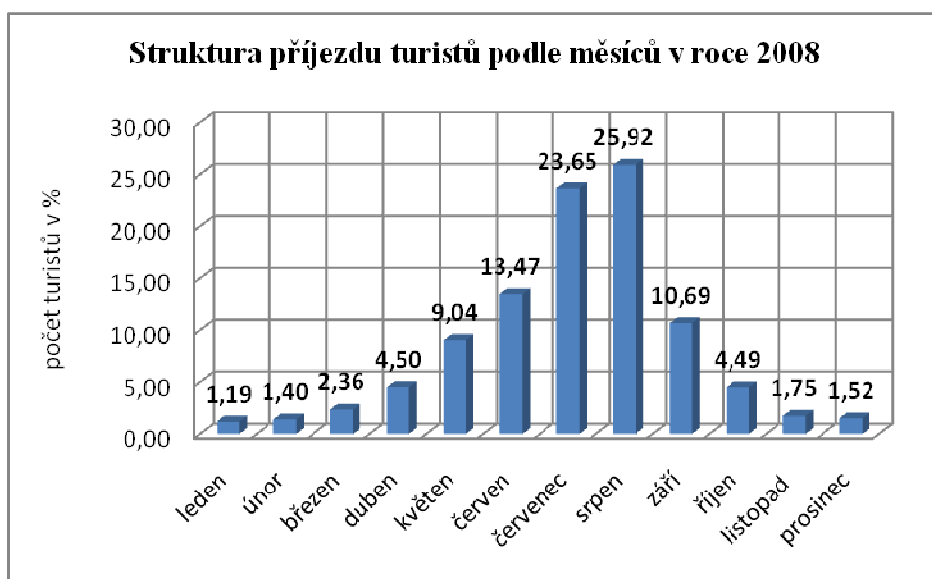
Z hlediska roložení cestovního ruchu během celého roku je pro Chorvatsko typický sezónní CR. Díky příznivým přírodním podmínkám se zde nejvíce turistů vyskytuje v letní sezóně, která začíná v červnu a končí v září. Největší příliv hostů připadá na měsíc červenec a srpen, kdy v Chorvatsku vrcholí hlavní turistická sezóna. Vedlejší turistická sezóna pak připadá na měsíc červen a září; popřípadě duben – červen a září - říjen. Podle dat, týkajících se rozložení počtu turistů během roku v Chorvatsku, je z internetových stránek Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky dostupný nejaktuálnější rok 2008. Ostatní zveřejněné roky mají v porovnání s rokem 2008 relativně shodnou strukturu příjezdů a přenocování turistů podle měsíců, proto je v této podkapitole uveden až rok 2008. V nejméně frekventovaných měsících tohoto roku, v červenci a srpnu, zde celkově přenocovalo 62% turistů, z hlediska roložení cestovního ruchu během celého roku. Oproti ostatním měsícům tohoto roku přijelo do Chorvatska v červenci tedy 23,65% turistů a v srpnu 25,92% turistů.

Tab. č. 5: Počet turistů podle jednotlivých měsíců v roce 2008

měsíc	příjezdy	v %	přenocování	v %
leden	134 061	1,19	347 460	0,61
únor	158 181	1,40	380 773	0,67
březen	266 251	2,36	704 919	1,23
duben	507 117	4,50	1 342 192	2,35
květen	1 017 882	9,04	3 455 124	6,05
červen	1 517 286	13,47	7 096 522	12,43
červenec	2 663 695	23,65	17 562 166	30,75
srpen	2 918 771	25,92	17 831 375	31,23
září	1 203 871	10,69	6 009 248	10,52
říjen	505 650	4,49	1 522 237	2,67
listopad	196 801	1,75	451 471	0,79
prosinec	171 241	1,52	400 007	0,70

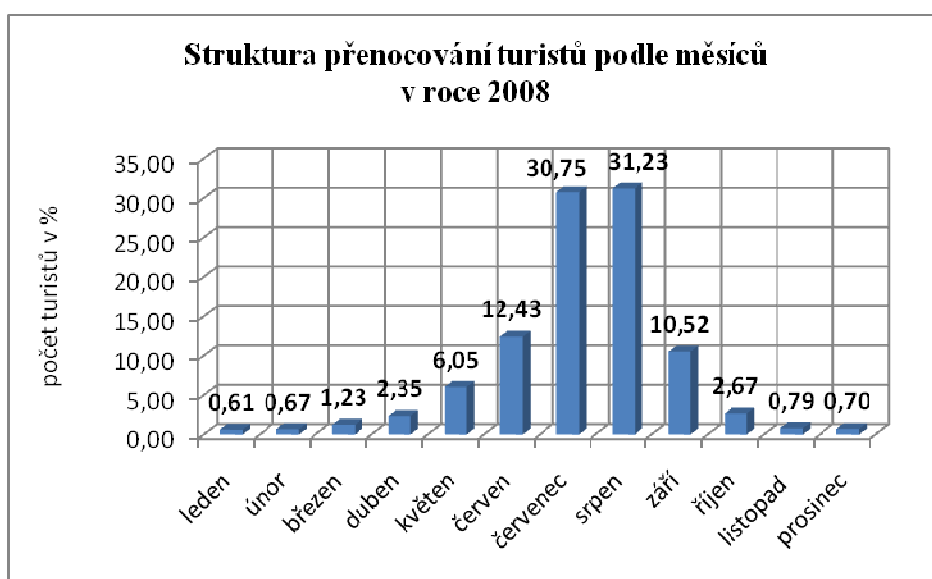
Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2008

Graf č. 5: Struktura příjezdu turistů podle měsíců v roce 2008

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2008, vlastní zpracování

Graf č. 6: Struktura přenocování turistů podle měsíců v roce 2008

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2008, vlastní zpracování

7.4 Způsob organizace cesty od roku 2001 - 2009

Podle získaných dat převládá v Chorvatsku od roku 2001 neorganizovaný CR. Za posledních devět let si v rámci příjezdů zajišťuje svoji účast na cestovním ruchu v Chorvatsku průměrně 65,10% turistů individuálně, bez prostřednictví cestovních kanceláří a jiných organizací (přenocování – 60,69%). V minulém roce 33,91% hostů použilo služeb cestovních kanceláří a jiných organizací a 66,09% osob vycestovalo do Chorvatska individuálně. Organizovaně zde přenocovalo v roce 2009 34,60% turistů a individuálně 65,40% turistů.

Tab. č. 6: Způsob organizace cesty podle příjezdů turistů od roku 2001 – 2009

Příjezdy				
rok	individuálně	v %	organizovaně	v %
2001	5 035 232	64,06	2 824 525	35,94
2002	5 437 767	65,36	2 882 436	34,64
2003	5 856 954	65,97	3 021 027	34,03
2004	6 151 727	65,36	3 260 549	34,64
2005	6 363 691	63,67	3 631 379	36,33
2006	6 689 121	64,41	3 695 800	35,59
2007	7 327 210	65,64	3 835 196	34,36
2008	7 354 963	65,31	3 905 844	34,69
2009	7 226 983	66,09	3 707 491	33,91

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009

Tab. č. 7: Způsob organizace cesty podle přenocování turistů od roku 2001 – 2009

Přenocování				
rok	individuálně	v %	organizovaně	v %
2001	24 528 884	56,51	18 875 470	43,49
2002	26 024 556	58,23	18 667 900	41,77
2003	27 754 237	59,51	18 880 866	40,49
2004	28 538 142	59,71	19 259 145	40,29
2005	30 563 775	59,44	20 857 173	40,56
2006	32 447 348	61,21	20 559 598	38,79
2007	35 086 221	62,65	20 919 271	37,35
2008	36 298 715	63,57	20 804 779	36,43
2009	36 822 530	65,40	19 477 117	34,60

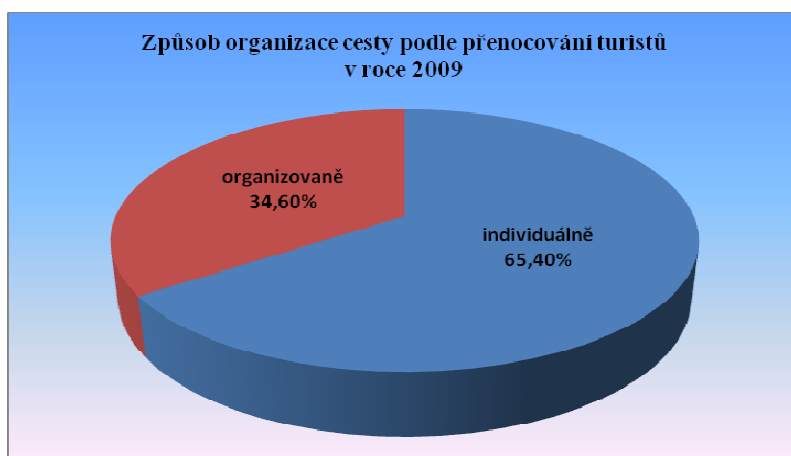
Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009

Graf č. 7: Způsob organizace cesty podle příjezdu turistů v roce 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

Graf č. 8: Způsob organizace cesty podle přenocování turistů v roce 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

7.5 Příjezdy a přenocování turistů podle turistických oblastí od roku 1990 – 2009

Údaje o počtech turistů v jednotlivých turistických oblastech jsou čerpány z internetových stránek Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky, kde jsou zveřejněna data o počtech turistů v župách. Tyto data jsou tak přepočítány pro příslušné turistické oblasti. Vyjma údajů o počtech turistů ve vnitrozemských oblastech (tj. Střední Chorvatsko a Slavonie) jsou údaje o počtech turistů v župách na chorvatském pobřeží a ve městě Záhřeb shodné s údaji o počtech turistů v turistických oblastech nacházejících se rovněž na chorvatském pobřeží a ve městě Záhřeb.

Pořadí turistických oblastí podle příjezdu turistů:

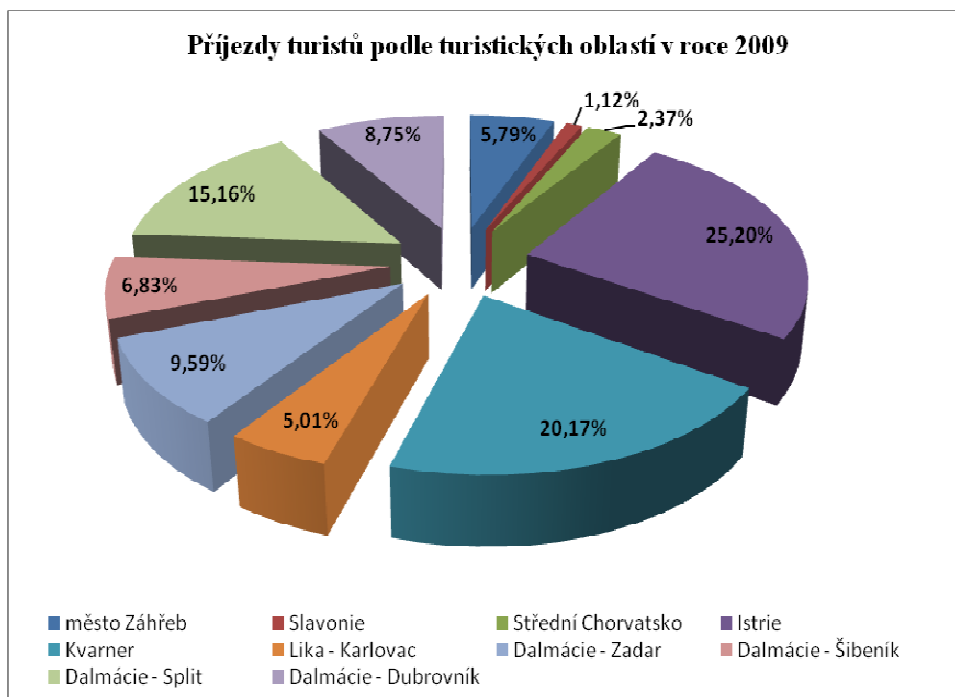
1. Istrie,	6. Dalmácie - Šibeník,
2. Kvarner,	7. město Záhřeb,
3. Dalmácie – Split,	8. Lika – Karlovac,
4. Dalmácie – Zadar,	9. Střední Chorvatsko,
5. Dalmácie – Dubrovník,	10. Slavonie.

Pořadí turistických oblastí podle přenocování turistů je totožné s příjezdy turistů, pouze oblast Lika-Karlovac je před městem Záhřeb. Ze získaných dat, uvedených v tabulkách č. 3 a č. 4 (viz příloha 3 a 4), vyplývá, že mezi nejnavštěvovanější turistické oblasti patří stále oblast Istrie, Kvarneru a Splitská a Zadarská oblast. Pořadí nejnavštěvovanějších turistických oblastí zůstává nezměněné již od roku 2001. Do nejnavštěvovanější turistické oblasti Istrie přijíždí od roku 2001 průměrně kolem 2,5 milionů turistů, na Kvarner připadá cca 2 miliony turistů, Split 1,4 milionů turistů a do Zadaru přijede průměrně od zmíněného roku přibližně 860 tisíc turistů. Hlavním důvodem největšího počtu turistů v Istrii a Kvarneru je jejich poloha vůči ostatním chorvatským turistickým oblastem. Istrie a Kvarner se nachází v severozápadní části Chorvatska, pro evropské zahraniční turisty je tedy nejdostupnější ze všech oblastí. Naopak z hlediska lokalizačních předpokladů je jednou z nejkrásnějších chorvatských oblastí Dalmácie. Pro zahraniční turisty je přitažlivá svými kvalitními přírodními podmínkami ale i množstvím kulturních památek a sportovních a zábavních zařízení. Méně atraktivní jsou oblasti Středního Chorvatska a Slavonie, které se nachází ve vnitrozemí Chorvatské republiky a patří mezi nejméně navštěvované turistické oblasti v Chorvatsku. Od roku 2001 přijíždí do těchto vnitrozemských oblastí průměrně cca 200 tisíc turistů do Středního Chorvatska a přibližně 140 tisíc turistů do Slavonie. Pro srovnání jsou zde uvedeny grafy za rok 2009, kde je názorně vidět struktura počtu turistů v jednotlivých turistických oblastech.

V roce 2009 přenocovalo v oblasti Istrie 18 130 006 turistů, což je 32,20% turistů vzhledem k ostatním turistickým oblastem. V druhé nejnavštěvovanější oblasti Kvarneru přenocovalo o 6 968 773 turistů méně, ze všech turistických oblastí je to 19,82% turistů. Ve třetí nejnavštěvovanější splitské oblasti přenocovalo 8 988 416 turistů (15,97% turistů). Oproti tomu v nejméně navštěvované oblasti Slavonie

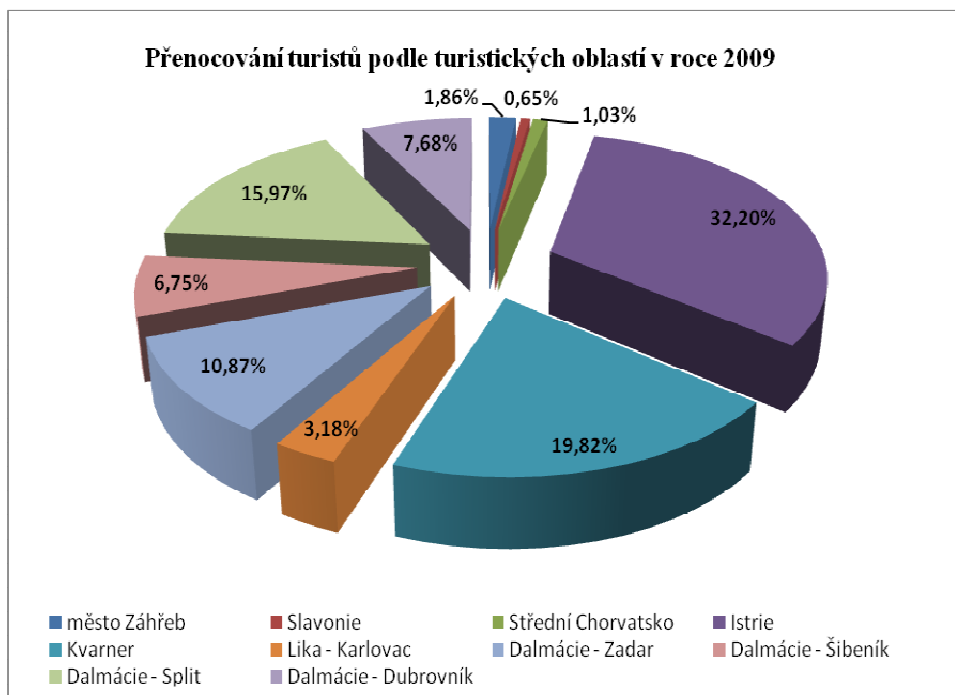
přenocovalo pouhých 363 198 turistů, což je 0,65% turistů vzhledem k ostatním turistickým oblastem.

Graf č. 9: Příjezdy turistů podle turistických oblastí v roce 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

Graf č. 10: Přenocování turistů podle turistických oblastí v roce 2009

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

Do této podkapitoly je zařazena také návštěvnost obcí a ostrovů a návštěvnost turistických zajímavostí (viz příloha 5,6,7). Podle tabulky č. 5 mezi obce s nejvyšší intenzitou cestovního ruchu v Chorvatsku v roce 2004 a 2005 patří obce v tomto pořadí - Poreč, Rovinj, Dubrovník, Vrsar, Umag, Mali Lošinj, Medulin, Rab, Crikvenica a Pula. Většina těchto obcí je součástí Istrijské oblasti, kromě obce Dubrovník, Mali Lošinj, Rab a Crikvenica. Dubrovník se nachází v Dalmácii v Dubrovnické oblasti a ostatní obce (Mali Lošinj, Rab a Crikvenica) patří do Kvarnerské oblasti. V současné době podle internetových stránek Adrialand patří mezi „Top letoviska v Chorvatsku“ – Fažana, Baška Voda, Makarská, Pula, Biograd na Moru, Pag, Medulin, Vodice, Drvenik a Orebič. (zdroj: <http://chorvatsko.adrialand.com>, staženo 15. 3. 2010) Podle tabulky č. 6 byly v roce 2004 a 2005 nejvíce navštěvované ostrovy v tomto pořadí – Krk, Lošinj, Rab, Pag, Hvar, Brač, Korčula, Cres, Murter, Ugljan, Vis, Dugi Otok, Šolta, Pašman a Mljet. Z hlediska návštěvnosti chorvatských turistických zajímavostí navštívilo v roce 2005 celkem 9 371 701 turistů různé turistické památky a atrakce. Nejvíce navštěvované byly muzea a galerie, národní parky a stará města.

7.6 Příjezdy a přenocování turistů podle druhu ubytovacího zařízení od roku 2001 – 2008

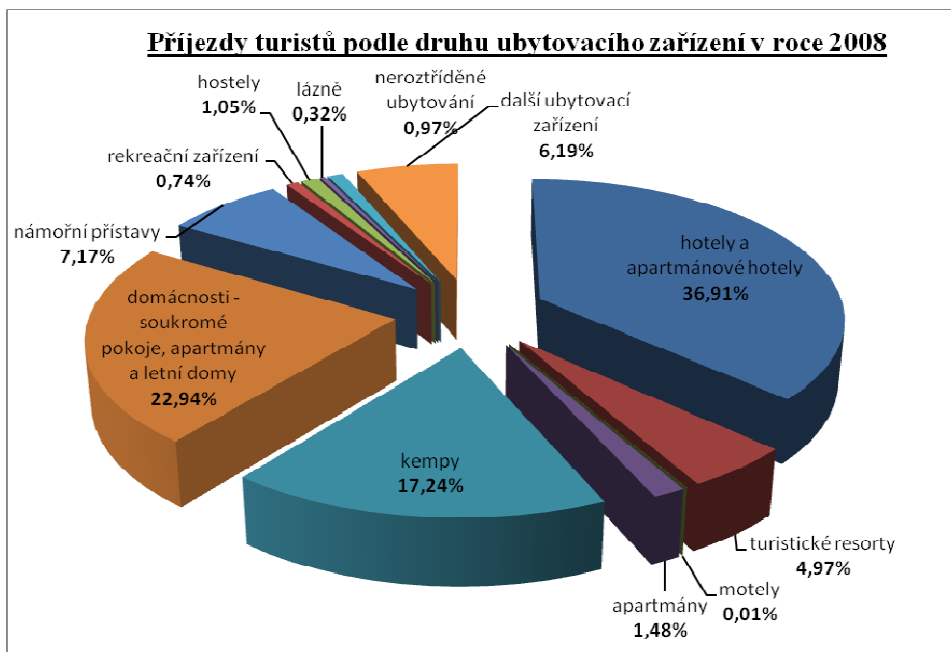
Podle druhu ubytovacího zařízení turisté nejvíce využívají hotely a apartmánové hotely, v rámci svých příjezdů (viz tabulka č. 8, příloha 8). V roce 2008 se zde ubytovalo 4 156 700 turistů, což je o 1 485 374 turistů více oproti roku 2001 (nárůst o 55,60%). Podobný nárůst počtu příjezdů turistů zaznamenaly také kempy (nárůst o 15,42%), ubytování v soukromí (nárůst o 89,17%), námořní přístavy (nárůst o 39,06%), apartmány, hostely a lázně. Naopak v turistických resortech (pokles o 18,08%), motelech a rekreačních zařízeních dochází od roku 2001 k poklesu turistů. Od roku 2005 se jako druhé ubytovací zařízení, z hlediska počtu ubytovaných turistů, nejvíce využívá ubytování v soukromí a na třetím místě jsou kempy, ve kterých se ještě do roku 2004 ubytovávalo více turistů než v domácnostech. Za nimi následují námořní přístavy, turistické resorty, apartmány, hostely, rekreační zařízení, lázně a motely, s nepatrnými změnami v pořadí v průběhu let 2001 až 2008. V roce 2008 se z veškerých ubytovacích zařízení uvedených v tabulce č. 12 ubytovalo 36,91% turistů v hotelech a hotelových apartmánech, 22,94% turistů v domácnostech, 17,24% turistů v kempech a 7,17% turistů se ubytovalo v námořních přístavech.

Co se týče přenocování turistů podle druhu ubytovacího zařízení, se struktura ubytování vzhledem k příjezdu turistů liší (viz tabulka č. 9, příloha 9). Ze všech druhů ubytovacího zařízení převládá od roku 2006 ubytování v soukromí. Do roku 2005 však nejvíce turistů přenocovalo v hotelech a apartmánových hotelech a kempech. V roce 2008 v domácnostech přenocovalo 15 557 154 turistů a oproti roku 2001 došlo, stejně jako u příjezdů, k nárůstu počtu turistů o 53,86%. V hotelech a apartmánových hotelech vzrostl počet turistů o 19,52%, v kempech o 11% a v námořních přístavech o 54%. Dále také došlo k nárůstu počtu turistů v apartmánech, hostelech a lázních. Pokles turistů zaznamenaly turistické resorty (pokles o 28,57% turistů), motely a rekreační zařízení. V roce 2008 nejvíce turistů přenocovalo v domácnostech (27,24% turistů), v hotelech a apartmánových hotelech přenocovalo 26,65% turistů, v kempech 23,38% turistů, v turistických resortech 6,44% turistů a v námořních přístavech 2,51% turistů, z veškerých ubytovacích zařízení uvedených v tabulce č. 9 s nepatrnými změnami v pořadí. V průběhu let 2001 až 2008 je z hlediska počtu přenocovaných turistů na prvním místě ubytování v soukromí, na druhém místě jsou hotely a hotelové apartmány, na třetím místě jsou kempy a za nimi následují turistické resorty, námořní přístavy, apartmány, rekreační zařízení, hostely, lázně a motely.

V roce 2009 se, podle nových údajů Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky, nejvíce turistů ubytovalo v hotelech a apartmánových hotelech (3 951 861 turistů). V soukromí se ubytovalo 2 600 664 turistů, v kempech 2 037 971 turistů, v námořních přístavech 663 984 turistů, v turistických resortech 435 819 turistů, v hostelech 123 128 turistů a v lázních 28 901 turistů. V hotelech ale uskutečnili méně noclehů než v soukromí. V soukromí přenocovalo 18 802 372 turistů, v hotelech 14 317 665 turistů, v kempech 13 795 452 turistů, v turistických resortech 2 833 101 turistů, v námořních přístavech 1 311 215 turistů, v apartmánech 988 333 turistů, v hostelech 379 829 turistů a v lázních 213 481 turistů. Nárůst počtu turistů i počtu přenocování zaznamenaly pouze levnější typy ubytování. V porovnání s rokem 2008 se v kempech ubytovalo o 5% více turistů (nárůst přenocování o 3,34%), v soukromí o 0,68% více turistů (nárůst přenocování o 20,86%) a v hostelech 3,89% více turistů (nárůst přenocování o 3,42%). Pokles v počtu turistů nastal u hotelového ubytovacího zařízení, u námořních přístavů a lázní. Celkově tak v hotelech a apartmánových hotelech, turistických resortech a apartmánech ubylo 7,20% turistů z hlediska počtu

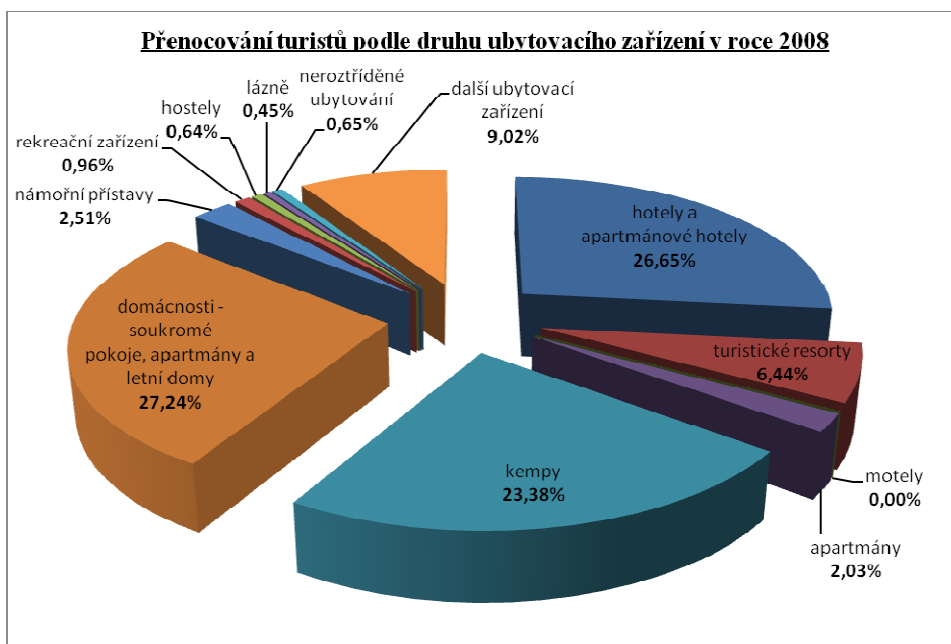
příjezdů a z hlediska počtu přenocování došlo ke snížení o 9,58% turistů. (zdroj: www.mint.hr, staženo 16. 3. 2010)

Graf č. 11: Příjezdy turistů podle druhu ubytovacího zařízení v roce 2008

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2008, vlastní zpracování

Graf č. 12: Přenocování turistů podle druhu ubytovacího zařízení v roce 2008

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2008, vlastní zpracování

7.7 Ubytovací kapacita v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení podle počtu pokojů, apartmánů a podle počtu lůžek od roku 2002 – 2008

Počet pokojů a apartmánů v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2002 - 2008

Podle tabulky č. 10 (viz příloha 10) má největší ubytovací kapacitu, vzhledem k celkovému počtu pokojů a apartmánů, ubytování v soukromí. V roce 2008 měla Chorvatská republika v tomto ubytovacím zařízení 60 379 pokojů a 91 544 apartmánů. Od roku 2002 do roku 2008 se ubytovací kapacita v domácnostech zvýšila o 394 pokojů (0,66%) a o 38 364 apartmánů (72,14%). Kromě turistických resortů došlo v ostatních druzích ubytovacího zařízení také ke zvýšení počtu pokojů a apartmánů. V turistických resortech se od roku 2002 do roku 2008 počet pokojů snížil o 35,40% a počet apartmánů o 25,83%. Celkový počet pokojů a apartmánů ve všech druzích ubytovacího zařízení se v roce 2008 rovnal 222 179 pokojům a 109 881 apartmánům. Od roku 2002 vzrostl celkový počet pokojů v Chorvatsku pouze o 3,86%. Naproti tomu u celkového počtu apartmánů došlo k markantnějšímu vzrůstu, a to téměř o 60%.

Počet lůžek v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2002 – 2008

V roce 2008 poskytovaly všechny druhy ubytovacího zařízení v Chorvatsku celkem 968 610 lůžek. Podle tabulky č. 11 (viz příloha 11) má již od roku 2002 největší počet lůžek ubytování v soukromí. V roce 2008 ubytování v soukromí poskytovalo 453 631 lůžek, v hotelech a apartmánových hotelech bylo evidováno 117 902 lůžek, v turistických resortech 47 664 lůžek, v kempech 213 646 lůžek a na námořní přístavy připadalo 62 177 lůžek. Od roku 2002 do roku 2008 vzrostl počet lůžek v hotelech o 13,41%, v kempech o 4,62%, v domácnostech o 39,85% a v námořních přístavech o 18,89%. Pouze v turistických resortech se počet lůžek snížil o 25,37%. Z hlediska celkového počtu lůžek ve všech druzích ubytovacího zařízení dochází v Chorvatsku od roku 2002 ke zvýšení ubytovací kapacity průměrně o 3% ročně. V porovnání s rokem 2002 se celkový počet lůžek v roce 2008 zvýšil o 20,41%.

7.8 Počet lůžek podle turistických oblastí v roce 2006 a 2007

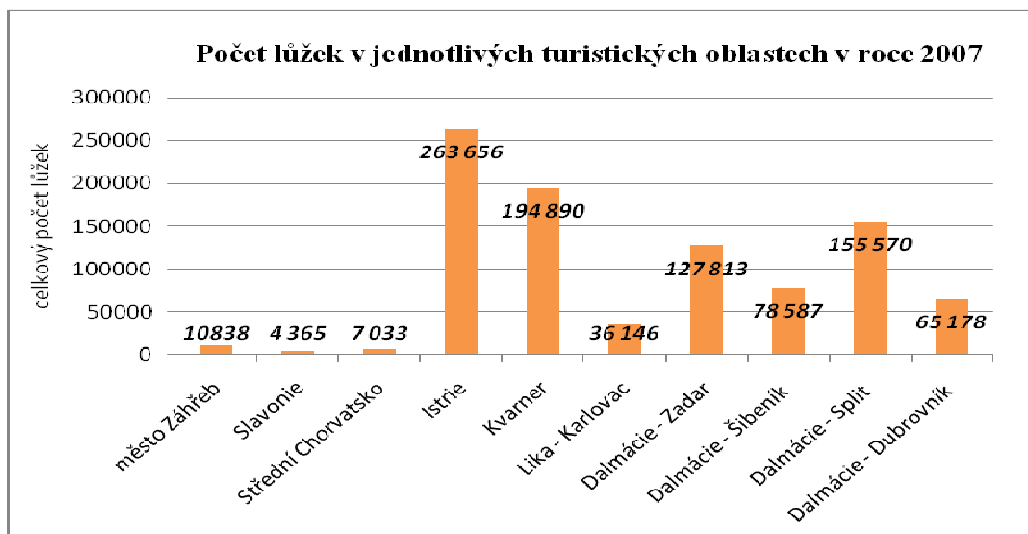
Údaje o počtech lůžek v jednotlivých turistických oblastech jsou čerpány z internetových stránek Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky, kde jsou zveřejněna data o počtech lůžek v župách. Tyto data jsou tedy přepočítány pro příslušné turistické oblasti. Podle získaných dat, uvedených v tabulce č. 17, vzrostl počet lůžek v roce 2007 oproti roku 2006 celkově ve všech turistických oblastech o 2%. Z grafu č. 15 vyplývá, že největší počet lůžek se nachází v Istrii. V roce 2007 v této turistické oblasti bylo celkem 263 656 lůžek, vzhledem k ostatním turistickým oblastem je to 27,93%. Oproti roku 2006 se počet lůžek v Istrii v roce 2007 zvýšil o 1 976 lůžek. K výraznějšímu nárůstu počtu lůžek došlo ve Splitské a Šibenické oblasti. Ve Splitské oblasti se počet lůžek v roce 2007 zvýšil o 6 509 lůžek a v Šibenické oblasti o 4 814 lůžek. K nejmenšímu nárůstu počtu lůžek došlo v turistické oblasti Lika-Karlovac, a to pouze o 62 lůžek. Druhou turistickou oblastí s největším počtem lůžek za rok 2007 je Kvarner s celkovým počtem lůžek 194 890, což je 20,64% vzhledem k ostatním turistickým oblastem. Za Kvarnerskou oblastí následují turistické oblasti Dalmácie, v pořadí - Split, Zadar, Šibeník a Dubrovník. V podstatě je možné říci, že se toto pořadí turistických oblastí podle největšího počtu lůžek shoduje s pořadím turistických oblastí podle přenocování turistů (viz kapitola 7.5).

Tab. č. 8: Počet lůžek podle turistických oblastí v roce 2006 a 2007

<i>turistická oblast</i>	celkový počet lůžek			
	2006	v %	2007	v %
město Záhřeb	10314	1,11	10838	1,15
Slavonie	4 058	0,44	4 365	0,46
Střední Chorvatsko	6 613	0,71	7 033	0,74
Istrie	261 680	28,26	263 656	27,93
Kvarner	192 617	20,80	194 890	20,64
Lika - Karlovac	36 084	3,90	36 146	3,83
Dalmácie - Zadar	127 242	13,74	127 813	13,54
Dalmácie - Šibeník	73 773	7,97	78 587	8,32
Dalmácie - Split	149 061	16,10	155 570	16,48
Dalmácie - Dubrovník	64 440	6,96	65 178	6,90
celkem	925 882	100,00	944 076	100,00

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2007, vlastní zpracování

Graf č. 13: Počet lůžek v jednotlivých turistických oblastech v roce 2007

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2007, vlastní zpracování

8. Podmínky pro jachting na chorvatském pobřeží

Chorvatsko si se svým nesmírně členitým pobřežím, tisíce ostrovy a ostrůvky a průzračným a azurově modrým mořem získává jméno jako ráj pro jachtaře. V rámci jachtingu patří chorvatské pobřeží Jaderského moře k nejzajímavějším místům v celé Evropě. Tento sport je možné provozovat podél celého pobřeží Jadranu mezi množstvím atraktivních chorvatských ostrovů. *„Jaderské ostrovy jsou pro jachtaře ideálně uspořádané. Rozprostírají se, někde s menším přerušením, podél největší části pobřeží ve sledu od Rijeki až po Dubrovnik. Navzájem vzdálené většinou ne více než 10 námořních mil, uzavírají různé průlivy mezi sebou a pevninou. Na ostrovech i pevnině je spousta zálivů a přístavů, ve kterých lze přistát nebo kotvit. Jsou to ideální místa nejen pro plavbu s plachtami, ale i pro okružní plavbu motorovou jachtou nebo lodkou pro sportovní rybolov.“* (Chorvatské turistické sdružení – Nautické Chorvatsko, 2008) Jadran je možné rozdělit různými způsoby. Podle nautiky, tedy námořní turistiky, se obvykle rozděluje do dvou oblastí na severní a jižní Jadran mezi Rogoznicí a Primoštenem, s přelomem u mysu Ploče nebo výběžku Planka. (zdroj: <http://cz.croatia.hr>, staženo 15. 4. 2010)

Během nautické sezóny, od května do října, jsou podmínky pro plavbu většinou příznivé. Oblíbenou oblastí pro sportovní plavbu je oblast Severní Dalmácie, zvláště kolem souostroví Kornatských ostrovů. Nejpříznivější povětrnostní podmínky jsou však v oblasti Boky Kotorské. Pro začátečníky jsou pro plavbu ideální chráněné oblasti. Při plavbě po moři je pro posádku na lodi důležité nepodceňovat větry vanoucí na Jadranu, a to hlavně bóru v Kvarnerském zálivu a ve Velebitském průlivu. Ostatní větry jsou mírnější. Mistral je zejména v letních měsících příznivý pro plavbu podél istrijského pobřeží, podstatně ale sílí směrem k jihu do Dalmácie. Jugo je předvídatelný vítr, před kterým je vždy možné včas najít útočiště v některém z mnoha chráněných zálivů nebo zátok. Nejbezpečnější kotvení i ochranu však poskytují mariny, které jsou rovnoměrně rozmístěné podél pobřeží a ostrovů ve vzdálenosti pouhých několika hodin plavby.

Jestliže zájemci o plavbu na jachtě nemají k dispozici svoji vlastní loď, mohou si ji pronajmout, a to buď v doprovodu s kapitánem, nebo bez kapitána (s lodivodem nebo bez lodivoda). K dispozici je veliký výběr plachetnic a motorových jachet z flotil mnohých charterových společností, které mají zastoupení prakticky ve všech marinách. Největší chorvatskou charterovou společností je Adriatic Charter, která kromě pronájmu lodí zahrnuje školu plachtění, team building, výuku řízení motorové lodi a plachetnice,

plachtění ve flotile, soukromé i hotelové ubytování, okružní plavby aj. Tato společnost vlastní 102 plachetnic a 5 motorových plavidel. (zdroj: www.adriatic-charter.com, staženo 16. 4. 2010)

Následující informace týkající se povinností jachtařů v Chorvatsku jsou čerpány z brožury s názvem Informace pro jachtaře, kterou v roce 2009 vydalo Chorvatské turistické sdružení. Tato brožura obsahuje užitečné informace a technické podrobnosti pro jachtaře plavící se v Chorvatské republice, včetně mapy výskytu všech chorvatských marin (viz mapa č. 3 níže).

V případě pronajmutí lodě bez kapitána, musí mít alespoň jeden člen na lodi kapitánské zkoušky, tedy platnou kapitánskou licenci, s nejméně dvouletou praxí. Člun nebo jachtu v Chorvatské republice může tak řídit pouze osoba, která je držitelem osvědčení o způsobilosti řízení plavidla.

Velitel plavidla (tj. osoba řídící plavidlo), které přijíždí do Chorvatské republiky po moři, je povinen vplout nejkratší cestou do nejbližšího přístavu otevřeného pro mezinárodní dopravu, za účelem provedení pohraniční kontroly a obstarání plavební nálepky a ověření seznamu posádky a cestujících v přístavním kapitanátu nebo v jeho pobočce (tj. lodní úřad - správa přístavu). Velitel plavidla, které je do Chorvatské republiky přivezeno po souši nebo má plavidlo v Chorvatsku uskladněné, je rovněž povinný před začátkem plavby obstarat plavební nálepku a ověřit seznam osob v příslušném kapitanátu nebo v jeho pobočce. Každý, kdo se plaví do Chorvatska na své lodi, se musí přihlásit na nejbližším stanovišti přístavního kapitanátu, pokud má plavidlo přes 3 m délky a výkon motoru přes 4 kW.

Plavidla, plující v chorvatských teritoriálních vodách, musejí mít plavební nálepku, tzv. vinětu, která potvrzuje způsobilost posádky plavidla. Nálepka platí rok ode dne vydání a musí být umístěna na viditelném místě lodi. Všeobecně nálepku musí mít plavidlo, jehož délka je 3 m nebo větší a dále plavidlo délky menší než 3 m s výkonem motoru 5kW nebo větší. Další povinností jachtaře je vyvěšení žluté vlajky "Q" a národní vlajky navštívené země na dobře viditelném místě na plavidle.

Přístavní kapitanát, nebo jeho pobočka, vydá plavební nálepku na základě dokladů, které předloží osoba řídící plavidlo. Mezi tyto doklady patří seznam posádky a cestujících, seznam osob, osvědčení o způsobilosti plavidla k plavbě, osvědčení o způsobilosti řízení plavidla vydané oprávněnými orgány, potvrzení o pojištění

odpovědnosti za škodu, osvědčení o vlastnictví plavidla nebo zplnomocnění k používání plavidla vydané majitelem. Posádka musí mít dále na palubě námořní informační mapu. Seznam posádky a cestujících zahrnuje posádku a cestující na plavidle, tj. jména všech členů posádky a pasažérů. Všechny změny v seznamu posádky a cestujících během plavby musí být přihlášeny na kapitanátu nebo jeho pobočce a potvrzené. Pokud osoba řídící plavidlo nemá v úmyslu během pobytu v chorvatských vodách po dobu platnosti nálepky posádku měnit, není povinna se dále přihlašovat v přístavním kapitanátu nebo jeho pobočce. Jachtařům je tedy umožněno, aby v Chorvatské republice měnili osazenstvo jachty, ale jen s podmínkou, že před vyplutím nebo před začátkem plavby vyplní tzv. „Seznam osob“.

V přístavech mezinárodních hraničních přechodů sídlí policejní orgány, celní orgány a kapitanáty. Stálé mezinárodní námořní hraniční přechody jsou: Umag, Poreč, Rovinj, Pula, Raša (Bršica), Rijeka, Mali Lošinj (o. Lošinj), Senj, Zadar, Šibeník, Split, Ploče, Metković, Korčula (o. Korčula), Dubrovnik, Vela Luka (o. Korčula), Ublj (Lastovo). Sezónní mezinárodní námořní hraniční přechody, otevřené od 1. 4. do 31. 10., jsou: Novigrad, ACI marina Umag, Sali (o. Dugi otok), Božava (o. Dugi otok), Primošten, Vis (o. Vis), Hvar (o. Hvar), Stari Grad (o. Hvar), Komiža (o. Vis), Cavtat.

8.1 Jachtařské přístavy

Podél chorvatského pobřeží a na ostrovech se od města Umag v severní Istrii až po město Cavtat na jihu Chorvatska nachází celkem 54 jachtařských přístavů, tzv. marin (viz mapa č. 3 níže). 21 z nich patří společnosti Adriatic Croatian International Club (ACI) a ostatní jsou samostatné nebo součástí hotelových či turistických podniků. ACI je nejznámější organizací pro námořní turistiku v Chorvatsku, jejíž přístavy jsou dobře a moderně vybavené, se snadnou dostupností technického zázemí a souvisejících služeb. Celkový počet jachtařských přístavů ale každým rokem neustále přibývá.

Téměř všechny jachtařské přístavy jsou v provozu po celý rok a poskytují své nautické služby. Základními službami marin je roční a denní stání na moři a na pevnině a větší část marin nabízí i možnost měsíčního resp. sezónního stání. Všechny mariny jsou tedy vybaveny tzv. muriny pro stání jachet s přípojky vody a elektrického proudu. Dále také mariny poskytují technický servis se skluzy nebo jeřáby o různé nosnosti a některé mariny jsou vybaveny i portálovými jeřáby. K běžnému vybavení patří toalety, sprchy, restaurace, prodejny potravin, parkoviště a k dispozici jsou také

telekomunikační prostředky a většina má možnost připojení na internet. Čerpací stanice pohonných hmot jsou umístěny buď přímo v marině, nebo v městském přístavu a jiných vzdálených marinách. Některé z marin poskytují i služby administrativní, sídlí v nich např. pohraniční policie, celnice, směnárny nebo kapitanát. Dalšími doplňkovými službami marin je možnost ubytování, což patří spíše k nadstandardním službám velkých a moderních marin. Některá přístaviště pro jachty jsou téměř turistickými středisky sama o sobě. Jiné mariny, jako například ve městech Trogir a Rab, se nalézají v bezprostřední blízkosti historických center.

Jak již bylo řečeno v šesté kapitole – Předpoklady pro CR v Chorvatsku, bylo v roce 2009 Modrou vlajkou oceněno 21 chorvatských jachtařských přístavů, mezi které patří: ACI Umag - Umag (Istrie), Marina Parentium - Poreč (Istrie), Tehnomont Marina Veruda - Pula (Istrie), ACI Opatija - Opatija (Kvarner), Marina Punat - Punat (o. Krk), ACI Cres - Cres (o. Cres), Marina Tankerkomerc Zadar - Zadar (Severní Dalmácie), Olive Island Marina - Sutomišćica (o. Ugljan v Severní Dalmácii), Marina Dalmacija - Bibinje (Severní Dalmácie), Marina Kornati - Biograd na Moru (Severní Dalmácie), Marina Betina - Betina (o. Murter v Severní Dalmácii), ACI Jezera - Jezera (o. Murter v Severní Dalmácii), Marina Tribunj - Tribunj (severní Dalmácie), ACI Vodice - Vodice (Severní Dalmácie), Marina Kremik - Primošten (Severní Dalmácie), Marina Frapa - Rogoznica (Střední Dalmácie), ACI Split - Split (Střední Dalmácie), ACI Milna - Milna (o. Brač ve Střední Dalmácii), ACI Vrboska (o. Hvar ve Střední Dalmácii), ACI Korčula - Korčula (o. Korčula v Jižní Dalmácii), ACI Dubrovnik - Dubrovnik (Jižní Dalmácie). (zdroj: www.chorvatsko.cz, staženo 16. 4. 2010)

Mapa č. 3: Chorvatské mariny

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení - Informace pro jachtaře, 2009

9. Typologie jachtařských přístavů podle Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky ke dni 6. 4. 2009

Typologie podle Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky vychází z rozdělení jachtařských přístavů podle žup na chorvatském pobřeží a podle kategorizace jednotlivých marin.

Z hlediska žup jsou mariny rozděleny na mariny Istrijské župy, mariny Přímořsko-gorskokatarské župy, mariny Zadarské župy, Šibenicko-kninské župy, mariny Splitsko-dalmatské a Dubrovnicko-neretvanské župy. Župa Licko-senjská, která se nachází rovněž na chorvatském pobřeží, zde není uvedena, protože v této župě není ani jedna marina.

Z hlediska kategorií jsou chorvatské mariny rozděleny do tří kategorií, kdy každá marina musí být v souladu s předepsanými normami týkající se konstrukce, vzhledu a vybavení marin. Dále musí splňovat stanovené všeobecné a speciální minimální podmínky.

Všeobecné minimální podmínky se vztahují na:

- řádný provoz a funkční zařízení,
- zásobu elektrické energie,
- zásobu hygienicky nezávadné vody,
- základní služby nabízené v přístavu (recepce, telekomunikační prostředky, zařízení pro odpad, aj.),
- prostory pro osobní hygienu turistů-jachtařů (sanitární zařízení – WC a sprchy),
- zařízení a vybavení pro ochranu životního prostředí,
- požární bezpečnost,
- personál a prostory pro osobní hygienu zaměstnanců.

Speciální minimální podmínky se vztahují na:

- povinnou strukturu zařízení a vybavení,
- minimum základních služeb, které musí mariny nabízet,
- minimum doplňkových služeb (prodejny potravin, restaurace, atd.), které musí mariny zajistit pro turisty-jachtaře.

Přiřazení mariny do určité kategorie je závislé na kvalitě zařízení a vybavení mariny, na úrovni základních služeb a na rozmanitosti doplňkových služeb, které jsou nabízeny jachtařům, stejně jako na dalších službách a zařízení, které jsou k dispozici turistům v bezprostřední blízkosti mariny a také na kvalitě údržby mariny jako celku.

Chorvatské mariny jsou tak zařazeny do tří kategorií:

1. kategorie označuje mariny nejvyššího standardu (tj. mariny nejvyšší úrovně).
2. kategorie označuje mariny středního standardu (tj. mariny střední úrovně).
3. kategorie označuje mariny nejnižšího standardu (tj. mariny nejnižší úrovně).

(zdroj: www.mint.hr, staženo 24. 9. 2009)

Na internetových stránkách Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky jsou dostupné nejaktuálnější informace o jachtařských přístavech ke dni 6. 4. 2009. Z tabulky č. 9 (viz níže), vypracované tímto státním orgánem, vyplývá, že na chorvatském pobřeží a ostrovech Jaderského moře se k 6. 4. 2009 nacházelo celkově 48 marin s celkovou kapacitou 16 537 míst ke stání všech sportovních plavidel, z toho 3 850 míst je určených ke stání na břehu a 12 687 míst ke stání na vodě. Dále je celkem 6 marin v Chorvatsku zařazených do 1. kategorie, 24 marin je zařazených do 2. kategorie a 18 marin do 3. kategorie. Nejvíce se tedy v Chorvatsku vyskytují mariny středního standardu s celkovým počtem 10 070 míst ke stání. Mariny 2. kategorie se nachází ve všech župách. Nejvíce jich je v Istrijské župě (6 marin) a nejméně v Dubrovnicko-neretvanské župě (2 mariny), která má zároveň také nejmenší kapacitu míst ke stání (celkový počet 735 míst). Největší počet míst ke stání má ovšem Zadarská župa s celkovým počtem 3 075 míst ke stání. Mariny nejvyšší úrovně se nachází pouze v Istrijské (3 mariny), Přímořsko-gorskokatarské (1 marina) a Šibenicko-kninské župě (2 mariny), z nichž největší celkový počet míst ke stání má Istrijská župa (celkový počet 1 494 míst). Mariny 3. kategorie jsou zastoupeny ve všech župách kromě Dubrovnicko-neretvanské župy. Největší počet marin má Šibenicko-kninská župa (5 mariny) s největší kapacitou míst ke stání (1 430 míst) a nejméně má Splitsko-dalmatská župa (2 mariny). Z hlediska žup se celkově největší počet marin nachází v Istrijské župě (6 marin středního standardu) a největší kapacitu míst ke stání má Zadarská župa (3 075 míst).

Tab. č. 9: Počet marin v Chorvatsku podle žup a kategorií ke dni 6. 4. 2009

MARÍNY				
župa	počet marin	počet stání na břehu	počet stání na vodě	celkový počet míst ke stání
1. kategorie				
Istrijská	3	400	1 094	1 494
Přímořsko-gorskokatarská	1	50	304	354
Zadarská	0	0	0	0
Šibenicko-kninská	2	230	670	900
Splitsko-dalmatská	0	0	0	0
Dubrovnicko-neretvanská	0	0	0	0
celkem	6	680	2 068	2 748
2. kategorie				
Istrijská	6	265	1 307	1 572
Přímořsko-gorskokatarská	3	550	1 396	1 946
Zadarská	4	800	2 275	3 075
Šibenicko-kninská	4	420	1 093	1 513
Splitsko-dalmatská	5	300	929	1 229
Dubrovnicko-neretvanská	2	200	535	735
celkem	24	2 535	7 535	10 070
3. kategorie				
Istrijská	3	110	585	695
Přímořsko-gorskokatarská	4	100	593	693
Zadarská	4	125	538	663
Šibenicko-kninská	5	300	1 130	1 430
Splitsko-dalmatská	2	0	238	238
Dubrovnicko-neretvanská	0	0	0	0
celkem	18	635	3 084	3 719
celkový počet marin a stání	48	3 850	12 687	16 537

Zdroj: www.mint.hr, staženo 23. 9. 2009

9.1 Analýza jachtařských přístavů za rok 2009

Chorvatské turistické sdružení vydalo, kromě zmiňované brožury – Informace pro jachtaře, také brožuru s názvem Chorvatské Mariny, která nabízí podrobný a kompletní přehled jachtařských přístavů za rok 2008. Aktuálnější přehled jachtařských přístavů je možné získat pouze na internetových stránkách chorvatsko.cz, kde jsou uvedena data za celý rok 2009. Pomocí brožury Chorvatské mariny a těchto internetových stránek o Chorvatské republice jsem zpracovala přehled jachtařských přístavů podle turistických oblastí za rok 2009 (viz příloha 12). Vzhledem k této práci jsou jednotlivé mariny rozříděné podle turistických oblastí na chorvatském pobřeží na mariny Istrie, Kvarneru, turistické oblasti Lika-Karlovac a mariny Zadarské, Šibenické, Splitské a Dubrovnické oblasti Dalmácie. Uvedené turistické oblasti se, kromě oblasti Lika-Karlovac, shodují s župami na pobřeží.

Prostřednictvím této typologie chorvatských marin byla následně vytvořena tabulka s údaji týkající se kapacity marin podle turistických oblastí a kategorií za rok 2009 (viz tabulka č. 10 níže) a mapa v programu ArcMap, která se týká celkového počtu marin a celkového počtu míst ke stání v jednotlivých turistických oblastech za rok 2009 (viz mapa č. 4 níže).

Chorvatské mariny navštívilo v roce 2008 - 807 tisíc turistů, kteří zde uskutečnili 1,43 milionu přenocování. V porovnání s předchozím rokem byl zaznamenán nárůst v počtu přenocování, a to o 4 %. Z celkového počtu turistů připadá většina na zahraniční turisty - 750 tisíc. Nejvíce jachtařů zakotvilo v marinách Dalmácie. V Šibenické oblasti zakotvilo 211 tisíc jachtařů, v marinách Zadarské oblasti 197 tisíc a ve Splitské oblasti 154 tisíc. (zdroj: www.chorvatsko.cz, 16. 4. 2010)

Celkový počet jachtařských přístavů v Chorvatsku za celý rok 2009 se rovná 54 marinám s celkovou kapacitou 19 074 míst pro stání všech sportovních plavidel, z toho celkový počet všech stání na vodě je 14 260 míst a celkový počet všech stání na břehu 4 814 míst. V turistické oblasti Lika-Kralovac se nenachází žádný jachtařský přístav. Marin zařazených do 1. kategorie je nejméně. Nachází se pouze v oblasti Istrie (4 mariny) a v Dalmácii v Šibenické oblasti (2 mariny) s celkovou kapacitou stání 2 975 míst. Nejvíce se v Chorvatsku vyskytuje marin středního standardu (29 marin), které zároveň nabízí i největší celkový počet míst ke stání (10 961 míst). Největší počet míst

ke stání poskytují mariny 2. kategorie v Zadarské oblasti - 2 542 míst ke stání na vodě a 850 míst ke stání na břehu (celkový počet stání 3 392 míst). V marinách 3. kategorie se nachází celkem 19 marin s celkovou kapacitou 5 138 míst ke stání všech sportovních plavidel. Největší počet marin zařazených do 3. kategorie se nachází v Šibenické oblasti (5 marin) s celkovým počtem 1 563 míst ke stání a v Dubrovnické oblasti se nachází pouze 1 marina s kapacitou 115 míst ke stání na vodě a 20 míst ke stání na břehu. Největší kapacitu stání má Marina Dalmacija, která se nachází v Zadarské oblasti a je zařazená do 2. kategorie. Celkový počet míst ke stání je 1 700, z toho poskytuje 1 200 míst ke stání na vodě a 500 na břehu.

V případě porovnání kapacity jachtařských přístavů za celý rok 2009 a údajů Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky ke dni 6. 4. 2009, se celkový počet marin zvýšil o 12,5% a celkový počet míst ke stání se zvýšil o 15,34% (v absolutní hodnotě o 2 537 míst). Podle předpokladů odborníků ze Strategie rozvoje námořní turistiky by se měl během deseti let počet stání zvýšit o dalších 15 tisíc míst.

(zdroj: www.chorvatsko.cz, staženo 16. 4. 2010)

Z mapy č. 4 je názorně vidět, že největší počet marin se vyskytuje v turistické oblasti Istrie (celkem 14 marin) a v Šibenické oblasti (celkem 12 marin). Naopak nejméně marin má Dubrovnická oblast (celkem 3 mariny) a v turistické oblasti Lika-Karlovac se nenachází žádná marina. Největší celkový počet míst ke stání nabízí rovněž Istrijská župa (5 020 míst), dále pak Zadarská (4 139 míst) a Šibenická župa (4 420 míst). Nejmenší kapacitu stání má, kromě oblasti Lika-Karlovac, Dubrovnická župa (800 míst).

Tab. č. 10: Kapacita marin podle turistických oblastí a kategorií za rok 2009

MARÍNY				
turistická oblast	počet marin	počet stání na vodě	počet stání na břehu	celkový počet míst ke stání
1. kategorie				
Istrie	4	1 560	405	1 965
Kvarner	0	0	0	0
Lika-Karlovac	0	0	0	0
Dalmácie - Zadar	0	0	0	0
Dalmácie - Šibeník	2	710	300	1 010
Dalmácie - Split	0	0	0	0
Dalmácie - Dubrovnik	0	0	0	0
celkem	6	2 270	705	2 975
2. kategorie				
Istrie	6	1 054	100	1 154
Kvarner	4	1 481	770	2 251
Lika-Karlovac	0	0	0	0
Dalmácie - Zadar	6	2 542	850	3 392
Dalmácie - Šibeník	5	1 467	380	1 847
Dalmácie - Split	6	1 317	335	1 652
Dalmácie - Dubrovnik	2	509	156	665
celkem	29	8 370	2 591	10 961
3. kategorie				
Istrie	4	1 131	770	1 901
Kvarner	2	416	53	469
Lika-Karlovac	0	0	0	0
Dalmácie - Zadar	4	522	225	747
Dalmácie - Šibeník	5	1 113	450	1 563
Dalmácie - Split	3	323	0	323
Dalmácie - Dubrovnik	1	115	20	135
celkem	19	3 620	1 518	5 138
celkový počet marin a stání	54	14 260	4 814	19 074

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení - Chorvatské Mariny, 2008;

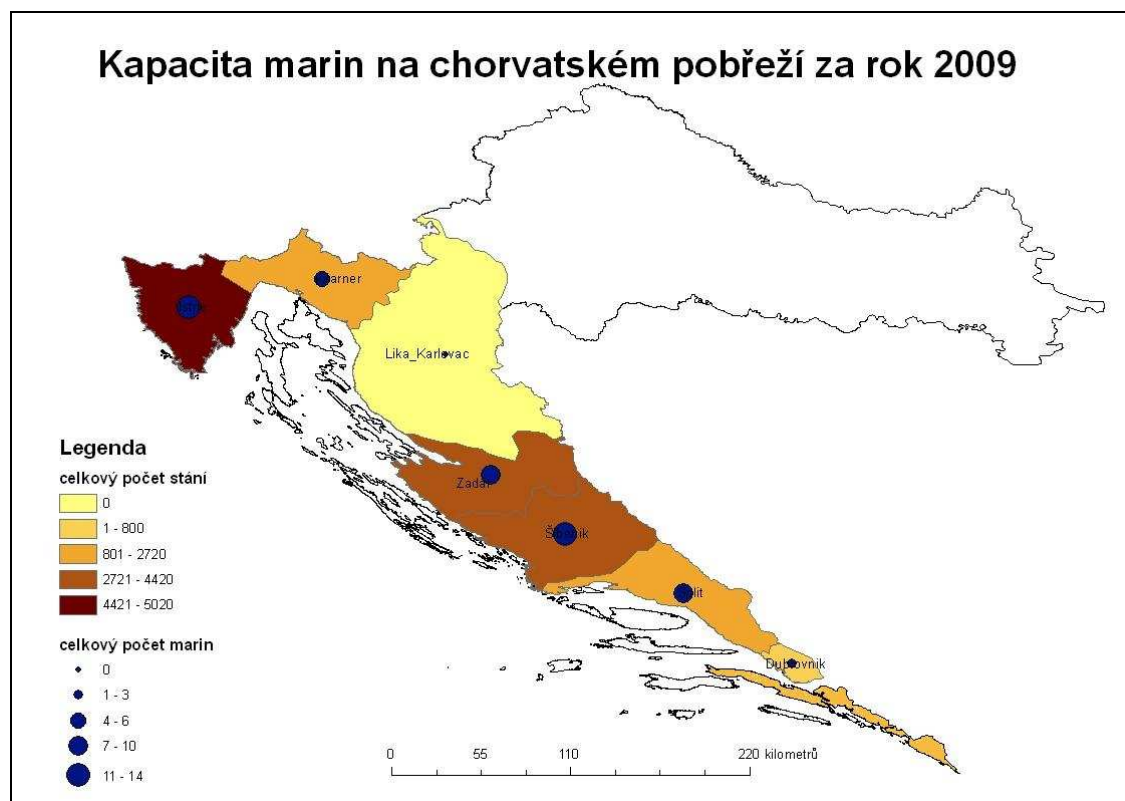
www.chorvatsko.cz, www.aaayacht.cz, www.mmpi.hr, staženo 16. 4. 2010, vlastní zpracování.

Tab. č. 11: Kapacita marin podle turistických oblastí chorvatského pobřeží za rok 2009

turistická oblast	celkový počet marin	celkový počet stání
Istrie	14	5 020
Kvarner	6	2 720
Lika-Karlovac	0	0
Dalmácie - Zadar	10	4 139
Dalmácie - Šibeník	12	4 420
Dalmácie - Split	9	1 975
Dalmácie - Dubrovník	3	800

Zdroj: Brožura Chorvatského turistického sdružení - Chorvatské Mariny, 2008; www.chorvatsko.cz, www.aaayacht.cz, www.mmpi.hr, staženo 16. 4. 2010, vlastní zpracování.

Mapa č. 4: Kapacita marin na chorvatském pobřeží za rok 2009

Pozn.: Hranice turistických oblastí jsou pouze orientační - nejsou přesně vymezeny. V programu ArcMap nejsou k dispozici mapy Chorvatské republiky, pouze mapy světa nebo Evropy.

Zdroj: Brožura Chorvatského turistického sdružení - Chorvatské Mariny, 2008; www.chorvatsko.cz, www.aaayacht.cz, www.mmpi.hr, staženo 16. 4. 2010, vlastní zpracování.

10. Vlastní typologie jachtařských přístavů za rok 2009

Tato kapitola se zabývá vlastní typologií jachtařských přístavů. Hlavním východiskem při vytváření této typologie bylo subjektivní hodnocení marin se zaměřením na určité zvláštnosti ve vybavení jednotlivých jachtařských přístavů. Tato typologie je tedy zaměřená spíše na sportovně rekreační podmínky jachtingu z hlediska vybavení marin. Zdrojem dat a informací při této práci byly údaje z brožury „Chorvatské Mariny“ a dále „Přehled jachtařských přístavů podle turistických oblastí za rok 2009“ (viz příloha 12).

Oproti typologii jachtařských přístavů podle Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky, která zařazuje jednotlivé mariny do tří kategorií podle stanovených všeobecných a speciálních minimálních podmínek (viz 9. kapitola), je tato vlastní typologie jachtařských přístavů provedena za celý rok 2009 a jednotlivé mariny jsou rozlišeny pomocí hvězdičkového systému. Stanoveno bylo celkem 6 kritérií, podle kterých byly zhodnoceny všechny jachtařské přístavy v Chorvatsku. Za každé splněné kritérium byla určitá marina oceněna hvězdičkou. Mariny tedy mohou být označeny nejvíce 6 hvězdičkami, což znamená, že splňují všechny požadované podmínky ve vybavení a jsou tedy nejlépe vybaveny pro sportovně rekreační jachting.

Požadovanými podmínky ve vybavení marin pro jachting jsou:

1. hloubka moře v přístavu větší než 5 m (tj. ponor větší než 5 m),
2. technický servis s portálovým jeřábem,
3. čerpací stanice přímo v přístavu,
4. možnost příjmu mega jachet,
5. ochrana přístavu před větrem (tj. přírodní ochrana nebo vlnolam),
6. ocenění přístavu Modrou vlajkou.

Výsledky

Výsledkem této vlastní typologie jachtařských přístavů je především tabulka č. 13, dále tabulka č. 12 a mapa č. 5 týkající se přehledu umístění všech jachtařských přístavů v Chorvatsku podle počtu hvězdiček, zpracovaná v programu ArcMap (viz níže).

Z tabulky č. 13 (viz níže) vyplývá, že celkem v 18 marinách je hloubka moře větší než 5 m. Dále 17 marin vlastní, kromě základního technického servisu (skluzy nebo jeřáby), portálový jeřáb a 22 marin má čerpací stanici přímo ve svém přístavu. V 17

marinách je možnost stání mega jachet a 21 marin je oceněno Modrou vlajkou. Nejvíce marin splňuje 5. kritérium, takže celkově 26 marin je chráněno před větrem.

Z hlediska počtu hvězdiček je 13 marin z celkového počtu jachtařských přístavů v Chorvatsku neoceněných. Tyto přístavy nesplňují ani jednu požadovanou podmínku ve vybavení marin. Nejvíce marin je oceněno 4 hvězdičkami, tedy celkem 13 marin získalo 4 hvězdičky. Za nimi následují mariny s 3 hvězdičkami (11 marin), s 1 hvězdičkou (8 marin) a 2 hvězdičkami (6 marin). 5 hvězdiček získala pouze marina č. 1 – ACI Marina Umag (viz foto 1), která nemá příznivé podmínky pouze z hlediska ochrany přístavu před větrem. Tato marina se nachází v severní části západního pobřeží Istrie a nejsou zde žádné vlnolamy a není umístěna ani v zátocě nebo v zálivu. Všech 6 požadovaných kritérií splňují jen 2 mariny, marina č. 54 – ACI Marina Dubrovnik a marina č. 42 – Marina Frapa. Marina Frapa (viz foto 2) se nachází v obci Rogoznice ve Střední Dalmácii v Šibenické turistické oblasti a je jednou z nejkrásnějších a nejmodernějších jachtařských přístavů na chorvatském pobřeží. ACI Marina Dubrovnik (viz foto 3) se nachází v Jižní Dalmácii v Dubrovnické turistické oblasti, v zálivu Rijeka Dubrovačka. Tato marina patří společnosti Adriatic Croatian International Club.

Tab. č. 12: Počet marin na chorvatském pobřeží podle počtu hvězdiček za rok 2009

<i>počet hvězdiček</i>	<i>počet marin</i>
0	13
*	8
**	6
***	11
****	13
*****	1
*****	2

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení - Chorvatské Mariny;
www.chorvatsko.cz, staženo 16. 4. 2010, vlastní zpracování.

Tab. č. 13: Vlastní typologie jachtařských přístavů za rok 2009

číslo mariny	ponor	portálový jeřáb	čerpací stanice	příjem mega jachet	ochrana před větrem	Modrá vlajka	ocenění
Istrie							
1	ano	ano	ano	ano	x	ano	*****
2	x	ano	ano	ano	ano	x	****
3	ano	x	x	ano	x	x	**
4	x	x	ano	x	x	x	*
5	x	x	x	x	ano	ano	**
6	x	x	x	x	x	x	-
7	ano	x	ano	ano	ano	x	*****
8	ano	x	x	ano	ano	x	****
9	x	x	x	x	x	x	-
10	ano	x	ano	ano	x	x	****
11	x	x	ano	ano	ano	ano	*****
12	ano	x	x	x	x	x	*
13	ano	x	x	ano	x	ano	****
14	x	x	x	x	x	x	-
Kvarner							
15	x	x	ano	ano	ano	ano	****
16	x	x	x	x	x	x	-
17	x	ano	x	x	ano	ano	****
18	x	x	x	x	ano	x	*
19	x	x	ano	x	ano	x	**
20	x	x	ano	x	ano	x	**
Zadar							
21	x	x	x	x	x	x	-
22	x	x	x	x	x	x	-
23	ano	x	ano	x	ano	ano	****
24	ano	x	x	x	x	x	*
25	ano	ano	x	x	ano	ano	****
26	x	x	x	ano	x	x	*
27	ano	ano	ano	x	x	ano	****
28	x	ano	x	x	x	x	*
29	x	ano	ano	x	x	ano	****
30	x	x	x	x	x	x	-
Šibenik							
31	x	x	x	x	x	x	-
32	x	x	x	x	x	x	-
33	ano	ano	x	x	x	ano	****
34	x	ano	ano	x	ano	x	****
35	x	x	ano	x	ano	ano	****
36	x	ano	ano	x	ano	ano	****
37	x	ano	ano	x	ano	ano	****
38	x	x	x	ano	ano	x	**
39	ano	ano	x	ano	ano	x	****
40	x	x	x	x	ano	x	*
41	ano	ano	x	x	ano	ano	****
42	ano	ano	ano	ano	ano	ano	*****
Split							
43	ano	ano	x	x	ano	x	***
44	x	x	ano	x	x	x	*
45	ano	ano	x	ano	ano	x	****
46	x	x	ano	ano	x	ano	***
47	x	x	x	x	x	x	-
48	x	x	x	x	x	x	-
49	x	x	ano	x	ano	ano	***
50	x	x	ano	x	ano	ano	***
51	x	x	x	x	x	x	-
Dubrovnik							
52	x	x	x	ano	x	ano	**
53	x	x	x	x	x	x	-
54	ano	ano	ano	ano	ano	ano	*****
celkem marin	18	17	22	17	26	21	

Pozn.: Názvy marin jsou uvedeny v příloze 12 a v mapě č. 3.

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení - Chorvatské Mariny;
www.chorvatsko.cz, staženo 16. 4. 2010, vlastní zpracování.

Foto 1: ACI Marina Umag

Zdroj: www.aci-club.hr, staženo 16. 4. 2010

Foto 2: Marina Frapa

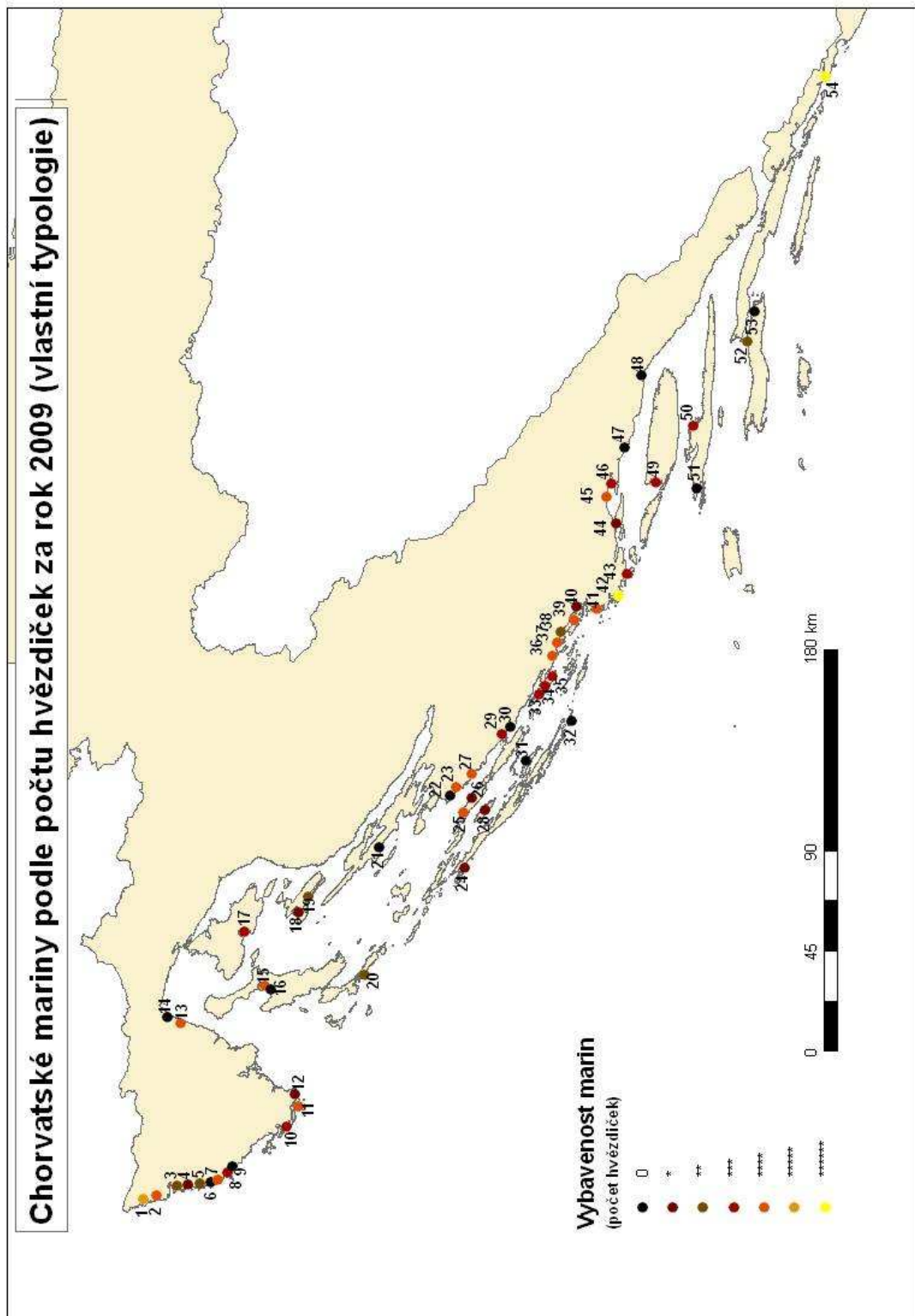
Zdroj: www.chorvatsko.cz, staženo 18. 4. 2010

Foto 3: ACI Marina Dubrovnik

Zdroj: www.aci-club.hr, staženo 16. 4. 2010

Mapa č. 5: Chorvatské mariny podle počtu hvězdiček za rok 2009 (vlastní typologie)

Pozn.: Počet hvězdiček odpovídá počtu splněných kritérií, názvy marin jsou uvedeny v příloze 12 a v mapě č. 3.

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení - Chorvatské Mariny;
www.chorvatsko.cz, staženo 16. 4. 2010, vlastní zpracování.

11. Návrh trasy po lokalitách s kvalitními podmínkami pro jachting

Návrh vlastní trasy po lokalitách s kvalitními podmínkami pro jachting je zpracován pomocí přehledu jachtařských přístavů (viz příloha 12). Navrhovaná trasa pro sedmidenní plavbu v oblasti Severní, Střední a Jižní Dalmácie je mi nejvíce známá, proto je trasa zaměřená právě na tuto část Chorvatska. Vybrány byly především lokality s kvalitnějším vybavením marin a s atraktivními přírodními i společenskými podmínkami. Celkově je ke stání navrženo 8 marin, z nichž 4 jsou oceněny Modrou vlajkou a 6 marin patří společnosti Adriatic Croatian International Club. K přenocování je určeno 6 marin. Z hlediska kategorií jsou všechny mariny zařazeny do 2. kategorie, kromě Mariny Baška Voda a ACI Marina Palmižana, které patří do 3. kategorie. Veškeré ostatní údaje o těchto marinách jsou uvedeny v příloze 12.

Zkrácený popis navrhované trasy³:

Marina Kremik (Primošten)* – ACI Marina Milna (o. Brač)* – o. Biševo (Modrá jeskyně) – ACI Marina Palmižana (o. Hvar) – ACI Marina Korčula (o. Korčula)* – ACI Marina Vrboska (o. Hvar) - Marina Baška Voda (Baška Voda) – ACI Marina Split (Split)* – ACI Marina Trogir (Trogir) – Marina Kremik (Primošten)*

Popis trasy pro sedmidenní plavbu

Navrhovaná trasa je poměrně dlouhá, proto je rozdělena do sedmi dní plavby. První polovina trasy vede mezi ostrovy Střední a Jižní Dalmácie do míst poměrně vzdálených od pobřeží. Druhá část trasy je pak orientovaná podél chorvatského pobřeží Dalmácie.

1. den – vyplutí z významného letoviště Primošten z Mariny Kremik, nacházející se v nejjižnější části Severní Dalmácie, směrem na ostrov Brač. Plavba je orientovaná kolem pobřeží mezi ostrovy Velki a Mali Drvenik. Přenocování na ostrově Brač v marině ACI Milna. Tato marina leží ve stejnojmenné zátocce a patří mezi nejbezpečnější přístavy na ostrově.

³ Mariny označené hvězdičkou patří mezi jachtařské přístavy oceněné Modrou vlajkou.

2. den - výlet na ostrov Biševo do Modré jeskyně na východním pobřeží ostrova. Ostrov Biševo se nachází jihozápadně ostrova Vis a je vzdálený 2 nám. míle od mysu Stupišće. Kromě proslulé Modré jeskyně je v zátocě Porat vyhlášená písčná pláž. Do Modré jeskyně se lze dopravit pouze na člunu nebo lodí místního průvodce, protože před jeskyní nelze kotvit. Do těchto míst se doporučuje vplouvat jen za klidného moře (nechráněná zátoka). Jeskyně je proslulá svým modrým prosvětlením, které vzniká lomem slunečních paprsků pronikajících do jeskyně podmořským vstupem z druhé strany. V jeskyni je možné i potápění. Přenocování v marině ACI Palmižana na severovýchodním pobřeží ostrova Sv. Klement v Paklených ostrovech. Marina se nachází v zátocě, kde je jedno z nejpříjemnějších míst ke koupání v oblasti Hvaru.

3. den – vyplutí jihovýchodním směrem z Paklených ostrovů na ostrov Korčula. Přenocování na severovýchodním pobřeží ostrova Korčula v marině ACI Korčula, která se nachází v bezprostřední blízkosti historického města Korčula. Město Korčula patří k nejcennějším památkovým rezervacím na chorvatském přímorí.

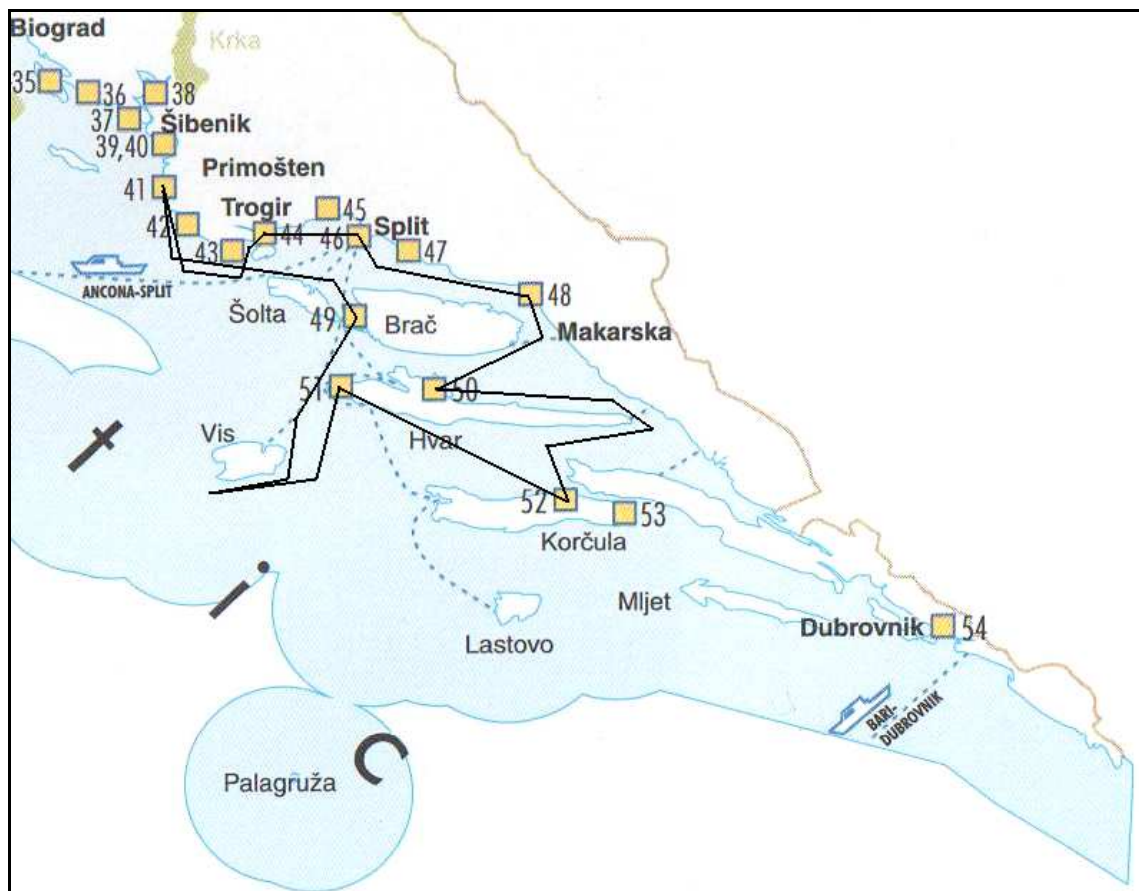
4. den – je začátkem návratu zpět do Primoštenu. Z Korčuly vyplutí směrem severozápadním k dalmatskému pobřeží. Obeplutí poloostrova Pelješac a ostrova Hvar kolem města Sućuraj. Cílem je ostrov Hvar a přenocování v marině ACI Vrboska. Přístav se nachází u letoviska Vrboska, což je jedno z hlavních letovisek cestovního ruchu na ostrově Hvar, ležící ve stejnojmenné zátocě.

5. den – z mariny ACI Vrboska vyplutí směrem do letoviska Baška Voda na Makarské riviéře. Přenocování v Marině Baška Voda. Letovisko Baška Voda patří k nejoblíbenějším ve Střední Dalmácii. Proslulé je svými dlouhými oblázkovými plážemi vhodnými ke koupání. Hlavní pláž zde byla oceněna Modrou vlajkou.

6. den – plavba podél středodalmatského pobřeží a ostrova Brač do mariny ACI Split, která se nachází v jihozápadní části splitského městského přístavu. Nocování v marině a prohlídka největšího města na chorvatském pobřeží, města Split. Hlavní kulturně historickou památkou toho města je Diokleciánův palác.

7. den – je posledním dnem. Návrat do Primoštenu do Mariny Kremik se zastávkou v marině ACI Trogir a prohlídkou historického středověkého města Trogir. Historické jádro města Trogir patří mezi památky světového dědictví UNESCO.

Mapa č. 6: Navrhovaná trasa pro jachting

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení - Informace pro jachtaře, 2009, vlastní úprava.

12. Závěr

Chorvatská republika je díky svým příznivým lokalizačním předpokladům významnou rekreační oblastí Evropy, kde z hlavních forem cestovního ruchu převládá rekreační cestovní ruch zaměřený na přímořské pobyty. Nejvíce vyhledávanými turistickými oblastmi jsou tedy oblasti nacházející se na chorvatském pobřeží. Válečné konflikty na území chorvatského státu a změna politického systému zde negativně ovlivnila rozvoj cestovního ruchu na začátku 90. let. Došlo tak k poklesu intenzity cestovního ruchu v období 90. let a zároveň i poklesu turistické návštěvnosti. Teprve až od roku 2000 se chorvatský cestovní ruch začal znovu rozvíjet pozitivně a v současné době se Chorvatsko opět zařadilo mezi země s největším nárůstem návštěvnosti. První a druhá hypotéza uvedená v úvodní kapitole, je tedy potvrzena.

Podle dosažených výsledků, týkajících se jednotlivých analýz chorvatského cestovního ruchu, má Chorvatsko velký potenciál pro další rozvoj cestovního ruchu a rekreace. Tato země patří díky svým kvalitním přírodním podmínkám a množstvím významných kulturně historických památek k nejvyhledávanějším turistickým destinacím. Řada turistů tak díky těmto atraktivitám a příznivým finančním nákladům přijíždí do Chorvatska v hlavní turistické sezóně opakovaně již po několik let. Důležitou součástí v oblasti cestovního ruchu je zde celkové zkvalitnění stavu materiálně technické základny a její restrukturalizace, popřípadě revitalizace. V Chorvatsku v současné době dochází k zavedení mezinárodního standardu z hlediska kvality ubytování a infrastruktury a dalších poskytovaných služeb orientujících se na cestovní ruch. Tato záležitost může v budoucnosti velice ovlivnit intenzitu cestovního ruchu, díky které by se mohl cestovní ruch nadále pozitivně rozvíjet a Chorvatská republika by tak ve své zemi mohla dosáhnout narůstajícího přílivu turistů.

V rámci jachtingu patří chorvatské pobřeží Jaderského moře k nejzajímavějším místům v celé Evropě. Rekreační střediska zaměřená na tento vodní sport poskytují většinou kvalitně vybavené mariny a nabízí také další množství sportovních činností. Vzhledem k tomu, že obliba jachtingu na Jadranu stoupá, přibývá každým rokem nových zájemců o provozování tohoto sportu na Jaderském moři podél východního pobřeží. Mariny se každým rokem stále více a lépe technicky modernizují a současně tak se širokou nabídkou služeb poskytují turistům příjemný pobyt. Díky kvalitním přírodním podmínkám a množstvím přístavů určených pro jachting a plachtění, má Chorvatsko příznivé možnosti v rozvoji aktivního cestovního ruchu na pobřeží.

Z hlediska srovnání typologie jachtařských přístavů podle Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky, která zařazuje jednotlivé mariny do tří kategorií podle stanovených podmínek na základě kvality zařízení a vybavení marin, je vlastní typologie jachtařských přístavů provedena za celý rok 2009 a jednotlivé mariny jsou rozlišeny pomocí hvězdičkového systému na základě podmínek týkajících se zvláštností ve vybavení marin pro sportovně rekreační jachting. Jednotlivé požadované podmínky, v rámci vlastní typologie jachtařských přístavů, splnila vždy třetina marin z celkového počtu chorvatských jachtařských přístavů. Z 6 možných hvězdiček bylo nejvíce oceněných marin s 4 a s 3 hvězdičkami, které se nacházejí převážně v Zadarské, Šibenické a Splitské turistické oblasti. Podle výsledků z typologie jachtařských přístavů podle Ministerstva cestovního ruchu Chorvatské republiky je na chorvatském pobřeží nejvíce marin zařazených do druhé kategorie. Marin zařazených do první kategorie je nejméně. Z toho vyplývá, že poslední hypotéza je také potvrzena. Třetí hypotéza, týkající se větší koncentrace jachtařských přístavů v turistických oblastech s větší návštěvností, je podle analýz chorvatského cestovního ruchu vyvrácena. Pouze v nejnavštěvovanější turistické oblasti Istrije je zároveň také největší koncentrace jachtařských přístavů.

Závěrem této práce je možné konstatovat, že kromě třetí hypotézy se všechny ostatní hypotézy, uvedené v úvodní kapitole, potvrdily.

Seznam literatury

- Bousfield, J. (2007): Chorvatsko. Turistický průvodce. Brno, nakl. JOTA. 659 s.
- Cestovní a turistická mapa Chorvatska, 1:1 000 000 000. Záhřeb, Chorvatské turistické sdružení, 2008.
- Hamarnehová, I. (2008): Geografie CR. Evropa. Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 271 s.
- Hrala, V. (2005): Geografie cestovního ruchu. Praha, VŠE, Fakulta mezinárodních vztahů, Nakladatelství Oeconomica, 109 s.
- Ivanička, K. (1983): Základy teorie a metodologie sociokenomickej geografie. Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, s. 279 – 281.
- Johnston, R. J., Gregory, D., Pratt, G., Watts, M. (2000): The Dictionary of Human Geography. Blackwell Publishing Ltd., s. 840 -843.
- Kopšo, E. a kol. (1992): Geografia cestovného ruchu. Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 327 s.
- Martínek, J. (2008): Chorvatsko - atlas turistických zajímavostí, 1:200 000. Praha, Kartografie, 141 s.
- McKelvie, R. (2008): Chorvatsko. Průvodce do kapsy. Vydavatelství RO-TO-M, a.s., 143 s.
- Mirvald, S. a kol. (1996): Geografie cestovního ruchu. Plzeň, ZČU, Fakulta pedagogická, 128 s.
- Oliver, J. (2005): Chorvatsko. Praha, nakl. Svojtka & Co. 289 s.
- Štěpánek, V., Kopačka, L., Šíp, J. (2001): Geografie cestovního ruchu. Praha, UK, naklad. Karolinum, Praha, 228 s.
- Wokoun, R., Vystoupil, J. (1987): Geografie cestovného ruchu a rekreace I. Praha, Univerzita J. E. Purkyně v Brně, Fakulta přírodovědecká, SPN, 250 s.

Další zdroje

- Informace pro jachtaře, 2009. Chorvatské turistické sdružení, Záhřeb, 2009.
- Chorvatské Mariny. Chorvatské turistické sdružení, Záhřeb, 2008.
- Nautické Chorvatsko. Chorvatské turistické sdružení, Záhřeb, 2008.

Internetové odkazy

- <http://www.mint.hr/default.aspx?id=363>, staženo 23. 9. a 24. 9. 2009
- http://www.dzs.hr/default_e.htm, staženo 23. 9. 2009
- <http://www.mint.hr/UserDocsImages/090427-Marine-c.pdf>, staženo 23. 9. 2009
- http://www.mint.hr/UserDocsImages/kategorizacija_marina_uvod_eng.htm, staženo 24. 9. 2009
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Tourism>, staženo 10. 3. 2010
- http://unwto.org/facts/eng/pdf/indicators/ITA_europe.pdf, staženo 10. 3. 2010
- http://www.croatia-travel.org/index.jsp?id=association-of-croatian-travel-agencies_travel-statistics, staženo 11. 3. 2010
- <http://chorvatsko.adrialand.com/oblasti-letoviska>, staženo 15. 3. 2010
- <http://www.mint.hr/UserDocsImages/100202Ttraffic09.pdf>, staženo 16. 3. 2010
- <http://cz.mfa.hr/?mh=127&mv=687>, staženo 14. 3. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/obec/stat.html>, staženo 14. 3. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/obec/jadran.html>, staženo 14. 3. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/obec/podnebi.html>, staženo 14. 3. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/obec/parky.html>, staženo 14. 3. 2010
- http://www.chorvatsko.cz/aktual/090626_modra_vlajka.html, staženo 15. 3. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/obec/doprava.html>, 16. 3. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/obec/ubyt.html>, 16. 3. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/kemp/kempy.html>, staženo 17. 3. 2010
- http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/aktualni_data/22_02_10_zahranicni_turiste_v_cr_2009.pdf, staženo 12. 4. 2010
- <http://cz.croatia.hr/TourismPLUS/Document.aspx?idEntry=622&idDocument=977>, staženo 15. 4. 2010
- <http://www.adriatic-charter.com/en/yacht-charter.html>, staženo 16. 4. 2010
- http://cestovnuruch.praha-mesto.cz/files/=46943/30.09.2006_Koncepce.doc, staženo 16. 4. 2010
- http://www.geohive.com/earth/ec_gdp1.aspx, staženo 16. 4. 2010.
- <http://www.aci-club.hr/aci.htm>, staženo 16. 4. 2010
- <http://www.aaayacht.cz/mariny--chorvatsku>, staženo 16. 4. 2010

- <http://www.mmpi.hr/default.aspx?id=632>, staženo 16. 4. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/obec/sport/jachting.html>, staženo 16. 4. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/tema/jachtmar.html>, staženo 16. 4. 2010
- http://www.chorvatsko.cz/aktual/090306_mariny_2008.html, staženo 16. 4. 2010
- <http://www.chorvatsko.cz/stdal/rogoz.html>, staženo 18. 4. 2010

Seznam příloh

- **Příloha 1:** Tab. č. 1 - Počet příjezdů zahraničních turistů podle země původu od roku 1990 - 2009
- **Příloha 2:** Tab. č. 2 - Počet přenocování zahraničních turistů podle země původu od roku 1990 - 2009
- **Příloha 3:** Tab. č. 3 - Počet turistů podle příjezdů v jednotlivých turistických oblastech od roku 1990 – 2009
- **Příloha 4:** Tab. č. 4 - Počet turistů podle přenocování v jednotlivých turistických oblastech od roku 1990 – 2009
- **Příloha 5:** Tab. č. 5 - Obce s nejvyšší intenzitou cestovního ruchu v Chorvatsku v roce 2004 a 2005
- **Příloha 6:** Tab. č. 6 - Cestovní ruch realizovaný na ostrovech
- **Příloha 7:** Tab. č. 7 - Návštěvnost hlavních turistických památek a atrakcí
- **Příloha 8:** Tab. č. 8 - Počet příjezdů turistů v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2001 - 2008
- **Příloha 9:** Tab. č. 9 - Počet přenocování turistů v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2001 – 2008
- **Příloha 10:** Tab. č. 10 - Počet pokojů a apartmánů v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2002 – 2008
- **Příloha 11:** Tab. č. 11 - Počet lůžek v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2002 – 2008
- **Příloha 12:** Přehled jachtařských přístavů podle turistických oblastí za rok 2009

Příloha 1: Tab. č. 1 - Počet příjezdů zahraničních turistů podle země původu od roku 1990 - 2009

<i>Příjezdy zahraničních turistů</i>											
státy	1990	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	index 2009/01
Bosna a Hercegovina	*)	172 490	173 214	177 661	163 104	170 581	188 774	222 135	239 539	-	-
Česká republika	171 349	742 485	697 902	699 992	663 794	615 535	593 276	669 132	622 620	607 421	81,81
Francie	181 233	74 719	134 708	220 636	392 911	591 098	505 139	473 806	439 095	406 037	543,42
Itálie	1 048 390	1 059 810	1 099 427	1 205 532	1 231 901	1 252 684	1 235 413	1 249 343	1 167 646	1 200 126	113,24
Maďarsko	72 807	279 825	318 015	356 139	403 443	453 395	402 782	381 202	370 392	323 368	115,56
Německo	1 485 953	1 299 729	1 481 659	1 551 844	1 580 844	1 572 090	1 544 801	1 554 794	1 545 735	1 579 610	121,53
Nizozemsko	299 343	125 087	148 140	179 483	212 090	243 651	241 856	264 664	297 318	307 850	246,11
Polsko	39 530	391 809	358 065	237 968	240 654	241 868	275 845	322 890	417 211	454 407	115,98
Rakousko	426 745	686 844	690 366	708 506	740 960	742 498	790 083	839 717	813 728	881 846	128,39
Slovensko	*)	202 905	191 176	198 957	176 294	184 891	217 986	280 586	299 318	306 741	151,17
Slovinsko	*)	876 987	869 900	918 462	884 462	878 882	913 072	1 015 379	1 042 666	1 012 743	115,48
Velká Británie	470 989	106 960	132 160	152 519	208 359	255 500	268 777	267 159	261 070	-	-
Kanada	22 479	14 870	16 409	19 040	21 921	24 742	28 851	36 474	38 282	-	-
USA	141 449	52 446	58 529	65 430	97 564	115 289	154 065	181 381	158 140	-	-

Pozn.: *) Za rok 1990 u států - Bosna a Hercegovina, Slovinsko, Slovensko - nejsou uvedena data. Tyto státy byly dříve součástí jiných státních celků.

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009

Příloha 2: Tab. č. 2 - Počet přenocování zahraničních turistů podle země původu od roku 1990 - 2009

<i>Přenocování zahraničních turistů</i>											
státy	1990	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	index 2009/01
Bosna a Hercegovina	*)	801 555	787 299	848 315	755 006	829 161	948 397	1 146 799	1 198 560	-	-
Česká republika	1 524 570	4 921 354	4 560 486	4 558 182	4 172 787	4 051 780	3 921 345	4 394 711	4 122 460	4 020 096	81,69
Francie	765 644	224 510	418 172	688 715	1 241 729	1 920 288	1 707 718	1 664 973	1 635 494	1 532 973	682,81
Itálie	5 364 901	4 724 313	4 883 496	5 323 234	5 374 998	5 698 791	5 474 456	5 451 968	5 069 287	5 135 275	108,70
Maďarsko	516 900	1 553 600	1 732 576	1 905 285	2 092 449	2 405 145	2 196 365	1 984 644	1 933 978	1 644 280	105,84
Německo	12 264 105	9 685 991	10 789 069	11 056 130	10 887 638	11 001 142	10 986 866	10 848 939	10 982 654	11 450 766	118,22
Nizozemsko	2 465 385	1 058 838	1 204 240	1 496 973	1 690 241	1 910 080	1 938 295	2 030 442	2 334 993	2 446 431	231,05
Polsko	231 952	2 514 311	2 185 814	1 330 517	1 285 529	1 374 595	1 612 013	1 833 961	2 511 568	2 737 609	108,88
Rakousko	2 975 349	3 600 881	3 543 456	3 585 371	3 638 005	3 756 535	4 069 302	4 244 607	4 164 793	4 514 902	125,38
Slovensko	*)	1 335 005	1 223 480	1 204 963	1 100 947	1 183 499	1 428 346	1 831 655	1 927 093	2 000 420	149,84
Slovinsko	*)	5 119 205	4 993 371	5 207 786	5 032 470	5 099 116	5 245 881	5 689 746	5 802 277	6 635 477	129,62
Velká Británie	4 521 750	542 096	660 725	721 321	1 015 029	1 348 574	1 366 266	1 275 609	1 223 226	-	-
Kanada	65 221	40 526	44 911	54 756	63 296	66 836	81 453	103 657	104 943	-	-
USA	315 790	144 276	159 617	176 692	254 109	291 747	383 817	453 106	397 433	-	-

Pozn.: *) Za rok 1990 u států - Bosna a Hercegovina, Slovinsko, Slovensko - nejsou uvedena data. Tyto státy byly dříve součástí jiných státních celků.

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009

Příloha 3: Tab. č. 3 - Počet turistů podle příjezdů v jednotlivých turistických oblastech od roku 1990 – 2009

<i>Příjezdy turistů</i>											
<i>turistická oblast</i>	1990	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	index 2009/01
město Záhřeb	1 002 378	384 520	442 483	472 311	507 836	549 607	603 857	665 398	705 165	633 517	164,76
Slavonie	256 976	91 783	96 440	103 867	106 956	125 643	147 404	168 607	176 731	122 411	133,37
Střední Chorvatsko	272 689	134 973	148 921	159 554	161 765	175 090	216 124	237 659	246 429	258 928	191,84
Istrie	2 073 256	2 377 801	2 354 931	2 436 799	2 515 701	2 505 017	2 575 090	2 719 949	2 729 618	2 755 269	115,87
Kvarner	1 727 171	1 853 917	1 922 927	1 997 459	2 024 597	2 076 456	2 149 985	2 247 788	2 214 061	2 205 627	118,97
Lika - Karlovac	448 097	283 852	346 811	393 668	437 709	466 268	485 124	520 593	530 592	547 997	193,06
Dalmácie - Zadar	477 687	612 121	654 255	741 076	843 290	931 509	977 395	1 072 659	1 102 170	1 049 019	171,37
Dalmácie - Šibeník	308 665	506 299	579 078	639 714	650 677	750 840	752 081	820 312	822 879	746 532	147,45
Dalmácie - Split	1 077 366	1 050 906	1 177 142	1 236 570	1 366 950	1 505 266	1 549 257	1 731 039	1 746 311	1 657 945	157,76
Dalmácie - Dubrovník	852 573	563 585	597 215	696 963	796 795	909 374	928 604	978 402	986 851	957 229	169,85

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

Příloha 4: Tab. č. 4 - Počet turistů podle přenocování v jednotlivých turistických oblastech od roku 1990 – 2009

Přenocování turistů											
<i>turistická oblast</i>	1990	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	index 2009/01
město Záhřeb	1 463 884	650 064	760 900	835 009	856 355	934 143	1 018 549	1 133 172	1 182 917	1 047 937	161,21
Slavonie	520 868	203 925	213 331	225 149	214 049	262 513	311 112	350 013	371 443	363 198	178,10
Střední Chorvatsko	1 129 259	386 439	426 272	466 910	460 511	492 566	565 056	616 465	637 026	578 151	149,61
Istrie	17 275 253	16 135 451	15 942 279	16 213 896	16 532 510	16 649 944	16 968 695	17 613 132	17 965 984	18 130 006	112,36
Kvarner	11 637 005	10 143 298	10 212 995	10 241 600	10 146 868	10 501 921	10 741 754	11 114 744	11 263 659	11 161 233	110,04
Lika - Karlovac	1 320 844	948 756	1 081 522	1 185 883	1 327 663	1 399 660	1 473 450	1 588 257	1 688 601	1 789 260	188,59
Dalmácie - Zadar	3 260 187	3 434 798	3 779 272	4 306 698	4 540 904	5 214 975	5 447 660	6 008 672	6 237 669	6 117 731	178,11
Dalmácie - Šibeník	2 437 295	2 297 213	2 536 807	2 846 857	2 755 352	3 458 089	3 749 385	3 920 068	3 978 112	3 799 217	165,38
Dalmácie - Split	8 077 426	6 075 612	6 478 955	6 656 142	7 018 491	8 028 642	8 345 964	9 246 960	9 325 458	8 988 416	147,94
Dalmácie - Dubrovník	5 401 284	3 128 798	3 260 121	3 656 959	3 944 584	4 478 495	4 385 321	4 414 009	4 452 625	4 324 498	138,22

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2009, vlastní zpracování

Příloha 5: Tab. č. 5 - Obce s nejvyšší intenzitou cestovního ruchu v Chorvatsku v roce 2004 a 2005

obec	příjezdy (v 000)		přenocování (v 000)	
	2004	2005	2004	2005
Poreč	661	665	4 622	4 640
Rovinj	363	358	2 454	2 443
Dubrovník	380	462	1 558	1 923
Vrsar	246	236	1 902	1 834
Umag	327	300	1 796	1 694
Mali Lošinj	249	253	1 628	1 665
Medulin	210	227	1 472	1 611
Rab	228	233	1 478	1 589
Crikvenica	220	220	1 145	1 152
Pula	212	224	1 022	1 103

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2005

Příloha 6: Tab. č. 6 - Cestovní ruch realizovaný na ostrovech

ostrov	příjezdy (v 000)		přenocování (v 000)	
	2004	2005	2004	2005
Krk	432	460	2 463	2 556
Lošinj	249	253	1 628	1 664
Rab	228	233	1 478	1 589
Pag	162	171	1 060	1 237
Hvar	228	226	1 120	1 164
Brač	173	203	867	944
Korčula	146	155	649	704
Cres	111	112	698	690
Murter	163	166	614	684
Ugljan	15	29	124	237
Vis	23	27	145	185
Dugi Otok	40	44	124	163
Šolta	14	16	110	123
Pašman	16	17	89	108
Mljet	11	15	54	77

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2005

Příloha 7: Tab. č. 7 - Návštěvnost hlavních turistických památek a atrakcí

<i>turistické památky a atrakce</i>	počet návštěvníků	
	2004	2005
muzeum a galerie	2 261 222	2 274 700
poutní místa	730 422	710 000
kostely	70 427	74 202
přírodní parky	364 704	323 534
pamětní místa	2 219	2 129
sportovní události	71 995	89 105
další události	176 100	259 986
stará města	722 920	886 185
veletrhy, výstavy	720 460	620 049
karnevaly	54 880	10 000
národní parky	1 775 907	1 986 708
akvária	134 025	155 834
kasína	271 151	390 688
festivally	154 783	188 366
archeologická místa	4 839	9 755
lesoparky	10 009	17 035
chráněné krajinné oblasti	15 630	16 800
kláštery	4 817	3 764
zoologické zahrady	387 315	401 632
kulturní památky	394 781	710 677
arboretum	31 423	30 424
rodné domy známých lidí	3 586	6 461
další národní památky	20 873	22 272
speciální rezervace	65 875	89 061
rybníky	236	214
další	95 265	92 120
celkem	8 545 864	9 371 701

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2005

Příloha 8: Tab. č. 8 - Počet příjezdů turistů v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2001 - 2008

Příjezdy turistů																	
ubytovací zařízení	2001	v %	2002	v %	2003	v %	2004	v %	2005	v %	2006	v %	2007	v %	2008	v %	index 2009/01
hotely a apartmánové hotely	2 671 326	33,99	2 893 096	34,77	3 012 603	33,93	3 317 659	35,25	3 701 640	37,03	3 848 405	37,06	4 099 454	36,73	4 156 700	36,91	155,60
turistické resorty ¹⁾	683 080	8,69	678 804	8,16	666 088	7,50	671 639	7,14	665 501	6,66	670 959	6,46	634 783	5,69	559 561	4,97	81,92
motely	-	-	-	-	-	-	37 188	0,40	31 604	0,32	11 728	0,11	1 539	0,01	1 468	0,01	-
apartmány	76 602	0,97	81 929	0,98	78 456	0,88	79 210	0,84	88 244	0,88	145 778	1,40	164 409	1,47	166 616	1,48	217,51
kempy	1 682 282	21,40	1 762 777	21,19	1 878 532	21,16	1 967 992	20,91	1 969 982	19,71	1 894 358	18,24	1 948 703	17,46	1 941 679	17,24	115,42
domácnosti - soukromé pokoje, apartmány a letní domy ²⁾	1 365 467	17,37	1 519 899	18,27	1 667 218	18,78	1 756 764	18,66	1 981 979	19,83	2 180 811	21,00	2 539 090	22,75	2 583 115	22,94	189,17
námořní přístavy	580 460	7,39	625 951	7,52	689 455	7,77	783 029	8,32	772 660	7,73	724 997	6,98	810 964	7,27	807 206	7,17	139,06
rekreační zařízení	158 577	2,02	143 734	1,73	109 736	1,24	86 095	0,91	87 866	0,88	94 101	0,91	91 316	0,82	83 473	0,74	52,64
hostely	53 129	0,68	66 925	0,80	84 999	0,96	85 843	0,91	89 240	0,89	102 290	0,98	115 984	1,04	118 520	1,05	223,08
lázně	21 137	0,27	20 357	0,24	22 228	0,25	21 487	0,23	22 213	0,22	27 643	0,27	38 904	0,35	35 967	0,32	170,16
neroztříděné ubytování	251 652	3,20	172 152	2,07	287 370	3,24	231 954	2,46	204 729	2,05	109 785	1,06	84 601	0,76	109 052	0,97	43,33
další ubytovací zařízení	316 045	4,02	354 579	4,27	381 296	4,29	373 416	3,97	379 412	3,80	574 066	5,53	632 659	5,67	697 450	6,19	220,68

Pozn.: 1) turistické resorty = hotelové komplexy, hotel-apartmánové komplexy, apartmánové komplexy a turistické komplexy

2) domácnosti = ubytování v soukromí

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2008

Příloha 9: Tab. č. 9 - Počet přenocování turistů v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2001 – 2008

<i>Přenocování turistů</i>																	
<i>ubytovací zařízení</i>	2001	v %	2002	v %	2003	v %	2004	v %	2005	v %	2006	v %	2007	v %	2008	v %	index 2009/01
hotely a apartmánové hotely	12 734 560	29,34	13 130 422	29,38	13 274 891	28,46	13 731 385	28,73	14 963 754	29,10	14 764 555	27,85	15 200 468	27,14	15 220 502	26,65	119,52
turistické resorty ¹⁾	5 149 419	11,86	5 048 513	11,30	4 834 344	10,37	4 689 157	9,81	4 703 035	9,15	4 532 352	8,55	4 173 288	7,45	3 678 216	6,44	71,43
motely	-	-	-	-	-	-	63 068	0,13	52 420	0,10	20 709	0,04	3 066	0,01	2 570	0,00	-
apartmány	592 484	1,37	632 254	1,41	608 593	1,31	578 753	1,21	623 170	1,21	1 040 101	1,96	1 158 705	2,07	1 161 139	2,03	195,98
kempy	11 887 537	27,39	12 160 180	27,21	12 675 353	27,18	13 285 614	27,80	13 358 701	25,98	12 904 308	24,34	13 017 215	23,24	13 349 431	23,38	112,30
domácnosti - soukromé pokoje, apartmány a letní domy ²⁾	9 320 704	21,47	10 176 441	22,77	11 188 050	23,99	11 578 901	24,23	13 859 005	26,95	15 381 191	29,02	17 676 282	31,56	15 557 154	27,24	166,91
námořní přístavy	824 910	1,90	887 192	1,99	1 000 261	2,14	1 129 157	2,36	1 138 766	2,21	1 210 363	2,28	1 378 439	2,46	1 434 601	2,51	173,91
rekreační zařízení	1 080 736	2,49	911 508	2,04	678 839	1,46	546 142	1,14	552 113	1,07	563 495	1,06	570 740	1,02	547 657	0,96	50,67
hostely	216 301	0,50	281 799	0,63	341 827	0,73	339 173	0,71	333 542	0,65	355 110	0,67	374 972	0,67	367 266	0,64	169,79
lázně	197 788	0,46	192 322	0,43	212 729	0,46	194 022	0,41	202 859	0,39	211 128	0,40	278 397	0,50	259 703	0,45	131,30
neroztříděné ubytování	748 050	1,72	544 718	1,22	976 460	2,09	836 188	1,75	784 982	1,53	439 156	0,83	334 062	0,60	373 809	0,65	49,97
další ubytovací zařízení	651 865	1,50	727 107	1,63	843 756	1,81	825 727	1,73	848 601	1,65	1 584 478	2,99	1 839 858	3,29	5 151 446	9,02	790,26

Pozn.: 1) turistické resorty = hotelové komplexy, hotel-apartmánové komplexy, apartmánové komplexy a turistické komplexy

2) domácnosti = ubytování v soukromí

Zdroj: Ministerstvo cestovního ruchu Chorvatské republiky, 2008

Příloha 10: Tab. č. 10 - Počet pokojů a apartmánů v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2002 – 2008

ubytovací zařízení	2002		2003		2004		2005		2006		2007		2008	
	pokoje	apartmány	pokoje	apartmány	pokoje	apartmány	pokoje	apartmány	pokoje	apartmány	pokoje	apartmány	pokoje	apartmány
hotely a apartmánové hotely	47 771	1 852	48 000	1 912	49 493	2 379	50 703	2 170	49 430	2 464	50 388	2 634	51 710	2 418
turistické resorty ¹⁾	10 791	10 482	10 063	10 077	9 294	10 523	8 991	10 651	9 235	9 034	8 882	8 075	6 971	7 775
kempy ²⁾³⁾	66 470	284	66 482	1 320	71 949	354	71 550	503	71 046	530	71 609	610	70 012	677
domácnosti - soukromé pokoje, apartmány a letní domy	59 985	53 180	58 226	61 779	55 028	67 269	56 159	78 224	59 264	81 338	54 646	88 409	60 379	91 544
námořní přístavy ⁴⁾	13 055	-	13 763	-	14 857	-	14 874	-	15 694	-	15 705	-	15 689	-
další ubytovací zařízení	15 853	3 177	17 011	3 271	15 060	3 463	10 073	3 601	16 028	5 653	19 264	6 570	17 418	7 467
celkem	213 925	68 975	213 545	78 359	215 681	83 988	212 350	95 149	220 697	99 019	220 494	106 298	222 179	109 881

Pozn.: 1) turistické resorty = hotelové komplexy, hotel-apartmánové komplexy, apartmánové komplexy a turistické komplexy

2) stany a přenosné domy

3) zahrnuta data včetně počtu kempovacích míst a data o kempovacích místech v domácnostech

4) u námořních přístavů uveden počet kotvišť

Zdroj: Státní statistický úřad Chorvatské republiky, 2008

Příloha 11: Tab. č. 11 - Počet lůžek v jednotlivých druzích ubytovacího zařízení od roku 2002 - 2008

ubytovací zařízení	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
hotely a apartmánové hotely	103 964	109 029	114 022	115 815	113 455	115 794	117 902
turistické resorty ¹⁾	63 866	62 319	61 862	61 991	55 488	52 460	47 664
kempy ²⁾³⁾	204 218	206 932	217 652	217 324	215 106	214 482	213 646
domácnosti - soukromé pokoje, apartmány a letní domy	324 373	348 251	365 210	400 454	415 148	431 787	453 631
námořní přístavy	52 296	55 057	58 905	58 045	61 998	62 089	62 177
další ubytovací zařízení	55 719	59 118	53 527	55 581	64 687	67 464	73 590
celkový počet lůžek	804 436	840 706	871 178	909 210	925 882	944 076	968 610

Pozn.: Lůžka = stála lůžka a přistýlky

1) turistické resorty = hotelové komplexy, hotel-apartmánové komplexy, apartmánové komplexy a turistické komplexy

2) zahrnuta data včetně lůžek v přenosných domech a stanech v majetku kempu a počtu lůžek vytvořených turisty v závislosti na dostupném prostoru

3) včetně dat o kempovacích místech v domácnostech

Zdroj: státní statistický úřad Chorvatské republiky, 2008

Příloha 12: Přehled jachtařských přístavů podle turistických oblastí za rok 2009

Chorvatské mariny Istrie

1. ACI Marina Umag

Poloha: nachází se v severní části západního pobřeží Istrie, v severní části městského přístavu Umag, před hotelem Adriatic.

Provoz: celoroční.

Kategorie: I.

Stání: 460 míst ke stání na vodě, 90 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, možnost příjmu mega jachet do 40 m, bezdrátové internetové připojení – WLAN, přístavní úřad, celoroční hraniční přechod v městském přístavu Umag, servisní dílna, čerpací stanice vedle mariny.

2. Marina Nautica Novigrad

Poloha: na severozápadním pobřeží Istrie, přímo ve vnitřním přístavu města Novigrad.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 365 na vodě, 50 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: příjem mega jachet do 40 m, hotelové ubytování, připojení na internet, technický servis, čerpací stanice přímo v marině, před větrem a vlnami je to jeden z nejlépe chráněných přístavů na Jadranu.

3. Marina Červar Porat

Poloha: na severozápadním pobřeží Istrie, 6 km od města Poreč, v turistickém městečku Červar Porat

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 250 na vodě, 30 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: příjem mega jachet do 30 m, čerpací stanice vzdálená 2 n.m. v blízkosti hotelové ubytování.

4. Marina Poreč

Poloha: v jižní části městského přístavu Poreč, z druhé strany navazuje na městskou a sportovní rekreační zónu.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 120 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: nabízí prohlídku kulturních pamětihodností města Poreč a návštěvu sportovních a rekreačních zařízení a využití turistické a gastronomické nabídky, přípojky k satelitní TV, servisní dílna vzdálená 3 km, čerpací stanice přímo v marině.

5. Marina Parentium

Poloha: na severozápadním pobřeží Istrie, 4 km jižně od města Poreč, v turistickém komplexu Zelená laguna, v blízkosti hotelu Parentium, v zátoce Molindrio.

Provoz: celoroční.

Kategorie: I.

Stání: 184 na vodě, 30 na břehu

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, video kontrola, přípojky k digitální satelitní TV, ubytování v hotelech a apartmánech, ambulance, čerpací stanice vzdálená 2 n.m. v marině Poreč.

6. Marina Funtana

Poloha: ve střední části západního pobřeží Istrie, mezi marinami Vrsar a Poreč v letovisku Funtana.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 180 na vodě, 40 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: všechna stání mají dvojité muringy, servisní dílna, technický servis, v blízkosti hotelové ubytování, potápěčské služby, bezdrátové internetové připojení WLAN, čerpací stanice v marině Vrsar vzdálená 1,5 n.m.

7. Marina Vrsar

Poloha: ve střední části západního pobřeží Istrie poblíž Lidského zálivu, na okraji městečka Vrsar.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 220 na vodě, 40 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: ze západní strany je chráněna ostrovem Sv. Juraj, na severozápadě mariny je ochranná hráz v délce 160 m a na jihozápadě je vlnolam spojující pevninu s ostrovem sv. Juraj, možnost příjmu mega jachty do 50 m, rcepce s kamerovým zabezpečením, bezdrátové internetové připojení WLAN, v blízkosti hotelové ubytování, servisní dílna, potápěčské služby, čerpací stanice přímo v marině.

8. ACI Marina Rovinj

Poloha: ve střední části západního pobřeží Istrie, v jihovýchodní části přístavu Rovinj, vedle malé loděnice.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 386 na vodě, 40 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: marina je obklopena borovým lesem a od středu města historické části města Rovinj je vzdálena 1 km, protější ostrov Sv. Katarina poskytuje ochranu před větry, možnost příjmu mega jachty do 50 m,

bezdrátové internetové připojení WLAN, servisní dílna, čerpací stanice v severní části městského přístavu vzdálená 0,3 n.m.

9. Marina Valalta

Poloha: ve střední části západního pobřeží Istrie, součástí naturistického komplexu Valalta, severně od města Rovinj.
Provoz: celoroční.

Kategorie: neuvedeno.

Stání: neuvedeno.

10. ACI Marina Pula

Poloha: v jižní části západního pobřeží Istrie, v jihovýchodní části městského přístavu Pula.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 213 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: možnost příjmu mega jachet do 25 m, bezdrátové internetové připojení WLAN, servisní dílna, čerpací stanice v malém přístavišti vedle mariny, v blízkosti pobočka kapitanátu a celnice.

11. Tehnomont Marina Veruda

Poloha: v jižní části západního pobřeží Istrie, v bezprostřední blízkosti města Pula.

Provoz: celoroční.

Kategorie: I.

Stání: 630 na vodě, 250 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, svou polohou poskytuje bezpečnou ochranu před větry, možnost stání mega jachet do 35 m, kamerové zabezpečení, internet WLAN, servisní služby, vlastní charterová flotila, čerpací stanice přímo v marině.

12. ACI Marina Pomer

Poloha: v jižní části pobřeží Istrie, na okraji obce Pomer, jihovýchodně od města Pula.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 291 na vodě, 30 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: internet WLAN, servisní dílna, čerpací stanice v Pješčanjoj uvali vzdálená 5 n.m.

13. ACI Marina Opatija

Poloha: severovýchodní pobřeží Istrie, mezi městem Opatija a letoviskem Ičići.

Provoz: celoroční.

Kategorie: I.

Stání: 286 na vodě, 35 na pevnině.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, podmínky pro příjem mega jachet do 40 m, internet WLAN, servisní dílna, čerpací stanice v městském přístavu v Opatiji vzdálená 2 n.m.

14. Marina Admiral

Poloha: severovýchodní pobřeží Istrie, v centru města Opatija, v objektu hotelu Admiral

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 160 na vodě, 40 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: v hotelu Admiral jsou k dispozici nadstandardní služby, čerpací stanice a kapitanát vzdáleny 0,5 n.m.

Chorvatské mariny Kvarneru

15. ACI Marina Cres

Poloha: v zátocce na západním pobřeží ostrova Cres, v jižní části přístavu města Cres.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 481 na vodě, 120 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, chráněna před větrem, možnost přistání mega jachet do 50 m, internet WLAN, servisní dílna, čerpací stanice v severní části mariny, možnost ubytování v apartmánech.

16. Marina Brodogradiliště Cres

Poloha: na západním pobřeží ostrova Cres, v městě Cres.

Provoz: celoroční.

Kategorie: neuvedeno.

Stání: 50 na vodě, 100 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: lodní servis (oprava lodí).

17. Marina Punat

Poloha: na západním pobřeží ostrova Krk, na okraji letoviska Punat, v Punatské zátocce.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 800 na vodě, 400 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, druhý největší jachtařský přístav, patří k nejlépe vybaveným, opravy jachet, chráněné klidné přímořské místo, luxusní hotel Kanajt., internet WLAN, kompletní nautický servis, video a elektronická kontrola vjezdu a výjezdu, vysoká úroveň ekologické ochrany životního prostředí a bezpečnosti, čerpací stanice vzdálená 2 n.m. v městském přístavu Krk.

18. ACI Marina Supetarska Draga

Poloha: severovýchodní část ostrova Rab ve stejnojmenném zálivu, u obce Supetarska Draga.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 274 na vodě, 53 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: internet WLAN, servisní dílna, nejbližší čerpací stanice v ACI Marině Rab vzdálená 11 n.m.

19. ACI Marina Rab

Poloha: ve střední části západního pobřeží ostrova Rab, v přístavu města Rab uvnitř městského zálivu.

Provoz: od dubna do konce října.

Kategorie: III.

Stání: 142 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: internet WLAN, servisní dílna, čerpací stanice vedle mariny.

20. Y/C Marina Mali Lošinj

Poloha: na severním pobřeží zálivu Mali Lošinj na ostrově Lošinj, v přístavu městečka Mali Lošinj, který je správním střediskem ostrova.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 150 na vodě, 150 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: nabídka umístění plavidel v uzavřené hale pro 40 – 50 plavidel délky 6-16 m, potápěčské středisko, servisní dílna, čerpací stanice přímo v marině.

Chorvatské mariny oblasti Lika-Karlovac

V této oblasti se nenachází žádný jachtařský přístav.

Chorvatské mariny Dalmácie – Zadarská oblast

21. ACI Marina Šimuni

Poloha: ve střední části západního pobřeží ostrova Pag, v zálivu Šimuni v Manuském průlivu, v blízkosti osady Šimuni.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 220 na vodě, 70 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: internet WLAN, servisní dílna, čerpací stanice v městském přístavu v obci Novalja vzdálená 7 n.m.

22. Marina Borik

Poloha: nachází se 5 km severozápadně od centra města Zadar a je součástí turistického hotelového komplexu Borik

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 170 na vodě, 50 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: mola jsou vybavena moderními energetickými schránkami, záchrannými pásy a protipožární výzbrojí, čerpací stanice vzdálena 1 n.m. u Mariny Zadar.

23. Tankerkomerc Marina Zadar

Poloha: nachází se přímo ve městě Zadar v Severní Dalmácii.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 300 na vodě, 200 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, přírodní ochrana před větrem, servisní dílna, čerpací stanice přímo v marině.

24. Marina Veli Rat

Poloha: na severozápadním pobřeží ostrova Dugi otok, v zálivu Pantera, v turistické destinaci Veli Rat.

Provoz: celoroční.

Kategorie: neuvedena.

Stání: 110 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: čerpací stanice vzdálená 7 n.m.

25. Olive Island Marina

Poloha: na východním pobřeží ostrova Ugljan, v chráněné zátocě Sutomišiči a ve stejnojmenné obci, přímo naproti Zadaru.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 215 na vodě, 25 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, servisní služby, internet WLAN, video dozor, čerpací stanice v obci Preko vzdálená 2 n. m.

26. Marina Preko

Poloha: ve střední části východního pobřeží ostrova Ugljan, v obci Preko, naproti Zadaru.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 92 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: příjem mega jachet do 60 m, bezdrátové připojení na internet, zabezpečení prostřednictvím CCTV 24 hod. denně, čerpací stanice v trajektovém přístavu vzdálená 1,5 n.m.

27. Marina Dalmacija

Poloha: nachází se v obci Bibinje-Sukošan v Severní Dalmácii, 7 km jižně od města Zadar.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 1 200 na vodě, 500 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, servisní dílna, čerpací stanice přímo v marině.

28. Marina Veli Iž

Poloha: na severovýchodním pobřeží ostrova Iž, uprostřed zadarského souostroví, v obci Veli Iž.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 45 na vodě, 150 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: servisní dílna, stavba a oprava dřevěných lodí, čerpací stanice vzdálena 6 n.m.

29. Marina Kornati

Poloha: na okraji městečka Biograd na Moru, v těsné blízkosti Mariny Šangulin, naproti Kornatského souostroví, 29 km jižně od Zadaru v Severní Dalmácii.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 600 na vodě, 70 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, bezplatný internet pro hosty mariny na recepci, Kapitánská klub, možnost pronájmu charterových plavidel, čerpací stanice přímo v marině.

30. Marina Šangulin

Poloha: v Biogradu na Mori, v přírodní zátocce poloostrova, naproti Kornatského souostroví.

Provoz: celoroční.

Kategorie: Neuvedena.

Stání: 112 na vodě, 10 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: v blízkosti kapitanát, servisní dílna, čerpací stanice vzdálena 0,5 n.m.

Chorvatské mariny Dalmácie – Šibenická oblast

31. ACI Marina Žut

Poloha: v zátocce Podražanj na severovýchodním pobřeží ostrova Žuta, který je součástí Kornatských ostrovů.

Provoz: od dubna do konce října.

Kategorie: III.

Stání: 113 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: při silné bře se doporučuje stání v severním cípu mola mariny a při silném jugu stání v jižním cípu mola, zásobování plavidel vodou a elektrickým proudem je časově omezeno, v marině nejsou zařízení technického servisu, nejbližší čerpací stanice je v přístavu Zaglav na ostrově Dugi otok vzdálená 8 n.m.

32. ACI Marina Piškera

Poloha: mezi ostrovy Piškera a Panitula Vela, na severním pobřeží Panitula Vela v Kornatském souostroví, jediná marina přímo v Národním parku Kornati.

Provoz: od dubna do konce října.

Kategorie: III.

Stání: 120 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: zásobování vodou a elektrickými přípojky jsou časově omezena, marina nemá zařízení technického servisu, nejbližší čerpací stanice je v přístavu Zaglav na ostrově Dugi otok vzdálená 12 n.m.

33. Marina Betina

Poloha: na severovýchodním pobřeží ostrova Murter, v obci Betina, nedalekou dvou národních parků – Kornatského souostroví a řeky Krka.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 230 na vodě, 60 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, loděnice s možností opravy lodí, servisní dílna, čerpací stanice vzdálena 0,5 n.m.

34. Marina Hramina

Poloha: v zátocce Hramina na severozápadním pobřeží ostrova Murter, v blízkosti Mariny Betina.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 400 na vodě, 250 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: přípojky kabelové TV, internet WLAN, digitální video dozor pro kontrolu plavidel a automobilů, ubytování v hotelu, servisní dílna, v blízkosti je čerpací stanice, kapitanát, potápěčská centra.

35. ACI Marina Jezera

Poloha: na jihovýchodním pobřeží ostrova Murter, v jižní části zátoky Jezera.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 225 na vodě, 60 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, z východní strany mariny je chráněna vlnolamem, internet WLAN, servisní dílna, čerpací stanice je na pracovní ploše vedle jeřábu, škola plachtění, pronájem plavidel charterových společností.

36. ACI Marina Tribunj

Poloha: východně od obce Tribunj, 3 km od města Vodice.

Provoz: celoroční.

Kategorie: I.

Stání: 260 na vodě, 150 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, v severní části mariny chráněna 2 vlnolamy, přípojky TV a kabelové TV, čerpací stanice přímo v marině, servisní dílna, ubytování v apartmánech a pokojích.

37. ACI Marina Vodice

Poloha: v severovýchodní části přístavu letoviska Vodice, v zátocě Vrulje, v Severní Dalmácii, 11 km severozápadně od Šibeníku.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 277 na vodě, 60 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, chráněná 2 vlnolamy, internet WLAN, servisní dílna, pronájem plavidel charterových společností, čerpací stanice na vnější straně vlnolamu.

38. ACI Marina Skradin

Poloha: v zátocě severozápadně od přístaviště ve Skradinu, na řece Krka, v Severní Dalmácii.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 160 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: možnost příjmu mega jachet do 60 m, oblíbená pro přezimování dřevěných lodí (voda je zde sladká), internet WLAN, nejbližší čerpací stanice v městském přístavu v Šibeníku vzdálená 8 n.m.

39. Marina Mandalina

Poloha: ve východní části Šibenického zálivu, v zátocě sv. Peta, v blízkosti města Šibenik v Severní Dalmácii.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 335 na vodě, 50 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: příjem mega jachet do délky 100 m, internet WLAN, ochranná služba 24 hod., servisní dílna, škola plachtění, pronájem plachetnic a motorových jachet, výborný technický servis (opravy plavidel), v blízkosti hlavní úřad přístavního kapitanátu v Šibeníku v městském přístavu, čerpací stanice vzdálená 0,5 n.m.

40. Yacht Marina Solaris

Poloha: v Severní Dalmácii, 6 km jižně od Šibeníku, na poloostrově v zátocě, součástí hotelového komplexu Solaris.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 320 na vodě, 200 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: čerpací stanice v Šibeníku vzdálená 4 n.m.

41. Marina Kremik

Poloha: v zátocě Luka Peleš v Severní Dalmácii, 5 km jižně od Primoštenu, 32 km jihovýchodně od Šibeníku.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 400 na vodě, 150 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, jeden z nejlépe chráněných jachtařských přístavů na Jadranu, internet WLAN, servisní dílna, pronájem charter plavidel, nejbližší čerpací stanice v Šibeníku vzdálená 9 n.m.

42. Marina Frapa

Poloha: v obci Rogoznice ve Střední Dalmácii, mezi městy Šibenik a Split, v zátocě Soline.

Provoz: celoroční.

Kategorie: I.

Stání: 450 na vodě, 150 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, jeden z nejkrásnějších a nejmodernějších jachtařských přístavů, možnost přistání mega jachet, bezdrátová internet, servisní dílna, čerpací stanice v marině.

Chorvatské mariny Dalmácie – Splitská oblast

43. Marina Agana

Poloha: v Marinském zálivu ve Střední Dalmácii, v městečku Marina, 12 km od Trogiru.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 134 na vodě, 70 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: servisní dílna, nejbližší čerpací stanice v Trogiru vzdálená 6 n.m. – kapitanát.

44. ACI Marina Trogir

Poloha: na severním pobřeží ostrova Čiovo ve městě Trogir, mezi trogirským mostem a mysem Čubrijan.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 174 na vodě, 35 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: internet WLAN, servisní dílna, pronájem plavidel charterových společností, čerpací stanice v marině.

45. Marina Kaštela

Poloha: v severovýchodní části Kaštelského zálivu ve Střední Dalmácii, v Kaštelu Gomilica, mezi Trogirem a Splitem.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 400 na vodě, 150 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: možnost přistání mega jachet a velkých lodí, kanceláře charterových společností, připojení na internet, servisní dílna, čerpací stanice vzdálena 3,5 n.m.

46. ACI Marina Split

Poloha: ve Střední Dalmácii ve Splitu, v jihozápadní části splitského městského přístavu, severně od poloostrova Sustipan.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 330 na vodě, 40 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, možnost příjmu mega jachet do 60 m, internet WLAN, servisní dílna, pronájem plavidel charterových společností, celoročně otevřená hraniční přechod v městském přístavu, čerpací stanice pohonných hmot v marině.

47. Marina Lav

Poloha: ve Střední Dalmácii v Podstraně, 5 km východně od Splitu, součástí hotelového komplexu.

Provoz: celoročně.

Kategorie: III.

Stání: 74 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: stálý bezpečnostní video dozor nad plavidly, internet WLAN, služby luxusního charteru, nabídka vodních sportů, čerpací stanice v Makarské vzdálená 6 n.m.

48. Marina Baška Voda

Poloha: v letovisku Baška Voda na Makarské riviéře, mezi Splitem a Makarskou.

Provoz: celoroční.

Kategorie: III.

Stání: 30 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: blízko mariny potápěčský klub, nejbližší čerpací stanice v Makarské vzdálená 5 n.m.

49. ACI Marina Milna

Poloha: v západní části ostrova Brač, na okraji obce Milna, v jihovýchodní části zátoky Milna.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 155 na vodě, 15 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, internet WLAN, servisní dílna, loděnice specializovaná na opravy dřevěných lodí, čerpací stanice 500 m před vjezdem do mariny.

50. ACI Marina Vrboska

Poloha: na severovýchodní straně ostrova Hvar, v jižní vnější části zátoky Vrboska, u letoviska Vrboska.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 124 na vodě, 25 na souši.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, internet WLAN, servisní dílna, čerpací stanice vedle jeřábu v marině.

51. ACI Marina Palmižana

Poloha: západně od města Hvar, na severovýchodním pobřeží ostrova sv. Klement (Paklené ostrovy).

Provoz: od dubna do konce října.

Kategorie: III.

Stání: 219 na vodě.

Zvláštnosti ve vybavení: internet WLAN, nejbližší čerpací stanice v městském přístavu města Hvar vzdálená 2,5 n.m.

Chorvatské mariny Dalmácie – Dubrovnická oblast

52. ACI Marina Korčula

Poloha: na severovýchodním pobřeží ostrova Korčula, v bezprostřední blízkosti historického města Korčula

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 159 na vodě, 16 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, možnost přistání mega jachet do 40 m, internet WLAN, servisní dílna, možnost ubytování v apartmánech a pokojích, čerpací stanice je vedle přístaviště trajektů vzdálená 0,5 n.m., v městském přístavu je celoročně otevřený hraniční přechod.

53. Marina Lumbarda

Poloha: ve východním cípu ostrova Korčula, v obci Lumbarda, jihovýchodně od města Korčula.

Provoz: celoroční.

Kategorie: neuvedeno.

Stání: 115 na vodě, 20 na břehu.

54. ACI Marina Dubrovnik

Poloha: v Jižní Dalmácii u osady Komolac, v zálivu Rijeka Dubrovačka, 2 n.m. od vjezdu do dubrovnického přístavu Gruž, 6 km od historické části Dubrovníku.

Provoz: celoroční.

Kategorie: II.

Stání: 350 na vodě, 140 na břehu.

Zvláštnosti ve vybavení: oceněná Modrou vlajkou, možnost přistání mega jachet do 60 m, internet WLAN, servisní dílna, pobočka kapitanátu, pronájem plavidel charterových společností, čerpací stanice přímo v marině, celoročně otevřený hraniční přechod v přístavu Gruž.

Zdroj: Chorvatské turistické sdružení - Chorvatské Mariny, 2008;

www.chorvatsko.cz, www.aayacht.cz, www.mmpi.hr, staženo 16. 4. 2010.